Rudyard Kipling

Rickshaw-genfærdet

og andre uhyggelige fortællinger

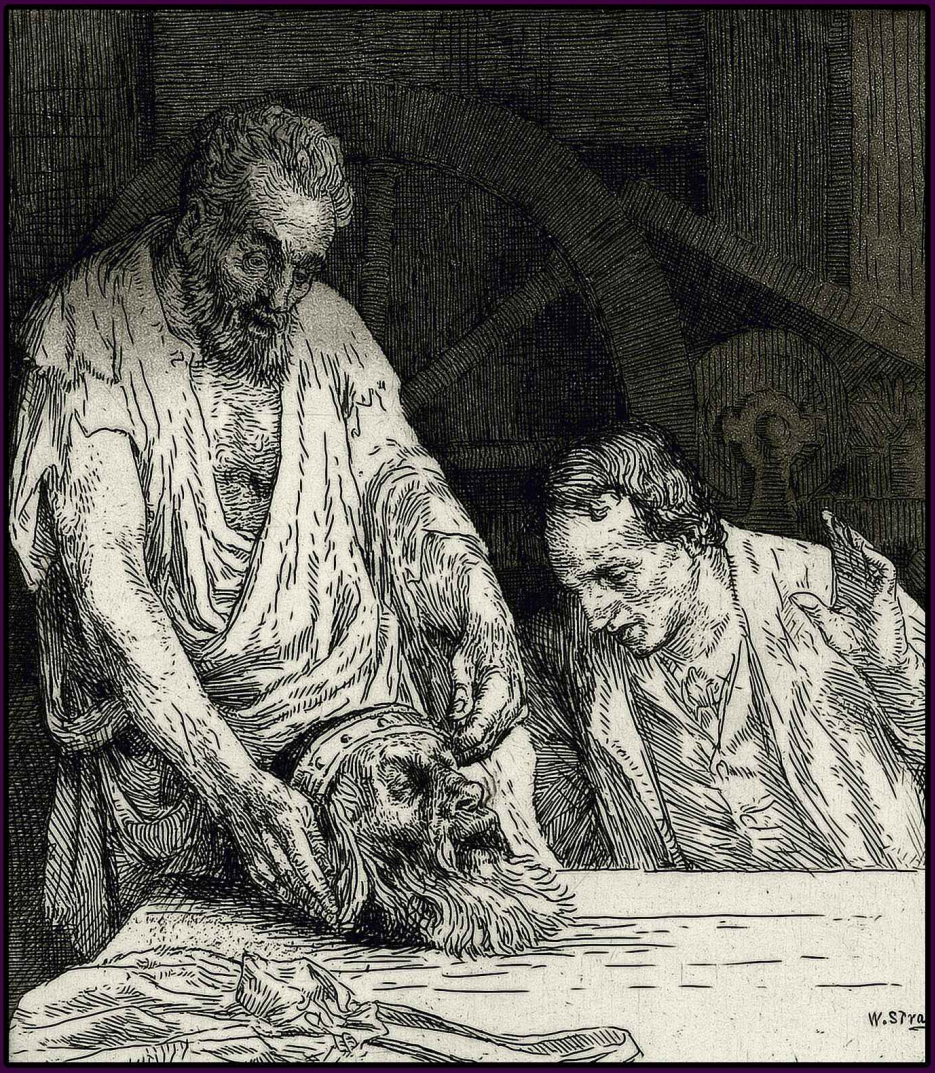

Bibliotek 1800

Rudyard Kipling

Rickshaw-genfærdet

og andre uhyggelige fortællinger

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Rudyard Kipling: *Rickshaw-genfærdet* er baseret på originaler, som – på udgivelsestidspunktet – er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+80 år.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Rudyard Kipling: *Rickshawgenfærdet* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+80 years (at the time of publication).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Indledning

Dette er ikke ligefrem en bog med virkelige spøgelseshistorier, sådan som titlen kunne bringe én til at tro, men mere en samling kendsgerninger, der aldrig helt har ladet sig forklare. Alt, hvad forfatteren – eller indsamleren – kan være sikker på er, at en mand ville dø, fordi han troede sig hjemsøgt; en anden mand fandt enten på en forunderlig historie eller besøgte et meget mærkværdigt sted; mens den tredje mand utvivlsomt blev korsfæstet af en eller flere ukendte personer, og afgav en ekstraordinær forklaring på det skete.

Spøgelseshistorier fortælles meget sjældent på første hånd. Det er lykkedes mig, med umådeligt besvær, at sikre mig en undtagelse fra reglen. Det er ikke noget særlig vellykket eksemplar, men De kan roligt tro på den fra ende til anden. De andre tre historier må De tage, som de er, ligesom jeg gjorde det.

– Rudyard Kipling

Rickshaw-genfærdet

En af de få fordele, som Indien har fremfor England, er den store lethed, hvormed man her lærer hinanden at kende. Efter fem års tjeneste er man direkte eller indirekte bekendt med to-tre hundrede civilembedsmænd i ens provins, alle medlemmerne af officersmesserne ved en ti-tolv regimenter og batterier og henved halvandet tusind andre mennesker, som ikke hører til embedsstanden. I løbet af ti år fordobles ens bekendtskabskreds, og når tyve er omme, kender man, eller kender man noget til, hver eneste englænder i Indien og kan rejse overalt og allevegne uden at betale hotelregninger.

Globetrottere, der venter en gæstfri modtagelse som noget, der med rette tilkommer dem, har afstumpet denne åbenhjertige given sig hen. Det er sket selv i den tid, jeg kan huske. Men ikke desto mindre er forholdene den dag i dag sådan, at hvis man hører til de indviedes kreds og hverken er bulbider eller står på den sorte tavle, står alle huse åbne for en, og vor lille verden er meget, meget god og hjælpsom.

For en femten års tid siden tog Rickett fra Kamartha ind hos Polder i Kumaon som hans gæst. Det var hans mening at blive der i huset i otte og fyrretyve timer, men han fik gigtfeber, og i seks uger satte han Polders husholdning på den anden ende, hindrede Polder i at passe sit arbejde og havde nær lagt sig til at dø i Polders sovekammer. Polder opfører sig, som om Rickett havde gjort ham en af de tjenester, man aldrig glemmer, og sender hvert år de små Rickett'er en kasse foræringer og legetøj. Og sådan er det allevegne. De mænd, som ingen ulejlighed gør

sig for at lægge skjul på den anskuelse, at du er et udueligt æsel, og de kvinder, som sværter dit rygte og tillægger din hustrus fornøjelser grimme motiver, vil arbejde sig kødet af knoklerne for din skyld, hvis du bliver syg eller kommer i alvorlig forlegenhed.

Doktor Heatherlegh holdt foruden sin almindelige praksis en privat klinik – et slags løse spiltov for uhelbredelige dårekistelemmer, kaldte hans ven det – men i virkeligheden var den en slags reparationsdok for fartøjer, der havde lidt havari i hårdt vejr. Vejret i Indien er jævnligt lummert, og da antallet af stenene i regeringsmaskineriets bygning altid er det samme, og den eneste frihed, der tilstås, er tilladelse til at gøre overarbejde uden at få nogen tak derfor, hænder det sig af og til, at det ramler sammen for folk, så at deres åndsevner bliver lige så sammenfiltrede som de billedlige udtryk i ovenstående sætninger.

Heatherlegh er den prægtigste doktor, der nogensinde har levet, og hans uforanderlige recept til alle hans patienter er:

"Tag det med ro, forhast Dem ikke, og ophids Dem ikke."

Han siger, at der dør flere mennesker af overanstrengelse end der burde i forhold til denne verdens betydning. Han hævder, at det var overanstrengelse, der gjorde det af med Pansay, som døde under hans behandling for omtrent tre år siden. Han har naturligvis ret til at tale med myndighed, og han ler ad min teori om, at der var en skrue løs i Pansays hoved, og at en smule af mørkets verden slap gennem skruehullet og klemte ham ihjel.

"Pansay kom ind i en gal skure," siger Heatherlegh, "efter at være blevet strammet op med en lang orlov hjemme i England.

Han har måske og måske ikke opført sig som en slyngel overfor fru Wessington født Keith. Min opfattelse er, at arbejdet med Katabundi-kolonien tog for meget på ham, og at han faldt hen til grublerier og til at lægge for stor vægt på en almindeligt rejseflirt. Vist er det, at han var forlovet med frøken Mannering, og vist er det, at hun hævede forlovelsen. Så blev han forkølet og fik feber, og så udviklede alt dette vrøvl om spøgelser sig. Overanstrengelse var grunden til hans sygdom, holdt den vedlige og gjorde det af med ham, stakkels fyr. Skriv ham på systemets regning – systemet, der bruger en mand til at gøre halvtredje mands arbejde."

Jeg tror ikke på dette. Jeg plejede sommetider at sidde hos Pansay, når Heatherlegh var ude i praksis og jeg tilfældigvis var indenfor rækkevidde. Mennesket kunne sætte mig i et forfærdeligt humør ved med sagte, rolig stemme at skildre det optog, der uafladeligt passerede forbi enden af hans seng. Han havde en syg mands herredømme over sproget. Da han kom sig noget, foreslog jeg, at han skulle nedskrive hele historien lige fra begyndelsen til enden, idet jeg vidste, at pen og blæk kunne hjælpe ham til at få ro i sindet.

Han havde imidlertid høj feber, mens han skrev, og den stil à la bloddryppende røverhistorier, som han anvendte, beroligede ham ikke. To måneder efter blev han erklæret tjenstdygtig igen, men til trods for den kendsgerning, at der var påtrængende brug for ham til at hjælpe en alt for fåtallig kommission med at arbejde sig gennem en kassemangel-historie, foretrak han at lægge sig til at dø, idet han indtil det sidste erklærede, at han var forfulgt af overnaturlige magter. Jeg fik hans manuskript,

førend han døde, og det følgende er hans beretning om sagen, dateret 1885, nøjagtigt, som han havde nedskrevet den:

Min doktor siger mig, at jeg trænger til hvile og en forandring af luft. Det er ikke usandsynligt, at jeg får begge dele inden ret lang tid – hvile, som hverken det rødfrakkede postbud eller middagssignalskuddet kan afbryde, og en forandring af luft langt større end den, nogen ad hjemmet til styrende damper kan give mig. Imidlertid har jeg besluttet at blive, hvor jeg er, og i direkte trods mod min doktors befalinger at betro mig til hele verden. Læserne skal selv lære min sygdoms nøjagtige natur at kende, og skal også selv dømme om, hvorvidt nogen mand født af en kvinde på denne triste jord nogensinde er blevet martret som jeg.

Da jeg nu taler, som en dødsdømt forbryder kan tale, førend faldlemmen trækkes bort under hans fødder, kan min historie, så vild og så afskyeligt usandsynlig som den end kan forekomme, i alt fald gøre krav på opmærksomhed. At den nogensinde vil blive troet, venter jeg absolut ikke. For to måneder siden ville jeg have hånet den mand, der havde vovet at fortælle mig magen, og kaldt ham fuld eller gal. For to måneder siden var jeg det lykkeligste menneske i Indien. Nu findes der ikke et eneste ulyksaligere menneske lige fra Peshawar til havet. Min doktor og jeg er de to eneste, der ved dette. Hans forklaring er, at min hjerne, fordøjelse og synsevne alle lider under en let forstyrrelse, der foranlediger mine hyppige og hårdnakkede "hallucinationer". Hallucinationer, siger han! Jeg kalder ham et fæ, men han tilser mig stadig med det samme utrættelige smil, det samme milde professionelle væsen, det samme pænt studsede røde kindskæg, indtil jeg

begynder at få en anelse om, at jeg er en utaknemmelig, ondsindet patient. Men læserne skal selv dømme.

For tre år siden havde jeg den lykke – eller rettere sagt den store ulykke – at sejle fra Gravesend til Bombay, på tilbagevejen fra en lang orlov, sammen med en vis Agnes Wessington født Keith, gift med en officer på Bombay-egnen. Det vedkommer ikke i mindste måde læserne, hvad slags kvinde hun var. De må lade sig nøje med at vide, at førend rejsen var omme, var både hun og jeg fortvivlet og meningsløst forelskede i hinanden. Gud skal vide, at jeg nu kan tilstå dette uden den mindste gnist af forfængelighed. I den slags forhold er der altid en, som giver, og en, som modtager. Lige fra den første dag af vor usalige tilbøjelighed var jeg mig bevidst, at Agnes' lidenskab var en stærkere, en mere altbeherskende, og – om jeg tør bruge det udtryk – en renere følelse end min. Om hun indså denne kendsgerning den gang, ved jeg ikke. Senere blev den sørgeligt tydelig for os begge.

Da vi ankom til Bombay, gik vi hver til sit for ikke at træffes mere i de næste tre-fire måneder, men så førte min orlov og hendes kærlighed os begge til Simla. Der tilbragte vi sæsonen sammen, og der brændte min kærligheds halmbål ynkeligt ud, alt som tiden gik. Jeg forsøger ikke på at komme med undskyldninger. Jeg prøver ikke på at forsvare mig. Fru Wessington havde ofret meget for min skyld og var rede til at ofre alt. I august 1882 hørte hun af min egen mund, at jeg var ked af hendes nærværelse, led ved hendes selskab og træt af lyden af hendes stemme. Ni og halvfemsindstyve kvinder af hundrede ville være blevet trætte af mig, som jeg blev træt af dem. Fem og halvfjerds af de ni og halvfems ville ufortøvet have

hævnet sig ved ivrigt og påtrængende koketteri med andre mænd. Men fru Wessington var nummer hundrede. På hende gjorde hverken min åbenhjertigt udtalte lede eller de bidende brutaliteter, hvormed jeg smykkede vore sammenkomster, den ringeste virkning.

"Jack, min elskede!" var hendes eneste evindelige gøgekukken. "Jeg er sikker på, at det alt sammen er en fejltagelse – en skrækkelig fejltagelse, og vi bliver nok en gang gode venner igen. Du må endelig tilgive mig, kære Jack."

Skylden var min, og jeg vidste det. Den bevidsthed forvandlede min medynk til sløv liden og til sidst til blindt had – formodentlig det samme instinkt, som får en til at trampe rasende på den edderkop, man kun har slået halvt ihjel. Og med dette had i mit hjerte fik jeg ende på sæsonen 1882.

Næste år mødtes vi igen i Simla – hun med sit ensformige fjæs og forskræmte forsøg på forsoning, og jeg med væmmelse ved hende i hver fiber i min krop. Adskillige gange kunne jeg ikke undgå at træffe hende alene, og ved hver sådan lejlighed var hendes ord nøjagtigt de samme. Stadig den tankeløse jamren over, at det alt sammen var en "fejltagelse", og stadig håbet om i tidens løb at "blive gode venner igen". Jeg kunne have set, hvis jeg havde gidet åbne øjnene, at det håb var det eneste, der holdt hende i live. Måned for måned blev hun mere og mere gusten og mager. Læserne vil i det mindste give mig ret i, at en sådan opførsel kunne have gjort enhver desperat. Den var upåkrævet, barnagtig, ukvindelig. Jeg hævder, at hun var i høj grad at dadle. Og på den anden side er jeg undertiden i de triste, febersyge, vågne nætter begyndt at tænke, at jeg kunne have været lidt venligere imod hende. Men det er virkelig en

"hallucination". Jeg kunne ikke være blevet ved med at lade, som om jeg elskede hende, når jeg ikke gjorde det – kunne jeg vel? Det ville have været urigtigt imod os begge to.

I fjor mødtes vi igen – på samme fod som forrige gang. De samme matte bønner, og de samme korte svar fra min mund. Jeg ville i det mindste åbne hendes øjne for, hvor absolut urigtige og håbløse hendes forsøg på at forny det gamle forhold var. Efterhånden som sæsonen skred frem, gled vi fra hinanden – det vil sige, hun fandt det vanskeligt at træffe mig, for jeg havde andre interesser, som optog mig mere, at varetage. Når jeg nu roligt tænker over det i mit sygeværelse, forekommer sæsonen 1884 mig som et forvirret mareridt, hvori lys og skygge var fantastisk blandede: Min bejlen til lille Kitty Mannering, mine forhåbninger, tvivl og bekymringer, vore lange rideture sammen, min skælvende kærlighedstilståelse, hendes svar, og af og til et glimt af et blegt ansigt, som gled forbi i den rickshaw med de sorte og hvide livréer, som jeg en gang spejdede så ivrigt efter; en vinken af fru Wessingtons behandskede hånd, og, når hun mødte mig alene, hvad der kun sjældent hændte, hendes bønners trættende ensformighed. Jeg elskede Kitty Mannering, elskede hende ærligt og inderligt, og med min kærlighed til hende voksede mit had til Agnes. I august blev Kitty og jeg forlovet. Næste dag mødte jeg de forbistrede sort- og hvidklædte jhampanier bag Jakko, og bevæget af en forbigående følelse af medynk standsede jeg for at fortælle fru Wessington det hele. Men hun vidste det allerede.

"Jeg hører, at du er blevet forlovet, kære Jack."

Og hun tilføjede uden at standse et øjeblik:

"Jeg er vis på, at det alt sammen er en fejltagelse – en skrækkelig fejltagelse. Vi bliver nok en gang lige så gode venner igen, Jack, som vi nogensinde har været."

Mit svar kunne have fået et mandfolk til at ømme sig. Det snertede den døende kvinde foran mig som et piskeslag.

"Du må endelig tilgive mig, Jack. Det var ikke min mening at gøre dig vred, men det er sandt, det er sandt!"

Og fru Wessington sank helt sammen. Jeg vendte mig bort og lod hende køre videre i fred, idet jeg følte – men kun for et øjeblik eller to – at jeg havde været en usigeligt gemen køter. Jeg så mig om og så, at hun havde ladet sin rickshaw vende, formodentlig i den tanke at indhente mig.

Scenen og omgivelserne står med et fotografis klarhed for min erindring. Den regnskyede himmel (vi var i slutningen af regntiden), de pjaskvåde, tilsølede fyrretræer, den dyndede vej og de sorte, sønderspængte klipper dannede en skummel baggrund, mod hvilken jhampaniernes sorte og hvide livréer, rickshawens gule fading og fru Wessingtons sænkede blonde hoved tegnede sig tydeligt. Hun holdt sit lommetørklæde i sin venstre hånd og lænede sig udmattet tilbage mod rickshawens hynder. Jeg drejede min hest op ad en sidesti i nærheden af Sanjowlie-reservoiret og flygtede bogstaveligt talt. En gang forekom det mig, at jeg hørte et svagt råb: "Jack!" Det har muligvis været en indbildning. Jeg standsede ikke for at undersøge sagen. Ti minutter efter mødte jeg Kitty til hest, og i glæden over en lang ridetur med hende glemte jeg helt det foregående møde.

En uge efter døde fru Wessington, og hendes tilværelses usigelige byrde blev fjernet fra mit liv. Jeg rejste ned i lavlandet

fuldstændigt lykkelig. Inden tre måneder var omme, havde jeg ganske glemt hende, når undtages, at jeg til tider fandt nogle af hendes gamle breve og derved på en ubehagelig måde mindedes om vort fordums forhold. Da januar kom, havde jeg efterhånden gravet frem af mine forskellige ejendele, hvad der var til overs af vor brevveksling, og havde brændt den. I begyndelsen af april i år, 1885, var jeg igen i Simla – som på den årstid var halvt øde – og var helt optaget af kærlighedspassiar og ture med Kitty. Det blev fastslået, at vi skulle giftes i slutningen af juni. Man vil derfor forstå, at jeg – med den kærlighed, jeg følte for Kitty – ikke siger for meget, når jeg erklærer, at jeg på det tidspunkt var den lykkeligste mand i Indien.

Fjorten herlige dage gik, næsten førend jeg lagde mærke til, at de var omme. Så vaktes jeg til en følelse af, hvad der var passende blandt dødelige i omstændigheder som vore, og gjorde Kitty opmærksom på, at en forlovelsesring var det ydre og synlige tegn på hendes værdighed som forlovet pige, og at hun øjeblikkeligt måtte følge med til Hamiltons butik for at blive taget mål af til én. Indtil det øjeblik havde vi på ære fuldstændigt glemt en sådan bagatel. Til Hamilton red vi derfor den femtende april 1885. Husk vel på, at jeg – hvad end min doktor vil sige i modsat retning – den gang var fuldstændig sund og frisk og kunne glæde mig ved et ligevægtigt sind og en absolut rolig ånd. Kitty og jeg trådte sammen ind i Hamiltons butik, og der tog jeg, uden hensyn til den almindelige forretningsgang, mål af Kittys finger til ringen i påsyn af en kommis, der morede sig over det. Ringen skulle være med en

safir og to diamanter. Og derefter red vi ned ad skrænten, der fører til Combermere-broen og Pelitis Konditori.

Mens min hest forsigtigt trippede frem over de løse skifersten, og Kitty lo og passiarede ved siden af mig – mens hele Simla, det vil sige så mange, som allerede var kommet derop fra lavlandet, havde samlet sig omkring læsesalen og Pelitis veranda – hørte jeg en eller anden, tilsyneladende i lang afstand, kalde mig ved fornavn. Det slog mig, at jeg havde hørt den stemme før, men når og hvor kunne jeg ikke i øjeblikket afgøre. I den korte tid, som det tog at ride fra fortovet udenfor Hamiltons butik og til Combermere-broens første planke, havde jeg tænkt på en halv snes mennesker, der kunne have tilladt sig en sådan familiaritet, og var til sidst blevet enig med mig selv om, at det måtte have været en syngen for ørene. Lige overfor Pelitis Konditori fængsledes mit blik ved synet af fire jhampanier i sort og hvidt livré, som trak en billig, lejet rickshaw med gul fading. I samme sekund fo'r min tanke tilbage til den forrige sæson og fru Wessington med en følelse af arrigskab og væmmelse. Var det ikke nok, at fruentimmeret var død og borte, skulle nu også hendes sorte og hvide tjenere vise sig igen og ødelægge mig dagens lykke? Hvem det så end var, der nu havde dem i sit brød, så besluttede jeg at besøge hende og bede hende som en personlig tjeneste om at give sine jhampanier andre livréer. Eller jeg ville selv leje mændene og, om det blev nødigt, købe klæderne af kroppen på dem. Det er umuligt her at sige, hvilken syndflod af uønskværdige minder deres nærværelse vakte.

"Kitty," udbrød jeg, "der er såmænd stakkels fru Wessingtons jhampanier igen! Jeg gad nok vide, hvem de nu er hos."

Kitty havde så løseligt gjort fru Wessingtons bekendtskab i forrige sæson og havde altid vist interesse for den svagelige kvinde.

"Hvad for noget? Hvor?" spurgte hun. "Jeg kan ikke se dem nogetsteds."

I samme øjeblik, som hun talte, veg hendes hest til side for et belæsset muldyr og sprang frem lige foran rickshawen. Jeg fik næppe tid til at råbe et advarende ord, førend til min usigelige rædsel hest og rytterske gled *igennem* mændene og vognen, som om disse havde været luft.

"Hvad er der i vejen?" udbrød Kitty. "Hvorfor skriger du så tosset op, Jack? Selv om jeg også er forlovet, bryder jeg mig dog ikke om, at alverden skal vide det. Der var masser af plads mellem muldyret og verandaen, og hvis du bilder dig ind, at jeg ikke kan ride – så skal du bare se!"

Hvorpå den egensindige Kitty, med sin fikse, lille næse i sky, satte af sted i kort galop henimod musiktribunen – i den faste forventning, som hun selv bagefter fortalte mig, at jeg skulle følge efter hende. Hvad var der i vejen? Ikke noget videre. Enten at jeg var gal eller fuld, eller at Simla var besat af djævle. Jeg holdt min utålmodige hest an og vendte mig om, rickshawen havde også vendt og stod nu lige overfor mig tæt ved Combermere-broens venstre rækværk.

"Jack! Jack, min elskede!" (Det var ikke til at tage fejl af ordene denne gang. De rungede gennem min hjerne, som om de blev råbt mig ind i øret.) "Det er en skrækkelig fejltagelse, det er jeg vis på. Du må endelig tilgive mig, Jack, og lad os være gode venner igen."

Rickshawens kaleche var faldet tilbage, og – så sandt jeg hver dag håber på og beder om den død, jeg hver nat frygter – i vognen sad fru Wessington født Keith, med lommetørklædet i sin hånd og det gyldne hoved sænket ned på sit bryst.

Hvor længe jeg sad ubevægelig og stirrede på hende, ved jeg ikke. Til sidst vaktes jeg ved, at min rideknægt tog min hests tøjle og spurgte, om jeg var syg. Fra det rædselsfulde til det dagligdags er der kun et skridt. Jeg tumlede ned af min hest og styrtede halvt besvimet ind til Peliti for at få et glas kirsebærlikør. To-tre par sad forsamlet om kaffebordene og drøftede dagens bynyt. I det øjeblik var deres trivielle passiar mig til større lindring, end religionens trøst kunne have været. Jeg kastede mig straks midt ind i samtalen, vrøvlede, lo og spøgte med et ansigt (jeg så et glimt af det i et spejl) så blegt og gustent som et ligs. Tre eller fire herrer lagde mærke til min tilstand, som de øjensynlig tilskrev virkningerne af alt for mange drikkevarer, og forsøgte i deres godmodighed at få mig bort fra de øvrige dagdrivere. Men jeg ville ikke lade mig føre bort. Jeg trængte til min races selskab – ligesom et barn styrter midt ind i et middagsselskab, når det er blevet forskrækket i mørket. Jeg må have snakket en halv snes minutter eller så, skønt det forekom mig en evighed, da jeg borte Kittys klare stemme udenfor spørge efter mig. Et øjeblik efter trådte hun ind i konditoriet, belavet på at gøre mig bebrejdelser, fordi jeg i så høj grad havde svigtet mine pligter. Noget i mit ansigt standsede hende imidlertid.

"Men Jack," udbrød hun, "hvad har du dog gjort? Hvad er der hændt? Er du syg?"

Således drevet til en ligefrem løgn svarede jeg, at solen havde været mig lidt for stærk. Det var ved femtiden en skyet eftermiddag i april, og solen havde ikke været fremme hele dagen. Jeg indså mit fejlgreb i samme øjeblik, som ordene var ude af min mund – søgte at rette det – forvrøvlede mig håbløst og fulgte efter Kitty, der i dronningeligt raseri forlod konditoriet, ledsaget af mine bekendtes smil. Jeg gjorde en eller anden undskyldning (jeg har glemt hvad) under påskud af, at jeg følte mig ilde tilpas, galopperede hjem til mit hotel og lod Kitty fuldende sin ridetur alene.

På mit værelse satte jeg mig ned og forsøgte roligt at gennemtænke sagen. Her var jeg, Theobald Jack Pansay, en mand med ordentlig opdragelse og embedsmand i den bengalske civiletat, i det Herrens år 1885, antagelig ved min fulde fornuft, sikkert sund på legemet, blevet jaget i rædsel fra min kærestes side ved tilsynekomsten af en kvinde, der var død og begravet for otte måneder siden. Dette var kendsgerninger, som jeg ikke kunne lukke øjnene for. Intet var fjernere fra mine tanker end nogen erindring om fru Wessington, den gang Kitty og jeg forlod Hamiltons butik. Intet var mere fuldstændigt dagligdags end det stykke mur lige overfor Peliti. Det var højlys dag. Vejen var fuld af folk. Og alligevel, forstå mig ret, havde der her, til trods for hver sandsynlighedslov, i direkte krænkelse af naturens orden, vist sig et ansigt fra graven for mig.

Kittys araber var gået *igennem* rickshawen. Så mit første håb, at en eller anden kvinde, der i en vidunderlig grad lignede fru Wessington, havde lejet vognen og kulierne med deres gamle livré, gik dermed tabt. Atter og atter gik jeg rundt i denne trædemølle af en tanke, og atter og atter opgav jeg den, skuffet

og fortvivlet. Stemmen var lige så uforklarlig som synet. Oprindelig havde jeg den vilde idé at betro Kitty det hele, bede hende gifte sig med mig straks og i hendes arme trodse genfærdet af rickshawens besidderinde.

"Når alt kommer til alt," ræsonnerede jeg, "er jo rickshawens nærværelse i og for sig nok til at bevise, at dette spøgeri er blændværk. Man kunne tænke sig at se genfærd af mænd og kvinder, men da sandelig aldrig af kulier og vogne. Det hele er meningsløst. At tænke sig gengangeren af en bjergbo!"

Næste morgen sendte jeg Kitty et angerfuldt brev og bønfaldt hende at bære over med min underlige opførsel den foregående eftermiddag. Min gudinde var endnu såre harmfuld, og en mundtlig undskyldning var nødvendig. Jeg forklarede – med en veltalenhed, som skyldtes en hel nats grublen over en usandhed – at jeg havde fået et pludseligt anfald af hjertebanken, følgerne af dårlig fordøjelse. Denne yderst prosaiske løsning af gåden gjorde sin virkning, og Kitty og jeg red igen ud sammen den eftermiddag med skyggen af min første løgn imellem os.

Hun ville ikke give sig tilfreds med noget andet end en galop rundt om Jakko. Med nerverne endnu slappet af den foregående nat kom jeg med matte indvendinger mod ideen og foreslog Observatorium-bakken, Jutogh, Boileaugunge-vejen – alt andet hellere end turen omkring Jakko. Kitty blev vred og en smule stødt. Derfor gav jeg efter af frygt for at fremkalde yderligere kævl, og vi begav os af sted ad Chota Simla til. Vi red i skridt den største del af vejen og galopperede, som vi plejede, fra en fjerdingvej eller så nedenfor klosteret til den jævne vejstrækning ved Sanjowlie-reservoiret. De forbistrede heste forekom mig at flyve at sted, og mit hjerte slog raskere og

raskere, da vi nærmede os bakkekammen. Mine tanker havde været optaget af fru Wessington hele eftermiddagen, og hver tomme af Jakkovejen mindede mig om vore ture og samtaler i gamle dage. Stenene var fulde af dem. Fyrrene over mit hoved sang højlydt om dem. De regnnærede strømme klukkede og lo usete over den skændige historie, og vinden i mine øren peb lydeligt om synden.

Som en passende klimaks ventede det rædselsfulde syn mig midt på den jævne strækning, som folk kalder Damernes Fjerdingvej. Ingen anden rickshaw var i sigte – kun de fire sorte og hvide jhampanier, køretøjet med den gule fading og det gyldne kvindehoved i det – alt sammen tilsyneladende netop som jeg havde forladt det for otte og en halv måned siden! Et øjeblik bildte jeg mig ind, at Kitty *måtte* se, hvad jeg så – vi var så mærkværdigt samstemte i alle ting. Men hendes næste ord berøvede mig den vildfarelse:

"Ikke en sjæl i sigte! Kom nu, Jack, så rider vi om kap til reservoirbygningerne!"

Hendes tætbyggede lille araber fløj af sted som en fugl, min australier fulgte tæt efter, og i denne rækkefølge fo'r vi frem langs klippevæggene. I løbet af et halvt minut var vi ikke tredive meter fra rickshawen. Jeg holdt min australier an og holdt mig lidt tilbage. Rickshawen stod lige midt på vejen, og atter fløj araberen igennem den, og min hest fulgte efter.

"Jack! Kære Jack! Du må endelig tilgive mig," lød det jamrende i mine øren, og efter et ophold: "Det er alt sammen en fejltagelse, en skrækkelig fejltagelse!"

Jeg sporede min hest som besat. Da jeg drejede hovedet ved reservoirbygningerne, stod de sorte og hvide livréer endnu og

ventede – ventede tålmodigt – under den grå bjergskrænt, og vinden medførte et spottende ekko af de ord, jeg netop havde hørt. Kitty drillede mig en hel del med min tavshed på resten af rideturen. Indtil da havde jeg snakket løst og fast og på lykke og fromme. Men om det så gjaldt mit liv, kunne jeg bagefter ikke tale naturligt, og fra Sanjowlie til kirken holdt jeg klogeligt min mund.

Jeg skulle spise til middag hos Mannerings den aften og havde knebent nok tid til at galoppere hjem for at klæde mig om. På vejen til Elysiumbakken kom jeg til at høre to herrer, der talte sammen i tusmørket.

"Det er underligt nok," sagde den ene, "hvor fuldstændigt alle spor af det er forsvundet. Du ved, at min kone var vanvittigt forgabet i det fruentimmer (jeg har nu aldrig kunnet se, at der var noget ved hende), og ville absolut have hendes gamle rickshaw og kulier, hvis de var til at få for gode ord og betaling. Jeg kalder det en slags sygeligt fantasteri, men jeg er nødt til at gøre, hvad min memsahib forlanger. Skulle man tro, at den mand, hun havde lejet den af, fortæller mig, at alle fire mænd – de var brødre – døde af kolera på vejen til Hardwar, de stakler, og rickshawen har manden selv hugget op. Sagde mig, at han aldrig mere brugte en memsahibs rickshaw, når hun var død. Det bragte ham ulykke. Sær ide, ikke sandt? Tænke sig stakkels lille fru Wessington bringe ulykke over nogen anden end sig selv!"

Her brast jeg i en høj latter, og den skurrede i mine egne øren, mens jeg lo den. Der fandtes altså virkelig genfærd af rickshawer og spøgelsesagtige tjenesteforhold i den anden

verden! Hvor meget mon fru Wessington har betalt sine folk? Hvad var deres arbejdstid? Hvor gik de hen?

Som et synligt svar på mit sidste spørgsmål så jeg den djævelske tingest spærre vejen for mig i tusmørket. De døde vandrer hurtigt og ad genveje, som almindelige kulier ikke kender. Jeg lo højt for anden gang og standsede så min latter pludseligt, for jeg var bange for, at jeg var ved at gå fra forstanden. Til en vis grad må jeg have været fra min forstand, for jeg erindrer, at jeg standsede min hest ved rickshawens side og høfligt bød fru Wessington god aften. Hendes svar var et, som jeg kun alt for godt kendte. Jeg hørte hende ud og svarede, at alt det havde jeg hørt før, men det skulle være mig en fornøjelse, hvis hun havde noget mere at sige. En eller anden ondsindet djævel stærkere end jeg må have besat mig den aften, for jeg har en uklar erindring om, at jeg i fem minutter passiarede om dagsnyt med væsenet foran mig.

"Splittergal, stakkels fyr – eller fuld. Max, prøv at få ham til at ride hjem."

Det var virkelig ikke fru Wessingtons stemme! De to mænd havde hørt mig tale til den tomme luft og var vendt om for at tage sig af mig. De var meget venlige og hensynsfulde, og efter hvad de sagde, havde de øjensynligt den opfattelse, at jeg var i højeste grad beruset. Jeg takkede dem forvirret og galopperede hjem til mit hotel, skiftede klæder og kom til Mannerings ti minutter for sent. Jeg brugte aftenens mørke som undskyldning, fik bebrejdelser af Kitty for min lidet elskeragtige sendrægtighed, og tog plads.

Samtalen var allerede i god gang, og i ly af den henvendte jeg netop nogle ømme ord til min kæreste, da jeg hørte, hvordan en

lille, rødskægget mand ved den anden ende af bordet skildrede med megen udpyntning et møde, han samme aften havde haft med et ham ukendt galehuslem.

Nogle få sætninger overbeviste mig om, at han fortalte hændelsen fra for en halv time siden. Midt under historien så han sig om efter bifald, som professionelle fortællere plejer, fangede mit blik, og gik øjeblikkeligt i stå. Der var et øjebliks forlegen tavshed, og så mumlede den rødskæggede mand noget i retning af, at han havde "glemt resten", hvorved han ofrede et ry som god fortæller, som han havde skabt sig i de sidste seks sæsoner. Jeg velsignede ham af mit hjertes inderste og – spiste videre af min fisk.

I tidens fylde fik middagen ende, og med oprigtig sorg rev jeg mig løs fra Kitty – lige så sikker på, at *den* ventede på mig udenfor døren, som jeg var sikker på min egen tilværelse. Den rødskæggede herre, som var blevet forestillet for mig som doktor Heatherlegh fra Simla, foreslog, at vi skulle følges ad, så langt vore veje faldt sammen. Jeg modtog hans tilbud med taknemmelighed.

Mit instinkt havde ikke skuffet mig. *Den* holdt parat nede i alleen og havde, hvad der forekom mig en djævelsk spottende efterligning af vore skikke, sin lygte tændt. Den rødskæggede herre kom straks til sagen, på en måde, der viste, at han havde tænkt over den under hele middagen.

"Hør, Pansay, hvad fanden gik der af Dem i aften på Elysium-vejen?"

Spørgsmålets pludselighed fravristede mig et svar, inden det rigtigt gik op for mig selv.

"Den der!" sagde jeg og pegede på *den*.

"*Den der* kan betyde enten delirium eller noget galt med øjnene, hvilken af delene det er, kan jeg ikke vide. Men drikke gør De ikke. Det så jeg ved middagen, så det kan ikke være delirium. Der er slet ingenting der, hvor De peger hen, skønt De sveder og ryster af skræk som en skræmt pony. Derfor må jeg slutte, at der er noget i vejen med øjnene, og dem skulle jeg dog forstå mig grundigt på. Kom hjem med mig. Jeg bor på Nedre Blessington-vej."

Til min uhyre glæde ventede rickshawen ikke på os, men holdt sig omtrent tyve meter foran os – og det til og med, hvad enten vi red i skridt, trav eller galop. I løbet af det lange aftenridt fik jeg fortalt min ledsager omtrent lige så meget, som jeg her har fortalt min læser.

"Nå ja, De spolerede en af de bedste fortællinger, jeg nogensinde har lagt tunge til," sagde han, "men jeg tilgiver Dem det på grund af, hvad De har gået igennem, men kom nu hjem med mig og gør, hvad jeg siger Dem, og når jeg har kureret Dem, unge mand, så lad dette være Dem en lære om at holde Dem klar af kvindfolk og ufordøjelig mad til Deres dages ende."

Rickshawen holdt sig stadig foran os, og min rødskæggede ven lod til at finde megen fornøjelse i min forklaring om, hvor den var.

"Øjnene, Pansay – ikke andet end øjnene, hjernen og maven. Men størst blandt disse tre er maven. De har en alt for balstyrig hjerne, alt for lidt mave, og grundigt usunde øjne. Få Deres mave i orden, så kommer resten af sig selv. Og alt det betyder, at De skal have nogle piller. Fra denne time af tager jeg og ingen anden Dem under lægebehandling, for De er alt for interessant en fremtoning til, at man kan lade Dem ligge."

Imidlertid var vi kommet dybt ned i Nedre Blessington-vejs skygge, og rickshawen gjorde holdt under en fyrreklædt, fremludende skiferklint. Uvilkårligt standsede jeg også og sagde hvorfor. Heatherlegh trumfede i med en ed.

"Hvis De bilder Dem ind, at jeg har lyst til at tilbringe en kold nat herude på skrænten blot på grund af en mave-plus-hjerne-plus-øjne-hallucination ..... Vorherre bevares! Hvad er dette her?"

Der lød et dumpt brag, en blændende støvhvirvel rejste sig lige foran os, et knald, lyden af grene, der knækkes, og omtrent ti meter af klinten – fyrretræer, krat og det hele – rutsjede ned på vejen nedenfor og spærrede den fuldstændigt. De med rode oprykkede træer svajede og vaklede et øjeblik som berusede kæmper i mørket og styrtede så om blandt deres kammerater med et tordnende brag. Vore to heste stod ubevægelige og svedte af skræk. Så snart de faldende jord- og stenmassers raslen var døet hen, mumlede min ledsager:

"Menneske, var vi redet frem, havde vi nu ligget tre meter dybt i vore grave. Der er mere mellem himmel og jord ... kom med hjem, Pansay, og tak Deres Gud. Jeg trænger svært til en opstrammer."

Vi red tilbage over Kirkebakken, og jeg betrådte doktor Heatherleghs hus kort efter midnat.

Hans forsøg på at helbrede mig begyndte næsten straks, og i en uge slap han mig ikke ud af syne. Mangen en gang i den uge velsignede jeg det held, som havde bragt mig i berøring med Simlas bedste og elskværdigste læge. Dag for dag blev mit humør lysere og mere ligevægtigt. Dag for dag blev jeg også mere tilbøjelig til at give Heatherlegh ret i hans teori om

"spøgelses-hallucinationen", at det var øjnene, hjernen og maven, der var noget i vejen med. Jeg skrev til Kitty og fortalte hende, at en lille seneforstrækning, forårsaget ved et fald fra hesten, tvang mig til at holde mig inde i nogle dage, men at jeg ville blive rask igen, endnu før hun fik tid til at savne mig.

Heatherleghs behandling var yderst simpel. Den bestod af mavepiller, kolde bade og kraftig motion, som jeg måtte tage i skumringen eller ved daggry – for, som han viseligt bemærkede:

"En mand, der har forstrakt sin ankel, går ikke tre mil om dagen, og Deres kæreste ville måske undre sig, hvis hun mødte Dem."

Da ugen var omme, undersøgte Heatherlegh længe og omhyggeligt mine pupiller og min puls, gav mig strenge pålæg med hensyn til diæt og spadsereture, og udskrev mig derefter lige så bryskt, som han havde taget mig under behandling. Hans afskedsvelsignelse lød således:

"Menneske, jeg attesterer, at De er åndeligt kureret, og det vil sige så meget som, at jeg har kureret de fleste af Deres legemlige skavanker. Få nu Deres tøj ud af mit hus, så hurtigt De kan, pil af og gå hen og gør kur til frøken Kitty."

Jeg søgte at udtrykke min tak for hans venlighed. Han afbrød mig.

"Tro ikke, at jeg har gjort dette, fordi jeg synes om Dem. Så vidt jeg forstår, har De opført dem som en slyngel helt igennem. Men ikke desto mindre er De et fænomen, og lige så sært et fænomen, som De er en slyngel. Nej!" – han standsede mig for anden gang – "ikke en eneste rupi. Gå ud og se, om De kan

finde den øjne-hjerne-mave-historie igen. Jeg giver Dem hundrede tusind rupier for hver gang, De ser den."

En halv time efter sad jeg i familien Mannerings dagligstue sammen med Kitty – beruset af min nuværende lykke og af bevidstheden om, at jeg aldrig mere skulle plages af *dens* græsselige nærværelse. Stærk i følelsen af min genfundne sikkerhed foreslog jeg straks en ridetur – helst en galop rundt om Jakko.

Aldrig havde jeg følt mig så vel tilpas, så overstrømmende af liv og kraft, som jeg gjorde den eftermiddag den 30. april. Kitty var henrykt over forandringen i mit udseende og komplimenterede mig for den på sin herligt frimodige og åbenhjertige måde. Vi forlod familien Mannerings hus sammen, leende og snakkende, og galopperede henad Chota Simla-vejen ligesom i gamle dage.

Jeg længtes efter at nå Sanjowlie-reservoiret for der at blive dobbelt sikker i min sikkerhed. Hestene gjorde deres bedste, men syntes alt for langsomme for mit utålmodige sind. Kitty var forbavset over min støjende munterhed.

"Men Jack!" udbrød hun til sidst, "du opfører dig jo som et barn. Hvad er det, du gør?"

Vi var lige nedenfor klosteret, og af lutter kådhed fik jeg min australier til at stejle og kapriolere tværs over vejen, mens jeg kildede den med løkken på min ridepisk.

"Gør?" svarede jeg, "ingenting, min ven. Det er netop sagen. Hvis du ingenting havde gjort i en hel uge andet end at ligge på din ryg, ville du være lige så balstyrig som jeg.

Føle med jubel, at alting er skønt,
at livet pulserer og danser,
være hersker over den hele jord
og over ens egne sanser."

Citatet var næppe kommet over mine læber, førend vi var drejet om hjørnet ovenfor klosteret, og nogle få meter længere fremme kunne vi se over til Sanjowlic. Midt på den jævne vej stod de sorte og hvide livréer, rickshawen med den gule fading og fru Wessington født Keith. Jeg holdt hesten an, stirrede, gned mine øjne og må formodentlig have sagt et eller andet. Det næste, jeg opdagede, var, at jeg lå på mit ansigt på landevejen, og Kitty knælede grædende over mig.

"Er den borte, barn?" gispede jeg.

"Er hvad for noget borte, kære Jack? Hvad skal det alt sammen sige? Der må være en fejltagelse et eller andet sted, Jack. En skrækkelig fejltagelse."

Hendes sidste ord fik mig til at fare op – gal – vanvittig for øjeblikket.

"Ja, der *er* en fejltagelse et eller andet sted," gentog jeg, "en skrækkelig fejltagelse. Kom og se på den."

Jeg har en uklar forestilling om, at jeg greb Kitty om håndleddet, trak hende hen ad vejen til det sted, hvor *den* stod, og bønfaldt hende om for Guds skyld at tale til den – fortælle den, at vi var trolovede – at hverken død eller helvede kunne bryde båndet imellem os – og kun Kitty ved, hvor meget mere af samme slags. Af og til opfordrede jeg lidenskabeligt rædslen i rickshawen til at bevidne alt, hvad jeg havde sagt, og til at befri mig fra en pinsel, som tog livet af mig. Mens jeg talte, må jeg formodentlig have fortalt Kitty om mit gamle forhold til fru

Wessington, for jeg så hende lytte anspændt med blegt ansigt og luende øjne.

"Tak, hr. Pansay," sagde hun, "det er *fuldstændig* tilstrækkeligt. Rideknægt, *ghora lao*."

Rideknægtene, ufølsomme som østerlændingene altid er, var kommet til med hestene, som de havde indfanget, og idet Kitty sprang i sadlen, greb jeg fat i hendes tøjle og bønfaldt hende om at høre mig til ende og tilgive. Mit svar blev et hug af hendes ridepisk tværs over ansigtet fra mund til øje, og et par ord til farvel, som jeg selv nu ikke kan nedskrive. Deraf sluttede jeg, og med rette, at Kitty vidste alt, og jeg vaklede tilbage til rickshawen. Mit ansigt var forslået og blødte, og slaget af ridepisken havde fået en gustenblå strime til at hæve sig tværs over det. Jeg havde ingen selvagtelse. Netop i det samme kom Heatherlegh galopperende. Han må have fulgt Kitty og mig i afstand.

"Doktor," sagde jeg og pegede på mit ansigt, "her ser De frøken Mannerings underskrift på min afsked, og – må jeg så bede Dem om de hundrede tusind, så snart det passer Dem."

Selv i min ynkelige elendighed fik Heatherleghs ansigt mig til at le.

"Jeg vil sætte mit ry som læge i pant –" begyndte han.

"Gør nu ingen dumheder," hviskede jeg. "Jeg har mistet mit livs lykke, og De gør bedst i at følge mig hjem."

Idet jeg talte, forsvandt rickshawen. Så tabte jeg al bevidsthed om, hvad der gik for sig. Jakkos top syntes at bølge og rulle frem ligesom et skybjerg og vælte sig over mig.

Syv dage efter (det vil sige den 7. maj) opdagede jeg, at jeg lå i et værelse hos Heatherlegh, så kraftesløs som et lille barn.

Heatherlegh sad bag papirerne på sit skrivebord og betragtede mig opmærksomt. Hans første ord var ikke opmuntrende, men jeg var alt for medtaget til, at de skulle gøre stort indtryk på mig.

"Her har frøken Kitty sendt Deres breve tilbage. I skrev en hel del til hinanden, I unge mennesker. Her er en pakke, der ser ud som en ring, og så var der et hyggeligt slags brev fra papa Mannering. Jeg tog mig den frihed at læse og brænde det. Den gamle herre er ikke tilfreds med Dem."

"Og Kitty?" spurgte jeg sløvt.

"Endnu strammere end hendes fader at dømme efter, hvad hun siger. A propos, De må have udladt Dem med et større antal mærkelige erindringer, lige inden jeg traf Dem. Hun siger, at en mand, der kunne have opført sig mod en kvinde, som De gjorde mod fru Wessington, burde tage livet af sig selv af ren og skær medlidenhed mod det menneskelige samfund. Hun er en hidsig, lille amazone, Deres tilbedte. Holder også absolut på, at De havde et anfald af delirium, den gang De gjorde den skandale på Jakko-vejen. Siger, at hun hellere vil dø end nogensinde tale til Dem igen."

Jeg stønnede og vendte mig om på den anden side.

"Nu har De valget, min ven. Denne forlovelse må hæves, men Mannerings ønsker ikke at være alt for hårde imod Dem. Er den blevet hævet på grund af delirium eller epileptiske anfald? Gør mig ondt, jeg kan ikke byde Dem et bedre valg, med mindre De foretrækker arvelig sindssygdom. Sig bare til, så skal jeg fortælle Dem, at det er epilepsi. Hele Simla har hørt om den scene på Damernes Fjerdingvej. Nå! Så giver jeg dem fem minutter til at tænke over det."

I løbet af de fem minutter tror jeg, at jeg grundigt gennemforskede de laveste kredse af det inferno, som det er tilladt mennesket her på denne jord at betræde. Og på samme tid iagttog jeg mig selv famle gennem de mørke labyrinter af tvivl, elendighed og yderlig fortvivlelse. Jeg undredes, som Heatherlegh i sin stol kunne have undret sig, hvilket af de frygtelige alternativer jeg ville vælge. Lidt efter hørte jeg mig selv svare med en stemme, som jeg næppe kunne genkende:

"Folk er forbandet stive på det i moralsk henseende her på egnen. Giv dem epilepsi, Heatherlegh, og hils fra mig. Og lad mig så sove lidt igen."

Så gled mine to Jeg'er på ny sammen, og det var nu kun mig (halvt vanvittige, djævleforpinte mig), som lå og kastede sig i min seng og skridt for skridt gennemgik den sidste måneds hændelser.

"Men jeg er jo i Simla," fortsatte jeg at gentage for mig selv. "Jeg, Jack Pansay, er i Simla, og her er der ingen spøgelser. Det er meningsløst af det fruentimmer at lade, som om der er. Hvorfor kunne Agnes ikke lade mig i fred? Jeg har aldrig gjort hende nogen fortræd. Det kunne akkurat lige så vel have hændt mig som Agnes. Men jeg ville aldrig være kommet tilbage bare for at slå *hende* ihjel. Hvorfor kan jeg ikke få lov til at være i fred – i fred og lykkelig?"

Det var midt på dagen, da jeg først vågnede, og solen stod lavt på himlen, førend jeg faldt i søvn igen – og sov, som den martrede forbryder sover på pinebænken, alt for udmattet til at føle mere smerte.

Næste dag kunne jeg ikke forlade sengen. Heatherlegh fortalte mig om morgenen, at han havde modtaget et svar fra

hr. Mannering, og at takket være hans (Heatherleghs) venskabstjenester, var historien om min sygdom blevet udbredt over hele Simla, hvor jeg fra alle sider blev meget beklaget.

"Og det er egentlig mere, end De fortjener," tilføjede han elskværdigt, "skønt Vorherre skal vide, at De har gået temmelig drøje ting igennem. Nå, det er nu det samme. Vi skal nok få Dem kureret, De bagvendte fænomen."

Men jeg nægtede bestemt at lade mig kurere.

"De har allerede været alt for god ved mig, kære ven," sagde jeg. "Men jeg tror ikke, at jeg behøver at gøre Dem yderligere ulejlighed."

I mit hjerte vidste jeg, at intet af, hvad Heatherlegh kunne gøre, ville lette den byrde, som var blevet lagt på mig.

Med den bevidsthed kom også en følelse af håbløs, afmægtig opsætsighed imod meningsløsheden i det hele. Der var snese af mænd, som ikke var bedre end jeg, og hvis straf i det mindste var blevet opsat til et andet liv, og jeg følte, at det var bitterligt, grusomt uretfærdigt, at jeg alene skulle være blevet udpillet til at lide så rædselsfuld en skæbne. Denne sindsstemning gav med tiden plads for en anden, hvori det forekom mig, at rickshawen og jeg var de eneste virkeligheder i en verden af skygger, at Kitty var et genfærd, at Mannering, Heatherlegh og alle de andre mænd og kvinder, jeg kendte, var genfærd, og at selve de store grå bjerge kun var tomme skygger, opfundet for at martre mig. Fra den ene sindsstemning til den anden kastedes jeg frem og tilbage i syv drøje døgn. Mit legeme blev dag for dag stærkere og stærkere, indtil spejlet i mit sovekammer sagde mig, at jeg var vendt tilbage til hverdagslivet og atter var som andre mennesker. Underligt nok viste mit

ansigt ingen tegn på den kamp, jeg havde gennemgået. Det var ganske vist blegt, men lige så udtryksløst og dagligdags som nogensinde. Jeg havde ventet en eller anden varig forandring – et synligt vidnesbyrd om den sygdom, der tærede på mig. Jeg fandt intet.

Den 15. maj forlod jeg Heatherleghs hus klokken elleve om formiddagen, og den ugifte mands instinkt drev mig til klubben. Der mærkede jeg, at hvert eneste menneske kendte min historie, sådan som Heatherlegh havde fortalt den, og var på en kejtet måde ualmindeligt venlige og opmærksomme. Ikke des mindre indså jeg, at jeg for resten af min levetid ganske vist ville kunne færdes blandt mine kammerater, men aldrig ville være en af dem, og jeg misundte sandelig yderst bittert de leende kulier i alleen nedenfor. Jeg spiste frokost i klubben, og klokken fire drev jeg uden mål og med ned ad alleen i det ubestemte håb at møde Kitty. Tæt ved musiktribunen sluttede de sorte og hvide livréer sig til mig, og jeg hørte fru Wessingtons gamle bøn ved min side, jeg havde ventet dette, lige siden jeg satte foden udenfor døren, og var kun forbavset over, at det varede så længe. Rickshawgenfærdet og jeg fulgtes ad side om side henad Chota Simla-vejen i tavshed. Tæt ved basaren blev vi indhentet og passeret af Kitty og en herre til hest. Hun gav ikke mere tegn til at se mig, end om jeg havde været en hund på landevejen. Hun gjorde mig ikke en gang den kompliment at fremskynde sin fart, skønt regnvejret kunne have tjent hende til påskud.

Sådan fulgtes Kitty og hendes ledsager, jeg og min spøgelsesagtige elskerinde parvis rundt om Jakko. Vejen strømmede af vand, fyrrene dryppede som tagrender på

klipperne nedenfor, og luften var fyldt af fin støvregn. To eller tre gange greb jeg mig i at sige til mig selv næsten højt:

"Jeg er Jack Pansay, på permission, i Simla – i Simla. Det hverdagsagtige, almindelige Simla. Det må jeg ikke glemme – det må jeg ikke glemme."

Så prøvede jeg på at huske noget af den bysladder, jeg havde hørt i klubben, om hvad den og den havde givet for sine heste – et eller andet, kort sagt, som stod i forbindelse med den arbejdsomme anglo-indiske verden, jeg kendte så godt. Jeg remsede endog multiplikationstabellen hurtigt op for mig selv, for at blive ganske sikker på, at jeg ikke var ved at gå fra min forstand. Den trøstede mig så meget og må have hindret mig i at høre fru Wessington i nogen tid.

Atter steg jeg træt op ad klosterskrænten og kom ud på den jævne vej. Her satte Kitty og herren i galop, og jeg blev ladt alene med fru Wessington.

"Agnes," sagde jeg, "vil du slå kalechen tilbage og sige mig, hvad det alt sammen betyder?"

Kalechen gled lydløst ned, og jeg stod ansigt til ansigt med min døde og begravede elskerinde. Hun havde den samme kjole på, som da jeg sidst så hende i live, det samme lille tørklæde i sin højre hånd og den samme visitkortbog i sin venstre. (En i otte måneder død kvinde med visitkortbog!) Jeg måtte klamre mig til multiplikationstabellen og gribe fat om vejens stenrækværk med begge hænder for at forvisse mig om, at *det* i det mindste var virkeligt.

"Agnes," gentog jeg, "for Guds skyld, sig mig, hvad det alt sammen betyder."

Fru Wessington bøjede sig fremad, med den ejendommelige, hurtige drejning af hovedet, jeg kendte så godt fra gammel tid, og talte.

Hvis min fortælling ikke allerede så vanvittigt havde overskredet grænserne for al menneskelig troværdighed, ville jeg nu gøre læseren en undskyldning. Da jeg imidlertid ved, at ingen – nej, ikke en gang Kitty, for hvem jeg nedskriver den som en slags retfærdiggørelse af min opførsel – vil tro mig, vil jeg gå videre. Fru Wessington talte, og jeg fulgtes med hende fra Sanjowlie-vejen til drejningen nedenfor den øverstkommanderendes bolig, ligesom jeg kunne have gået ved siden af enhver som helst levende kvindes rickshaw i dyb samtale. Den anden og pinligste af mine syge sindsstemninger havde pludselig grebet mig, og ligesom prinsen i Tennysons digt *det synes mig, jeg vandred i en verden fuld af ånder*. Der havde været et haveselskab hos den øverstkommanderende, og vi to sluttede os til skaren af de hjemvendende gæster. Da jeg så dem, var det for mig, som om *de* var skyggerne – ufølelige, fantastiske skygger – som skiltes ad og lod fru Wessingtons rickshaw passere igennem. Hvad vi sagde i løbet af dette sælsomme møde, kan jeg ikke fortælle – jeg tør rent ud sagt ikke. Heatherleghs kommentar ville have været en kort latter og en bemærkning om, at jeg havde "gjort haneben til en hjerne-øjne-mave-kimære." Det var en uhyggelig og dog på en eller anden uforklarlig måde en vidunderlig skøn oplevelse. Kunne det være muligt, tænkte jeg med undren, at jeg i dette liv for anden gang skulle bejle til den kvinde, som jeg selv havde dræbt ved min ligegyldighed og grusomhed?

Jeg mødte Kitty på hjemvejen – en skygge iblandt skygger.

Hvis jeg ville skildre alle de næste fjorten dages hændelser i rækkefølge, ville min fortælling aldrig få ende, og læserens tålmodighed ville blive udtømt. Morgen efter morgen og aften efter aften plejede rickshawgenfærdet og jeg at vandre gennem Simla sammen. Hvorhen jeg gik, der fulgte de fire sorte og hvide livréer mig og ledsagede mig til og fra mit hotel. Ved teatret fandt jeg dem midt iblandt skaren af skrålende jhampanier udenfor klubbens veranda efter en lang whistaften. Ved ballet på dronningens fødselsdag ventede de tålmodigt på min tilsynekomst, og ved højlys dag, når jeg gjorde visitter. Når undtages, at den ingen skygge kastede, var rickshawen i enhver henseende lige så virkelig at se til som en af træ og jern. Jeg har bogstaveligt talt mere end en gang måttet gribe mig selv i at advare en eller anden hurtigt ridende ven imod at galoppere over den. Jeg har mere end en gang vandret ned ad alleen i dyb samtale med fru Wessington, til usigelig forbavselse for de forbipasserende.

Førend jeg havde færdedes en uge blandt folk, fik jeg at vide, at teorien "epilepsi" var blevet opgivet og sindssygdom sat i stedet. Jeg gjorde imidlertid ingen forandring i mine livsvaner. Jeg aflagde visitter, red ture og gik i middagsselskaber lige så meget som nogensinde. Jeg havde et lidenskabeligt begær efter andre menneskers selskab, som jeg aldrig før havde følt. Jeg længtes efter at være blandt livets virkeligheder, og på samme tid følte jeg mig uklart utilfreds, når jeg for længe havde været adskilt fra min spøgelsesagtige ledsagerske. Det ville næsten være umuligt at skildre mine vekslende sindsstemninger fra den 15. maj og indtil i dag.

Rickshawens nærværelse fyldte mig afvekslende med rædsel, blind skræk, en uklar slags glæde, og den yderste fortvivlelse. Jeg vovede ikke at forlade Simla, og jeg vidste, at mit ophold der tog livet af mig. Jeg vidste tilmed, at det var min lod at dø langsomt og stykkevis, dag for dag. Mit eneste ønske var at få straffen overstået så stilfærdigt som muligt. Afvekslende tørstede jeg efter synet af Kitty og iagttog hendes umådelige koketteren med min efterfølger – eller for at tale nøjagtigere, mine efterfølgere – med interesse og moro. Hun var lige så meget udenfor mit liv, som jeg var udenfor hendes. Om dagen vandrede jeg om med fru Wessington, næsten tilfreds. Om natten bønfaldt jeg Himlen om at lade mig komme tilbage til verden, sådan som jeg før havde kendt den. Bag ved alle disse skiftende sindsstemninger lå en følelse af sløv, lammende undren over, at det sete og det usete skulle blande sig så sælsomt her på Jorden for at jage en eneste stakkels sjæl i graven.

---

27. august. – Heatherlegh har været utrættelig i sin omsorg for mig, og det er ikke længere siden end i går, at han sagde mig, at jeg burde indgive ansøgning om permission på grund af sygdom – ansøgning om at slippe for et genfærds selskab! Andragende om, at regeringen nådigst vil tillade mig at blive af med fem spøgelser og en luftig rickshaw ved at rejse til England! Heatherleghs forslag gav mig et næsten hysterisk latteranfald. Jeg svarede ham, at jeg ville vente afslutningen roligt i Simla, og jeg er sikker på, at afslutningen ikke er langt borte. Tro mig, når jeg siger, at jeg frygter dens komme mere,

end noget ord kan udtale, og jeg martrer mig selv hver nat med tusinde grublerier over, hvordan min dødsmåde vil blive.

Skal jeg dø i min seng, anstændigt og som det sømmer sig en engelsk gentleman at dø, eller vil min sjæl blive vristet fra mig under en sidste spadseretur i alleen for i al evighed at få plads ved siden af det uhyggelige fantasibillede? Skal jeg vende tilbage til min gamle, svundne troskab i den anden verden, eller skal jeg møde Agnes, hadende hende og dog lænket til hendes side i al evighed? Skal vi to svæve over vore livs skueplads til tidernes ende? Alt som dagen for min død nærmer sig mere og mere, bliver den voldsomme rædsel, som alt levende kød føler overfor undslupne ånder fra den anden side af graven, mægtigere og mægtigere. Det er forfærdeligt at skulle stige hurtigt ned blandt de døde med næppe halvdelen af sit liv gennemlevet. Det er tusind gange forfærdeligere at vente, som jeg venter her midt iblandt jer, på jeg ved ikke hvilken utænkelig rædsel. Hav medynk med mig, i det mindste for min "hallucination", for jeg ved, at I vil aldrig tro, hvad jeg her har skrevet. Alligevel, hvis nogensinde en mand er blevet myrdet af mørkets magter, så er jeg den mand.

Og når ret skal være ret, så hav også medynk med hende. For hvis nogensinde en kvinde er blevet myrdet af en mand, så har jeg myrdet fru Wessington. Og den sidste del af min straf er i dette øjeblik over mig.

Min egen sandfærdige spøgelseshistorie

Denne historie handler udelukkende om spøgelser. Der findes i Indien spøgelser, som antager skikkelse af fede, kolde, laskede lig og skjuler sig i træerne ved vejen, indtil en vandringsmand kommer forbi. Så lader de sig falde ned på hans hals og bliver siddende. Der er også frygtelige spøgelser af kvinder, som er døde i barnsnød. De vandrer om på stierne i tusmørket eller skjuler sig på markerne tæt ved en landsby og kalder forførerisk. Men at besvare deres kalden betyder undergang både i denne og i den anden verden. Deres fødder er drejet baglæns, for at alle fornuftige mænd kan kende dem. Der er spøgelser af små børn, som er blevet kastet i brønde. De spøger på brøndkarme og i udkanten af jungler og græder i stjerneklare nætter eller griber kvinder om håndleddet og beder om at blive løftet op og båret. Disse og ligspøgelserne er imidlertid kun indfødte artikler og overfalder ikke sahiber. Der har endnu aldrig foreligget nogen pålidelig beretning om, at et indfødt spøgelse har forskrækket en englænder, men mange engelske spøgelser har skræmt livet af både hvide og sorte.

Næsten hver anden station har sit spøgelse. Der siges at være to i Simla, foruden den kvinde, som trækker i blæsebælgen i Syree-postherberget på den gamle landevej. Mussoorie har et hus, hvor der spøger et særdeles livligt væsen. En hvid dame menes at gøre tjeneste som nattevagt rundt om et hus i Lahore. I Dalhousie siges det, at et af husene i byen på efterårsaftener

"gentager" alle enkelthederne i et forfærdeligt ulykkestilfælde med en hest og en afgrund. Murree har et gemytligt spøgelse, og nu da byen er blevet hærget af kolera, vil der også være plads for et sørgmodigt. Der er officersboliger i Mian Mir, hvis døre åbner sig uden grund, og hvis møbler altid knirker, ikke på grund af junivarmen, men under vægten af usynlige, som kommer og slænger sig i stolene. I Peshawar er der huse, som ingen vil leje med sin gode vilje, og der er noget galt fat – og det er ikke feber – med en stor villa i Allahabad. De ældre provinser er ligefrem propfulde af huse, hvor det spøger, og lader hærskarer af gengangere vandre langs deres hovedlandeveje.

Somme af postherbergerne på den store hovedvej har nemme, små kirkegårde på deres gårdspladser – vidnesbyrd om "dette dødelige livs omskiftelser og hændelser" i de tider, da folket kørte ad landevejen fra Calcutta mod nordvest. Disse herberger er ikke hyggelige steder at tage ind i. De er i reglen meget gamle, altid snavsede, og khansamahen er ligeså alderstegen som huset. Enten vrøvler han på gammelmandsvis eller falder hen i alderdommens lange døsperioder. I begge tilstande er han ikke til at have at gøre med. Bliver man vred på ham, nævner han en eller anden sahib, der har været død og begravet i de sidste tredive år, og siger, at den gang han var i den sahibs tjeneste, var der ikke en khansamah i hele provinsen, som kunne måle sig med ham. Og så mumler, mimrer, ryster og roder han om blandt fadene på bordet, og man fortryder sin hidsighed.

For ikke længe siden faldt det i min lod at bo i postherberger. Jeg boede aldrig i det samme hus tre nætter i træk, og jeg blev efterhånden specialist i den slags huse. Jeg boede i nogle, der

var opførte af regeringen, huse med røde teglstensmure og lofter af trælægter, en fortegnelse over møblementet slået op på væggen i hvert værelse, og en eksalteret brilleslange på tærsklen for at byde velkommen. Jeg boede i andre, der var "indrettet" – gamle huse, der gjorde tjeneste som postherberger – hvor intet var på sin rette plads, og man ikke en gang kunne få en høne til middag. Jeg boede i gamle paladser, hvor trækvinden blæste gennem det gennembrudte marmorkniplingsværk akkurat lige så ubehageligt som gennem en ituslået vinduesrude. Jeg boede i postherberger, hvor den sidste indførsel i fremmedbogen var femten måneder gammel, og hvor de huggede hovedet af det kid, jeg skulle have i carry, med en sabel. Jeg havde det held at træffe alle slags mennesker, lige fra sindige, omrejsende missionærer og desertører, der var flygtede fra engelske regimenter, og til drukne dagdrivere, som kastede whiskyflasker efter alle, der kom forbi, og jeg havde det endnu større held akkurat at undgå en maternitetssag. I betragtning af, at en ikke ringe del af vore indiske livstragedier udspilles i postherberger, undrede det mig, at jeg ingen spøgelser havde truffet. Et spøgelse, som af egen fri vilje ville drive om i et postherberge, måtte naturligvis være fra forstanden, men der er død så mange mennesker i sindssyge i postherberger, at der må være et passende procentantal vanvittige spøgelser.

I tidens løb fandt jeg da også mit spøgelse, eller rettere sagt, mine spøgelser, for der var to.

Vi vil kalde huset for Katmal-postherberget, men det var nu endda det mindst rædselsfulde ved det. En mand med en følsom hud har ingen ret til at sove i postherberger. Han burde gifte sig. Katmal-postherberget var gammelt og råddent og

forfaldent. Gulvet var af slidte mursten, væggene var skidne, og vinduerne var næsten sorte af smuds. Det stod ved en sidevej og søgtes stærkt af indfødte underviceassistenter af alle departementer, lige fra finansvæsenet til forstvæsenet, men rigtige sahiber var sjældne. Det sagde khansamahen, der var næsten helt krumbøjet af alderdom.

Da jeg kom dertil, fo'r en stødvis, ujævn regn hen over landet, ledsaget af en hvileløs blæst, og hvert vindstød frembragte en støj som en raslen af tørre knokler i de stive vinpalmer udenfor. Khansamahen gik komplet fra koncepterne ved min ankomst. Han havde en gang stået i tjeneste hos en sahib.

Om jeg kendte den sahib? Han nævnede navnet på en kendt mand, som var blevet begravet for mere end et kvart århundrede siden, og viste mig et ældgammelt daguerreotypi af denne mand i hans forhistoriske ungdom. Jeg havde for en måned siden set et stålstik af ham foran i en tobindsudgave af hans erindringer, og jeg følte mig usigeligt gammel til mode.

Dagen hældede, og khansamahen gik ud for at skaffe mig noget at leve af. Han gik ikke så vidt, at han kaldte det "*khana*" – menneskeføde. Han sagde "*ratub*", og det betyder blandt andet foder, hundeæde. Det var ikke for at fornærme mig, at han valgte dette udtryk. Han havde formodentlig glemt det andet ord.

Mens han sønderskar døde dyrekroppe, slog jeg mig til ro efter at have gennemsøgt postherberget. Der var tre værelser foruden mit eget, som var et hundehul i et hjørne af huset, og de stod i forbindelse med hinanden ved snavsede, hvide døre, spærrede med lange jernslåer. Huset selv var meget solidt, men værelsernes skillevægge var så tynde, at man næsten kom til at

tænke på byggespekulanters arbejde. Hvert skridt eller bump af en kuffert gav genlyd fra mit værelse gennem de tre andre, og hvert fodtrin blev kastet dirrende tilbage fra murene i den anden ende af huset. Af denne grund lukkede jeg døren. Der var ingen lamper – kun lys i lange glasbeholdere. I badekammeret brændte der en olievæge.

I henseende til trist og uforfalsket elendighed var dette postherberge det værste af de mange, jeg nogensinde havde sat mine ben i. Der var intet arnested, og vinduerne kunne ikke lukkes op, så et kulbækken ville have været ubrugeligt. Regnen og blæsten plaskede og gurglede og jamrede rundt om huset, og vinpalmerne raslede og larmede. En halv snes sjakaler drog syngende over gårdspladsen, og en hyæne stod langt borte og gjorde nar ad dem. En hyæne kunne overbevise en saddukæer om de dødes opstandelse – den værste slags døde. Så kom min *ratub* – et løjerligt måltid, halvt indfødt og halvt engelsk i sin sammensætning – mens den gamle khansamah stod og pjattede bag min stol om englændere, der var døde og borte, og lysene, der viftede i trækvinden, lod skyggerne lege tit-tit på sengen og moskitoforhængene. Det var netop et sådant middagsmåltid og en sådan aften, som får en til at tænke på hver eneste en af de synder, man har begået, og på alle de andre, som man agtede at begå, hvis man forblev i live.

At falde i søvn var af adskillige hundrede grunde ikke let. Lampen i badekammeret kastede de meningsløseste skygges ind i værelset, og blæsten begyndte at gøre vrøvl.

Netop som grundene var begyndt at blive døsige af deres blodsugeri, hørte jeg ude i gården det velkendte grynt af bærestolsbærere, der betyder så meget som:

"Lad os så tage og hive ham ud."

Først kom en bærestol ind, derpå en anden, og til sidst en tredje. Jeg hørte bærestolene blive sat på jorden med et bump, og det rystede i skodden for min dør.

"Det er en eller anden, der prøver på at komme ind," sagde jeg. Men ingen talte, og jeg fik mig selv til at tro, at det måtte have været vindstødene. Så blev der taget i skodden for værelset ved siden af mit, det blev revet op, og inderdøren åbnedes.

"Det er en eller anden underviceassistent," sagde jeg, "og han har et par venner med sig. Nu skal de naturligvis sidde og sludre og spytte og ryge en hel time."

Men der lød ingen stemmer og ingen fodtrin. Ingen bragte sin bagage ind i værelset ved siden af. Døren blev lukket, og jeg takkede forsynet for, at jeg skulle have fred. Men jeg var nysgerrig efter at vide, hvor bærestolene var blevet af. Jeg stod op af sengen og så ud i mørket. Der var ikke spor af bærestol. Netop som jeg gik i seng igen, hørte jeg i værelset ved siden af en lyd, som intet menneske ved sine fulde fem på nogen mulig måde kan tage fejl af – en billardballs surren ned langs hele skiferpladen, når spilleren vil lave en serie. Der er ingen anden lyd, der ligner den. Et minut efter kom der nok en surren, og jeg lagde mig til sengs. Jeg var ikke forskrækket – det var jeg virkelig ikke. Jeg var meget nysgerrig efter at vide, hvad der var blevet af bærestolene. Det var derfor, jeg krøb i seng.

I næste minut hørte jeg det dobbelte smæld af en karambolage, og håret rejste sig på mit hoved. Det er for resten et fejlagtigt udtryk. Hovedhuden strammes, og man kan føle en svag, prikkende, strittende fornemmelse over hele hovedbunden. Det er det, man kalder, at håret rejser sig.

Der lød en surren og et smæld, og begge lyd kunne kun være frembragt af en genstand – en billardball. Jeg drøftede spørgsmålet meget grundigt med mig selv, og jo mere jeg drøftede, des mindre sandsynligt forekom det mig, at en seng, et bord og to stole – hele møblementet i værelset ved siden af mit – så nøjagtigt kunne efterligne lydene af et spil billard. Efter en ny karambolage, en tredobbelt fra banden at dømme efter den surrende lyd, drøftede jeg ikke mere. Jeg havde fundet mit spøgelse, og jeg ville have givet verdener for at kunne slippe væk fra det postherberge. Jeg lyttede, og alt som jeg lyttede, blev spillet tydeligere. Der kom surren på surren og smæld på smæld. Stundom lød der et dobbelt smæld og så en surren og et smæld til. Det var hævet over enhver tvivl, at der blev spillet billard i værelset ved siden af. Og værelset ved siden af var ikke stort nok til at rumme et billard!

Når blæsten holdt en pause, hørte jeg spillet fortsættes – stød efter stød. Jeg forsøgte på at tro, at jeg ikke kunne høre stemmer, men det forsøg slog fejl.

Ved læseren, hvad frygt er? Ikke almindelig frygt for overlast, beskadigelse eller død, men ynkelig, dirrende rædsel for noget, man ikke kan se – frygt, som får indersiden af munden og det halve af struben til at blive tør – frygt, som får en til at svede på håndfladerne og til at gylpe for at holde drøbelen i orden? Dette er en prægtig frygt – et stort kujoneri, og den må føles for rigtig at kunne værdsættes. Selve usandsynligheden af billarder i et postherberge beviste tingens virkelighed. Intet menneske – fuld eller ædru – kunne indbilde sig, at han hørte et parti billard, eller opfinde det ejendommelige smæk af en "skruekarambolage".

Et grundigt kursus i postherberger har denne mindre fordelagtige side – det fremavler uendelig lettroenhed. Hvis man sagde til en stadig gæst i disse herberger: "Der ligger et lig i værelset ved siden af, og en vanvittig ung pige i det næste, og kvinden og manden på den kamel dér er netop løbet bort sammen fra en by femten mil herfra," – så ville den, der hørte det, ikke stille sig skeptisk, for han ville vide, at intet er for meningsløst, grotesk eller rædselsfuldt til ikke at kunne hænde i et postherberg.

Denne lettroenhed udstrækker sig desværre også til spøgelser. Et fornuftigt menneske, der nylig var kommet fra sit eget hjem, ville have drejet sig om på siden og lagt sig til at sove. Det gjorde jeg ikke. Lige så vist som jeg blev antaget for et indtørret lig af de snese af væsener i sengen, fordi alt mit blod var strømmet til mit hjerte, lige så vist hørte jeg hvert stød i et langt parti billard, som blev spillet i det genlydende værelse bag døren med jernslåen. Hvad jeg var mest bange for, var, at de spillende skulle få brug for en markør. Det var en meningsløs frygt, for væsener, som kunne spille i mørke, måtte være hævede over den slags overflødigheder. Jeg ved blot, at det var min rædsel, og den var ægte nok.

Efter lang, lang tids forløb holdt spillet op, og døren faldt i med et drøn. Jeg faldt i søvn, fordi jeg var dødtræt. Jeg ville ellers have foretrukket at have holdt mig vågen. Ikke for alle Asiens rigdomme ville jeg have trukket dørslåen til side og kigget ind i sideværelsets mørke.

Da det blev morgen, sagde jeg til mig selv, at jeg havde handlet rigtigt og klogeligt, og spurgte efter befordringsmidler til at komme videre.

"Det er sandt, khansamah," sagde jeg, "hvad havde de tre bærestole at bestille i min gård i nat?"

"Der var ingen bærestole," svarede khansamahen.

Jeg gik ind i værelset ved siden af, og dagslyset strømmede ind gennem den åbne dør. Jeg var umådeligt tapper. I den time kunne jeg gerne have spillet *à la guerre* med selve den store krigsmand fra svovlpølen.

"Har dette hus altid været et postherberg?" spurgte jeg.

"Nej," svarede khansamahen, "for ti eller tyve år siden, jeg har glemt hvor længe, var det en billardsalon."

"Hvad for noget!"

"En billardsalon for de sahiber, der byggede jernbanen. Jeg var den gang khansamah i det store hus, hvor alle jernbanesahiberne boede, og jeg plejede at bringe cognacs-*shrab* herover. Disse tre værelser var den gang kun et, og her stod et stort bord, hvorpå sahiberne spillede hver aften. Men de sahiber er alle døde nu, og jernbanen går, efter hvad du siger, næsten til Kabul."

"Kan du huske noget om de sahiber?"

"Det er længe siden, men jeg husker, at en sahib, som var en tyk mand og altid vred, spillede her en aften, og han sagde til mig: 'Mangal Khan, cognac*spani do*,' og jeg skænkede i glasset, og han bøjede sig over bordet for at gøre et stød, og hans hoved sank dybere og dybere ned, indtil det ramte bordet, og hans briller faldt af, og da vi – sahiberne og jeg – løb til for at løfte ham op, var han død. Jeg hjalp med til at bære ham ud. Ja, han var en stærk sahib! Men nu er han død, og jeg, gamle Mangal Khan, lever endnu, med din nådige tilladelse."

Dette var mere end nok! Jeg havde mit spøgelse – en første klasses garanteret vare. Jeg ville skrive til Selskabet for Psykisk Forskning – jeg ville lamslå hele landet med beretningen! Men jeg ville først og fremmest lægge tyve mil hartkornsbeskattede kornmarker mellem mig og det postherberg, inden det blev mørkt. Så kunne selskabet bagefter sende deres regulære medarbejder for at undersøge det.

Jeg gik ind i mit eget værelse og gav mig til at pakke, efter først at have nedskrevet sagens kendsgerninger. Mens jeg røg en cigar, hørte jeg spillet begynde igen – denne gang med en kiks, for den surrende lyd var kort.

Døren stod åben, og jeg kunne se ind i værelset. Smæk – smæk! Det var en karambolage. Jeg gik ind i værelset uden frygt, for der var solskin derinde og en frisk brise udenfor. Det usynlige parti spilledes i en forfærdelig fart. Og det havde sine gode grunde, for en hvileløs rotte løb frem og tilbage ovenpå det snavsede loftslærred, og et løst stykke vinduesramme lavede serier på halvhundrede stød med vindueskrogen, mens det rystede i blæsten!

Umuligt at tage fejl af lyden af billardballer! Umuligt at tage fejl af en balls surren hen over skiferpladen! Men jeg var virkelig undskyldt. Selv nu da jeg havde fået forklaringen, lignede lyden, når jeg lukkede øjnene, i en forbløffende grad støjen af et raskt parti.

Ind trådte nu harm i hu den trofaste deltager i mine sorger, Kadir Baksh.

"Dette herberg er meget slet og simpelt! Intet under, at Deres Nåde blev forstyrret og nu er plettet over hele kroppen. Tre par bærestolsbærere kom til huset sent i nat, mens jeg sov udenfor,

og sagde, at det var deres skik at ligge i de værelser, som er bestemt for englændere! Hvad ære har den khansamah i livet? De forsøgte at trænge ind, men jeg bød dem gå. Når disse uryaer har ligget her, er det intet under, at Deres Nåde er fælt forbidt. Det er en skam, og en skiden knægts værk!"

Kadir Baksh fortalte ikke, at han forud havde afkrævet hvert par to annas for husly og derefter udenfor min hørevidde havde pryglet dem med den store, grønne paraply, som jeg aldrig før havde kunnet begribe nytten af. Men Kadir Baksh har ingen moralbegreber.

Jeg havde et møde med khansamahen, men da han øjeblikkeligt gik fra koncepterne, veg min harme pladsen for medlidenhed, og medlidenheden førte til en lang samtale, i løbet af hvilken han anbragte den tykke ingeniørsahibs dødsfald på tre forskellige stationer – de to af dem en snes mil herfra. Den tredje version lød på Calcutta, og der var sahiben død, mens han kørte i en gig.

Jeg tog ikke bort så hurtigt, som jeg havde haft i sinde. Jeg blev den næste nat over, mens blæsten og rotten og vinduesrammen og vindueskrogen spillede et lystigt parti op til halvandet hundrede points. Så lagde blæsten sig, og billardspillet holdt op, og jeg følte, at jeg havde spoleret min eneste ægte spøgelseshistorie.

Hvis jeg blot havde holdt inde med mine efterforskninger i tide, kunne jeg have gjort alt muligt ud af den.

Det var den bitreste tanke af alle.

Morrowbie Jukes' mærkelige ridt

Der er ikke opfundet noget ved denne historie. Jukes snublede ved et tilfælde over en landsby, hvis eksistens er velkendt, skønt han er den eneste englænder, der har været der. En noget lignende institution blomstrede i sin tid i Calcuttas yderkanter, og det fortælles, at hvis man drager dybt ind i Bikanir, som ligger dybt inde i den store indiske ørken, træffer man ikke en landsby, men en hel by, hvor de døde, som ikke døde, men ikke må leve, har opslået deres hovedkvarter. Og da det er fuldstændig sandt, at der i den samme ørken ligger en vidunderlig stad, hvortil alle de rige ågerkarle trækker sig tilbage, når de har tjent deres formuer (formuer så kolossale, at ejerne ikke en gang tør stole på beskyttelsen af regeringens stærke hånd, men søger tilflugt i den vandløse sandørken), og kører rundt i pragtfulde landauere med patentfjedre, og køber smukke piger og smykker deres paladser med guld og elfenben og marmorfliser og perlemoder – så indser jeg ikke, hvorfor Jukes' fortælling ikke skulle være sand. Han er civilingeniør, med et hoved, der forstår sig på planer og afstandsberegninger og den slags ting, og ville sikkert ikke gøre sig den ulejlighed at opfinde fingerede fælder. Han kunne tjene mere ved sit retmæssige arbejde. Han gør aldrig forandringer i historien, når han fortæller den, og bliver meget hidsig og harmfuld, når han tænker på den uærbødige behandling, han mødte. Han nedskrev følgende, i begyndelsen ganske ligefremt, men senere

har han hist og her filet på det og indskudt moralske betragtninger. Hans fortælling lyder som følger:

Til at begynde med kom det alt sammen af et lille feberanfald. Mit arbejde medførte, at jeg i nogle måneder lå i lejr mellem Pakpattan og Mubarakpur – en øde, sandet landstrækning, som enhver, der har haft det uheld at skulle opholde sig der, vel ved. Mine kulier var hverken mere eller mindre utålelige end sådanne arbejdshold plejer at være, og min gerning krævede tilstrækkelig opmærksomhed til at forhindre mig i at falde i staver, selv om jeg skulle have været tilbøjelig til en så umandig svaghed.

Den 23. december 1884 følte jeg mig en smule febril. Det var fuldmåne på den tid, og som følge deraf glammede hver eneste hund i nærheden af mit telt ad den. Bæsterne forsamlede sig i grupper på to og tre og var nær ved at drive mig fra vid og sans. Et par dage før havde jeg skudt en højrøstet hyler og hængt dens kadaver op til skræk og advarsel et halvt hundrede meter fra min teltdør, men dens kammerater kastede sig over kroppen, sloges om den og endte med at æde den op, hvorpå de, som det forekom mig, sang deres takkesalmer bagefter med fornyet energi.

Den vildelse, der følger med feber, virker forskelligt på forskellige mennesker. Min pirrelighed veg efter kort tids forløb pladsen for en fast beslutning om at myrde et væld igt, sort og hvidt bæst, som havde været den første til at hyle og den første til at flygte hele aftenen. Takket være en rystende hånd og et svimmelt hoved havde jeg allerede to gange skudt fejl af den med begge løbene på min haglbøsse, da det faldt mig ind, at den bedste plan ville være at ride efter den på åben mark, til jeg

nåede den, og så gøre ende på den med et vildsvinespyd. Dette var naturligvis blot en feberpatients halvt sindssyge indfald, men jeg husker, at det den gang stod for mig som i højeste grad praktisk og let udførligt.

Jeg gav derfor min rideknægt befaling til at sadle Pornic og i al stilhed føre den om til bagsiden af mit telt. Da ponyen var rede, stillede jeg mig ved dens hoved, parat til at springe i sadlen og fare af sted, så snart hunden igen opløftede sin stemme. Pornic havde, i parentes bemærket, ikke været ude at røre sig i et par dage. Natteluften var frisk og kølig, og jeg var væbnet med et par særligt lange og hvasse sporer, med hvilke jeg samme eftermiddag havde sat fart i en doven hest. Man vil derfor let forstå, at da jeg gav den tøjlen, gik det rask. På et øjeblik – for dyret fo'r af sted i en snorlige linje – havde jeg ladet mit telt langt bagved mig, og vi fløj hen over den jævne, sandede jordbund med væddeløbsfart. Et øjeblik efter havde vi passeret den usalige hund, og jeg havde næsten glemt, hvorfor det var, at jeg var redet ud med et vildsvinespyd.

Vildelsen af feberen og ophidselsen ved den hurtige bevægelse gennem luften må have berøvet mig resten af min forstand. Jeg har en svag erindring om, at jeg stod oprejst i stigbøjlerne og svang mit vildsvinespyd ad den store, hvide måne, der så så roligt ned på min vanvittige galop, og om, at jeg råbte udfordringer til kameltorn-buskene, mens de susede forbi. En eller to gange tror jeg, at jeg faldt forover på Pornics hals og bogstaveligt talt hang fast ved sporerne – som mærkerne næste morgen viste.

Det arme dyr fo'r af sted som besat, over hvad der lod til at være en grænseløs flade af månebelyst sand. Så husker jeg, at

terrænet pludselig steg foran os, og da vi nåede stigningens top, så jeg Sutlej-flodens vande skinne som en sølvbarre nedenfor. Så gik Pornic tungt på næsen og sammen rullede vi ned ad en eller anden skråning, som jeg ikke havde set.

Jeg må have mistet bevidstheden, for da jeg kom til mig selv igen, lå jeg på maven på en dynge blødt, hvidt sand, og daggryet var i begreb med at bryde uklart frem over randen af den skrænt, som jeg var trillet nedad. Da lyset blev stærkere, så jeg, at jeg befandt mig på bunden af et hesteskoformet krater af sand, som på den ene side åbnede sig lige ud mod Sutlejs grundede vand. Min feber var helt gået over, og når undtages en let svimmelhed i hovedet, følte jeg ingen slemme virkninger af faldet om natten.

Pornic, som stod nogle meter fra mig, var naturligvis en hel del træt, men havde ikke lidt den mindste skade. Dens sadel, min yndlingspolosadel, havde fået nogle svære knubs og var drejet helt ned under dens bug. Det tog mig nogen tid at bringe den i orden, og imens havde jeg rigelig lejlighed til at lægge mærke til det sted, som jeg så tåbeligt var dumpet ned i.

Med fare for at blive betragtet som kedsommelig må jeg beskrive det udførligt, eftersom et nøjagtigt tankebillede af dets ejendommeligheder vil være en vigtig hjælp til at sætte læseren i stand til at forstå det følgende.

Man må altså tænke sig, som jeg allerede har sagt, et hesteskoformet krater af sand med stejlt skrånende sandvægge på omtrent fem og tyve fods højde. (Skråningen, tror jeg, må have været omtrent 65 grader.) Dette krater indesluttede et stykke flad jordbund omtrent halvtreds meter langt og tredive bredt på det bredeste sted, med en primitiv brønd i midten.

Rundt om kraterets bund, omtrent en meter fra jordoverfladen, løb en række på tre og firsindstyve halvcirkelformede, ægformede, firkantede og mangekantede huller, alle omtrent en meter brede i mundingen. Hvert hul viste sig ved nærmere eftersyn at være omhyggeligt afstivet indvendigt med drivtømmer og bambus, og over mundingen stak en bred trægesims to fod frem ligesom skyggen på en jockeykasket. Der var intet tegn til liv synligt i disse tunneler, men em yderst kvalmende stank gennemtrængte hele amfiteatret – en værre stank end nogen, som jeg er stødt på under mine vandringer i indiske landsbyer.

Efter igen at have sat mig op på Pornic, der var lige så længselsfuld efter at komme tilbage til lejren som jeg, red jeg rundt langs hesteskoens fod for at finde et eller andel sted, hvor det kunne lade sig gøre at slippe ud. Indbyggerne, hvem de end nu kunne være, havde ikke fundet for godt at vise sig, så jeg måtte klare mig selv. Mit første forsøg på at sætte Pornic i fart op ad de stejle sandbanker belærte mig om, at jeg var faldet i en fælde nøjagtigt efter samme model som den, myreløven graver for sit bytte. For hvert skridt rullede det løse sand i centnervis ned ovenfra og raslede på trægesimserne over hullerne som fine hagl. Et par uvirksomme angreb fik os begge til at trille ned til bunden, halvt kvalte af en syndflod af sand, og jeg så mig nødsaget til at vende min opmærksomhed mod flodbredden.

Her lod alt til at være let nok. Sandbakkerne løb ganske vist lige ned til flodbredden, men der var en mængde grundede og flade steder, over hvilke jeg kunne sætte Pornic i galop og vinde tilbage til den faste jord ved at dreje brat til højre eller venstre. Mens jeg førte Pornic henover sandet, kom jeg til at studse ved

at høre et svagt knald af en riffel på den anden side af floden, og i samme øjeblik fløj en kugle med en skarp piben lige forbi Pornics hoved.

Af hvilken art dette projektil var, var ikke til at tage fejl af – en reglementeret Martini-Henry "spids". En fem-seks hundrede meter borte lå en båd, sådan som de bruges der på egnen, forankret midt ude i strømmen, og en lille røgsky, der drev bort fra dens bov i den stille morgenluft, viste mig, hvorfra den fintfølende opmærksomhed var kommet. Har nogensinde et agtværdigt menneske befundet sig i mage til knibe? Den upålidelige sandskrænt lod ingen slippe bort fra et sted, som jeg højst ufrivilligt var kommet til at besøge, og en promenade langs flodbredden gav signalet til et bombardement fra en eller anden sindssyg indfødt i en båd. Jeg er bange for, at jeg blev ganske overordentlig gal i hovedet.

Nok en kugle mindede mig om, at jeg gjorde klogest i at spare på vejret, og jeg foretog et hastigt tilbagetog op over sandfladen og tilbage til hesteskoen, hvor jeg så, at lyden af geværskuddet havde kaldt fem og tresindstyve menneskelige væsener frem fra de grævlingehuler, som jeg indtil det øjeblik havde antaget for ubeboet. Jeg befandt mig midt i en skare af tilskuere – nogle og fyrretyve mænd, tyve kvinder og en enkelt barn, som ikke kunne være mere end fem år gammelt. De var alle sparsomt klædte i det laksefarvede tøj, som man ikke kan se uden at tænke på hindutiggere, og gjorde ved første syn indtryk på mig af at være en bande modbydelige fakirer. Hele forsamlingen var snavset og frastødende over al beskrivelse, og det løb mig koldt ned ad ryggen ved tanken om, hvordan deres liv i de grævlingehuler måtte være.

Selv i disse tider, da det lokale selvstyre har ødelagt størstedelen af en indfødts ærbødighed for en sahib, har jeg været vant til at møde et vist mål af høflighed hos mine underordnede, og da jeg nærmede mig flokken, ventede jeg ret naturligt, at de på en eller anden måde ville anerkende min nærværelse. Det gjorde de nu i virkeligheden også, men aldeles ikke sådan, som jeg havde tænkt mig det.

Den pjaltede skare lo bogstaveligt talt ad mig – lo en sådan latter, som jeg vil håbe, at jeg aldrig mere må få at høre. De fnisede, hylede, peb og brølede, mens jeg trådte midt ind iblandt dem. Nogle af dem kastede sig ligefrem ned på jorden i krampetrækninger af uhyggelig munterhed. Øjeblikkeligt slap jeg Pornics hoved og usigeligt irriteret over morgenens hændelser gav jeg mig til at banke de nærmeste med alle de kræfter, jeg havde. Staklerne faldt som kegler under mine slag, og latteren veg pladsen for jammerråb om nåde, mens de, jeg endnu ikke havde rørt, omfavnede mine knæ og bønfaldt mig på alle slags besynderlige tungemål om at skåne dem.

Midt under tumulten, og netop som jeg følte mig højligt skamfuld, fordi jeg så let havde givet efter for min hidsighed, mumlede en spinkel, høj stemme på engelsk bag ved min skulder:

"Sahib! Sahib! Kender du mig ikke? Sahib, det er Gunga Dass, telegrafbestyreren."

Jeg drejede mig rundt i en fart og stod ansigt til ansigt med den talende.

Gunga Dass (jeg har naturligvis ingen betænkelighed ved at nævne mandens virkelige navn) havde jeg kendt for fire år siden som en brahmin fra Deccan, som regeringen i Punjab havde

lånt til en af Khalsia-staterne. Der bestyrede han et filialtelegrafkontor og var, da jeg sidst traf ham, en gemytlig, tykmavet, sværtbygget embedsmand med en forbavsende evne til at lave dårlige ordspil på engelsk – en ejendommelighed, som gjorde, at jeg huskede ham længe efter, at jeg havde glemt de tjenester, han havde vist mig i sin officielle egenskab. Det er sjældent, at en hindu laver engelske ordspil.

Men nu havde manden forandret sig, så han ikke var til at kende igen. Kastemærke, mave, skifergrå benklæder og salvelsesfuld tale – alt sammen var det forsvundet. Jeg så et udtæret skelet, uden turban og næsten nøgent, med langt, pjusket hår og dybtliggende torskeøjne. Hvis ikke han havde haft et halvmåneformet ar på venstre kind – følgen af et uheld, som jeg var skyld i – ville jeg aldrig have kendt ham igen. Men det var utvivlsomt Gunga Dass og – hvad jeg var taknemmelig for – en engelsktalende indfødt, som i det mindste kunne sige mig, hvad alt dette betød, som jeg havde gennemgået den dag.

Flokken trak sig noget tilbage, da jeg vendte mig mod denne elendige skikkelse og befalede ham at vise mig en eller anden måde til at slippe bort fra krateret. Han holdt en nyplukket krage i hånden, og i stedet for at svare på mit spørgsmål krøb han langsomt op på en sandterrasse, som løb foran hullerne og gav sig til i tavshed at tænde et bål der. Tørt rørgræs, sandvalmuer og drivtømmer fænger hurtigt, og det trøstede mig meget at se, at han tændte dem med en almindelig svovlstik. Da de var i klar glød, og kragen var sat nok så net på spid over dem, begyndte Gunga Dass uden et eneste indledende ord:

"Der findes kun to slags mennesker, herre – de levende og de døde. Når man er død, er man død, men når man er levende, lever man." (Her optog kragen hans opmærksomhed et øjeblik, mens den snurrede over ilden i fare for at blive brændt til kul.) "Hvis man dør i sit hjem og ikke er død, når man kommer til ligbrændingspladsen for at blive brændt, så kommer man hertil."

Nu forstod jeg, af hvad art den stinkende landsby var, og alt, hvad jeg havde hørt eller læst af sælsomt og rædselsfuldt, blegnede for den kendsgerning, som den forhenværende brahmin netop havde meddelt mig. For seksten år siden, da jeg for første gang kom i land i Bombay, havde en omvandrende armenier fortalt mig om, at der et eller andet sted i Indien fandtes et sted, hvor de hinduer, der havde haft den ulykke at vågne op af katalepsi eller lignende dvaletilstande, blev ført hen og bevogtede, og jeg erindrer, at jeg lo hjerteligt af, hvad jeg den gang behagede at anse for en rejseløgn. Mens jeg sad her på bunden af sandfælden, steg mindet om Watsons Hotel med dets svingende punkaher, hvidklædte opvartere og den gulfjæsede armenier op for min sjæl så tydeligt som et fotografi, og jeg brast i et lydeligt latteranfald. Modsætningen var for meningsløs!

Gunga Dass bøjede sig over den urene fugl og betragtede mig nysgerrigt. Hinduer ler sjældent, og hans omgivelser var ikke sådanne, at de skulle gøre ham oplagt dertil. Han trak højtideligt kragen af træspiddet og fortærede den højtideligt. Så fortsatte han sin historie, som jeg her gengiver med hans egne ord:

"Under koleraepidemier bliver man båret bort for at brændes, næsten før man er død. Når man kommer ned til flodbredden, bringer den kolde luft måske en til live, og hvis der så kun er en lille smule liv i en, bliver der lagt dynd på ens næse og mund, og man dør som følge af det. Hvis der er noget mere liv i en, propper de mere dynd i, men hvis man er alt for levende, slipper de en og fører en bort. Jeg var alt for levende og protesterede i vrede mod de usømmeligheder, som de forsøgte at påtvinge mig. I de tider var jeg brahmin og en stolt mand. Nu er jeg en død mand og æder" – her betragtede han det rengnavede brystben med det første tegn til sindsbevægelse, som jeg havde set hos ham, siden vi havde truffet hinanden – "krager og – andre ting. De tog mig ud af mine liglagener, da de så, at jeg var alt for levende, og gav mig medicin en uge, og jeg havde held til at leve op. Så sendte de mig med jernbane fra mit hjemsted til Okara Station, med en mand til at passe på mig, og på Okara Station traf vi to andre mænd, og de førte os tre på kameler om natten fra Okara Station til dette sted, og de puffede mig ned oppe fra toppen, og de to andre fulgte efter, og nu har jeg været her i to og et halvt år. En gang var jeg brahmin og en stolt mand, og nu æder jeg krager."

"Der er ingen måde at slippe ud?"

"Ingen af nogen som helst slags. I begyndelsen, da jeg kom, gjorde jeg jævnligt forsøg, og det har alle de andre også gjort, men vi er altid bukket under for sandet, som styrter ned over vore hoveder."

"Men," afbrød jeg her, "der er jo da åbent ud mod floden, og det er da umagen værd at prøve at undgå kuglerne, og om natten –"

Et udkast til en flugtplan var allerede modnet i mig, men et naturligt egoistisk instinkt hindrede mig i at meddele Gunga Dass det. Han gættede imidlertid min uudtalte tanke, næsten lige så snart den var født, og gav sig til min uhyre forbavselse luft i en lang, sagte, spottende kluklatter – forstå mig ret, det var en overmands eller i det mindste en ligemands latter.

"Du vil ikke" – han havde efter den første sætning hørt op at sige herre til mig – "slippe bort ad den vej. Men du kan prøve. Jeg har prøvet. Kun en gang."

Den følelse af navnløs rædsel, som jeg forgæves havde søgt at bekæmpe, overvældede mig fuldstændigt. Min lange faste – klokken var nu omtrent ti, og jeg havde intet spist siden frokost den foregående dag – i forbindelse med den voldsomme bevægelse på ridtet havde udmattet mig, og jeg tror virkelig, at jeg i et par minutter opførte mig som gal. Jeg styrtede løs på sandskrænten. Jeg løb rundt langs kraterets fod og bandede og bad skiftevis. Jeg krøb ud blandt stargræsset nede ved floden, kun for hver gang at blive drevet tilbage i en dødskval af nervøs frygt af geværkuglerne, som pløjede sandet op omkring mig – for jeg vovede ikke at trodse en gal hunds død blandt den gyselige flok – og faldt til sidst udmattet og halvt fra forstanden om ved brøndkarmen. Ingen havde taget den ringeste notits af en scene, som selv nu får mig til at rødme dybt, når jeg tænker på den.

To eller tre mænd trådte på mit stønnende legeme, mens de hentede vand, men de var øjensynlig vant til den slags ting og havde ingen tid at spilde på mig. Da Gunga Dass havde dækket gløderne af sit bål til med sand, gjorde han sig rigtignok den ulejlighed at slå en halv kopfuld stinkende vand over mit hoved,

en opmærksomhed, som jeg kunne have takket ham for på mine knæ, hvis han ikke hele tiden havde leet i den samme slet ikke muntre, hvæsende tone, hvormed han havde hilst mit første forsøg på at komme ud i flodens lave vand. Og sådan lå jeg halvt besvimet til midt på dagen. Så følte jeg mig sulten, for jeg var jo, når alt kom til alt, kun et menneske, og sagde det til Gunga Dass, som jeg var begyndt at betragte som min naturlige beskytter. Idet jeg fulgte en indskydelse om, hvordan man plejer at bære sig ad ude i verden, når man har at gøre med indfødte, stak jeg min hånd i lommen og tog fire annas frem. Det slog mig imidlertid straks, hvor meningsløs den gave var, og jeg ville til at stikke pengene i lommen igen.

Gunga Dass udbrød imidlertid:

"Giv mig pengene, alt hvad du har, ellers henter jeg hjælp, og så slår vi dig ihjel!"

En englænders første indskydelse er sikkert at våge over indholdet af sine lommer, men et øjebliks eftertanke viste mig, hvor dumt det ville være at lægge mig ud med det eneste menneske, der havde det i sin magt at gøre det bekvemt for mig, og med hvis hjælp det var muligt, at jeg i tidens løb kunne slippe bort fra krateret. Jeg gav ham alle de penge, jeg havde i mit eje – ni rupier, otte annas og fem pie – for når jeg ligger i lejr, sørger jeg altid for at have småpenge til *bakshish*. Gunga Dass snappede mønterne og skjulte dem straks i sit pjaltede lændeklæde, mens han så sig om for at forvisse sig om, at ingen havde lagt mærke til os.

"*Nu* skal jeg give dig noget at spise," sagde han.

Hvad glæde han kunne have af mine penge, er jeg ikke i stand til at sige, men da de glædede ham, var jeg ikke ked af, at jeg

havde skilt mig så beredvilligt ved dem, for jeg tvivlede ikke på, at han ville have ladet mig slå ihjel, hvis jeg havde afslået ham dem. Man protesterer ikke imod, hvad en hule fuld af vilde dyr finder på at gøre, og mine lidelsesfæller stod lavere end hvilke som helst dyr. Mens jeg spiste, hvad Gunga Dass havde skaffet til veje, en simpel *chapatti* og en kopfuld af det rådne brøndvand, viste folkene ikke det svageste tegn til nysgerrighed – den nysgerrighed, der som regel er så livlig i en indisk landsby.

Jeg kunne endda bilde mig ind, at de foragtede mig. I hvert fald behandlede de mig med den mest isnende ligegyldighed, og Gunga Dass var næsten lige så slem. Jeg bestormede ham med spørgsmål om den forfærdelige landsby og fik yderst utilfredsstillende svar. Så vidt jeg kunne forstå, havde den eksisteret i umindelige tider – hvoraf jeg sluttede, at den mindst var et århundrede gammel – og i al den tid havde man aldrig haft et eksempel på, at nogen var undsluppet fra den. (Her måtte jeg holde mig fast med begge hænder, for at ikke den blinde rædsel skulle gribe mig for anden gang og jage mig i vanvid rundt om krateret.) Gunga Dass gjorde sig en ondskabsfuld glæde af at lægge eftertryk på dette punkt og se mig krympe mig. Intet af, hvad jeg kunne gøre, kunne lokke ham til at fortælle mig, hvem de mystiske "de" var.

"Det er befalet," svarede han, "og jeg har endnu ikke hørt om nogen, som har været ulydig mod befalingen."

"Vent bare, til mine tjenere savner mig," svarede jeg, "og jeg lover dig, at dette sted skal blive fejet væk fra jordens overflade, og så skal jeg oven i købet give dig en lektion i høflighed, min ven."

"Dine tjenere ville blive revet i stumper og stykker, før de kom i nærheden af dette sted, og desuden, du er død, min kære ven. Det er naturligvis ikke din fejl, men ikke desto mindre er du både død og begravet."

Med uregelmæssige mellemrum blev forsyninger af fødevarer, fortalte han mig, kastet ned i amfiteatret fra landsiden, og indbyggerne sloges om dem som vilde dyr. Når en mand følte sin død nærme sig, trak han sig tilbage til sin hule og døde der. Liget blev stundom slæbt ud af hullet og kastet på sandet, eller også fik det lov til at rådne, hvor det lå.

Udtrykket "kastet på sandet" vakte min opmærksomhed, og jeg spurgte Gunga Dass, om en sådan handlemåde ikke var egnet til at fremkalde udbrud af en pestilens.

"Det," svarede han med et nyt anfald af sin hvæsende kluklatter, "kan du i tidens løb komme til at se med egne øjne. Du får god tid til at anstille iagttagelser."

Hvorover jeg, til hans store henrykkelse, igen krympede mig og skyndte mig at fortsætte samtalen:

"Og hvordan lever I her fra dag til dag? Hvad tager I jer til?"

Dette spørgsmål fremkaldte nøjagtigt det samme svar som det foregående – forbundet med den oplysning, at "dette sted er ligesom jeres europæiske himmerige. Her hverken gives eller tages til ægte."

Gunga Dass havde fået sin opdragelse i en missionsskole, og, som han selv indrømmede, hvis han blot havde skiftet religion "som et fornuftigt menneske", kunne han have undgået den levende begravelse, som nu var faldet i hans lod. Men så længe jeg var sammen med ham, tror jeg, at han var lykkelig.

Her var en sahib, en repræsentant for den herskende race, hjælpeløs som et barn og fuldstændig henvist til sine indfødte omgivelsers nåde og barmhjertighed. På en betænksom, dorsk måde gav han sig i lag med at martre mig, ligesom en skoledreng kunne anvende en fornøjelig halv time på at betragte en spiddet billes dødskvaler, eller en fritte i en lukket hule kunne bide sig nok så hyggeligt fast i halsen på en kanin. Omkvædet på hans konversation var, at der var ingen mulighed for at slippe væk "af nogen som helst slags", og at jeg måtte blive her, indtil jeg døde og blev "kastet på sandet". Hvis det var muligt at danne sig en forestilling om de fordømtes tale, når en ny sjæl ankommer til deres opholdssted, så ville jeg sige, at de ville tale, som Gunga Dass talte til mig hele den lange eftermiddag igennem. Det stod ikke i min magt at gøre indvendinger eller svare. Hele min energi måtte jeg anvende til en kamp imod den uudsigelige rædsel, som atter og atter truede med at overvælde mig. Jeg kan ikke sammenligne denne følelse med andet end den kamp, man kæmper mod den overvældende søsyge på sejladsen over Kanalen – kun var mine kvaler sjælelige og uendelig mange gange frygteligere.

Efterhånden som dagen gik, begyndte beboerne at vise sig i hele deres antal for at nyde eftermiddagssolens stråler, der nu faldt skråt ind ad kraterets munding. De samledes i små grupper og passiarede indbyrdes uden så meget som at kaste et blik i retning af mig. Omtrent ved firetiden, så vidt jeg kunne dømme, rejste Gunga Dass sig, dukkede et øjeblik ind i sin hule og vendte tilbage med en levende krage i hænderne. Den elendige fugl var i en yderst forpjusket og ynkværdig tilstand, men syntes på ingen måde at være bange for sin herre. Gunga

Dass gik forsigtigt ned til flodbredden og trådte fra tue til tue, indtil han havde nået en jævn sandstrækning lige i bådens ildlinje. Folkene i båden tog imidlertid ingen notits af ham. Her standsede han, og med et par behændige håndbevægelser anbragte han fuglen på dens ryg med udstrakte vinger. Som jo kun var naturligt, gav kragen sig straks til at skrige og fægte i luften med kløerne. Få sekunder efter havde spektaklet vakt opmærksomhed hos en flok vilde krager på en sandbanke nogle hundrede meter borte, hvor de var optaget af noget, der så ud som et lig. En halv snes krager kom straks flyvende for at se, hvad der gik for sig, og, som det viste sig, også for at angribe den stækkede fugl. Gunga Dass, der havde lagt sig ned på en tue, gav mig tegn til at være stille, skønt jeg tror, at dette var en unødvendig forsigtighed. Et øjeblik efter, og før jeg kunne se, hvordan det gik til, var en vild krage, som havde givet sig i lag med den skrigende og hjælpeløse fugl, indviklet i dennes kløer, hurtigt befriet af Gunga Dass og udstrakt ved siden af sin lidelsesfælle. Nysgerrighed, lod det til, overvældede resten af flokken, og næsten inden Gunga Dass og jeg fik tid til at trække os tilbage til tuen, sprællede to fanger til i lokkefuglenes opadvendte kløer. Således fortsattes jagten – hvis jeg kan give den et så fint navn – indtil Gunga Dass havde fanget syv krager. Fem af dem kvalte han straks og sparede to til yderligere operationer en anden dag. Jeg blev en hel del imponeret af denne for mig nye metode at skaffe sig mad på og sagde Gunga Dass behageligheder for hans dygtighed.

"Det er en bagatel," svarede han. "I morgen skal du gøre det for mig. Du er stærkere end jeg."

Denne rolige anmasselse af overhøjhed bragte mig ikke så lidt ud af fatning, og jeg svarede i en bestemt tone:

"Skal jeg det, din gamle slubbert? Hvad tror du, jeg har givet dig penge for?"

"Ja ja da," var det uforknytte svar, "måske ikke i morgen, heller ikke i overmorgen, eller for det første, men til sidst, og i mange år, vil du fange krager og æde krager, og du vil takke din europæiske gud til, at du har krager at fange og æde."

Jeg kunne med fornøjelse have kvalt ham for denne bemærkning, men anså det under omstændighederne for bedst at holde min ærgrelse i tømme. En time efter sad jeg og spiste en af kragerne og, som Gunga Dass havde sagt, takkede min gud, at jeg havde en krage at spise. Aldrig så længe jeg lever vil jeg forglemme det aftensmåltid. Hele befolkningen sad på hug på den hårde sandterrasse uden for deres huler, sammenkrøbet over bittesmå bål af affald og tørrede siv. Døden, som en gang havde løftet sin hånd mod disse mænd og kvinder, men undladt at slå til, syntes nu at holde sig tilbage fra dem, for de fleste af vore lidelsesfæller var gamle mænd, bøjede og udslidte og krogryggede af åringerne, og kvinder, efter udseendet at dømme lige så ældede som selve nornerne. De sad sammen i smågrupper og talte – Vorherre må vide, hvad de kunne finde på at drøfte – i en sagte, jævn tone, der stod i en ejendommelig modsætning til det skingrende pjat, hvormed indfødte plejer at plage ens øren. Af og til blev en mand eller kvinde grebet af et anfald af det pludselige raseri, som jeg havde været besat af om morgenen, og så styrtede staklen under hyl og forbandelser løs på den stejle skrænt, indtil han skuffet og blødende faldt tilbage på terrassen, ude af stand til at røre et lem. De andre så ikke en

gang op, når dette skete. De vidste alt for godt, hvor frugtesløse deres kammeraters forsøg var, og var trætte af den unyttige gentagelse af dem. Jeg så fire sådanne udbrud i løbet af den aften.

Gunga Dass havde et yderst forretningsmæssigt syn på min situation, og mens vi dinerede – ja, nu kan jeg sagtens le ad erindringen, men det var pinligt nok, den gang det hændte – fremsatte han de betingelser, på hvilke han ville indvilge i at "hjælpe mig". Mine ni rupier og otte annas, erklærede han, ville, når vi regnede tre annas om dagen, købe mig mad i en og halvtredsindstyve dage eller omtrent syv uger. Det vil med andre ord sige, han var villig til at ernære mig i det tidsrum. Derefter måtte jeg sørge for mig selv. For en yderligere godtgørelse – nemlig mine støvler – ville han være villig til at tillade mig at bo i hulen ved siden af hans egen, og ville forsyne mig med så meget tørt hø til at ligge på, som han kunne undværе.

"Det er meget godt, Gunga Dass," svarede jeg. "De første betingelser går jeg med glæde ind på, men da der ikke er noget som helst på Jorden, der kan forhindre mig i at slå dig ihjel, som du sidder her, og tage alt, hvad du ejer og har," (jeg tænkte i det øjeblik på de to uvurderlige krager) "så nægter jeg kort og godt at give dig mine støvler og vil tage, hvilken hule jeg lyster."

Det var en dristig optræden, og glad var jeg, da jeg så, at den havde held med sig. Gunga Dass skiftede øjeblikkelig tone og fralagde sig enhver hensigt om at ville forlange mine støvler. Den gang forekom det mig aldeles ikke underligt, at jeg, en civilingeniør, en mand med tretten års embedstjeneste bag sig, og jeg håber at turde sige: en englænder af gennemsnitstypen,

sådan ganske roligt kunne udslynge trusler om mord og vold imod den mand, der – ganske vist for betaling – havde taget mig under sin beskyttelse. Det forekom mig, som om det var århundreder, siden jeg havde forladt verden. Jeg var den gang lige så sikker, som jeg nu er på min egen tilværelse, på at der i det forbandede samfund ikke fandtes nogen lov undtagen den stærkestes. At de levende døde mennesker havde sat sig ud over hver eneste regel, som gjaldt i den verden, der havde udstødt dem, og at jeg kun havde min egen styrke og årvågenhed at stole på, om jeg ville bevare mit liv. Mandskabet fra det ulyksalige "Mignonette" er de eneste mennesker, som ville kunne forstå min sindstilstand. "For øjeblikket," sagde jeg til mig selv, "er jeg stærk og kan tage det op med seks af disse slyngler. Det er en bydende nødvendighed, at jeg for min egen skyld bevarer både helbred og styrke, indtil min befrielses stund kommer – hvis den da nogensinde gør det."

Styrket ved disse beslutninger spiste og drak jeg så meget, jeg kunne, og gav Gunga Dass at forstå, at jeg agtede at være hans herre, og at det svageste tegn til ulydighed fra hans side ville blive gengældt med den eneste straf, jeg havde det i min magt at tildele ham – en pludselig og voldsom død. Snart efter gik jeg i seng. Det vil sige, Gunga Dass gav mig en favnfuld tørret rørgræs, som jeg skød ned gennem mundingen af hulen til højre for hans og så selv fulgte efter med fødderne forrest. Hullet gik omtrent ni fod ind i sandet, skrånende let nedad, og var nok så pænt afstivet med tømmer. Fra min hule, som lå lige overfor floden, kunne jeg se Sutlejs vande strømme forbi i den nys opståede månes skær og lægge mig tilrette for at sove, så godt jeg kunne.

Den nats rædsler skal jeg aldrig glemme. Min hule var næsten lige så snæver som en ligkiste, og dens sider var blevet slidt glatte og fedtede ved berøringen af utallige nøgne legemer, hvortil kom, at den stank modbydeligt. Om søvn kunne der absolut ikke være tale for et menneske i min ophidsede sindstilstand. Efterhånden som natten gik, forekom det mig, som om hele amfiteatret fyldtes af legioner urene djævle, der flokkedes op fra det lave vand udenfor og spottede de ulykkelige i deres huler.

Jeg for min person har ikke nogen livlig fantasi – det har meget få ingeniører – men ved den lejlighed var jeg lige så fuldstændigt slappet af nervøs rædsel som nogen kvinde. Efter en halv times tid var jeg imidlertid igen i stand til roligt at overveje mine udsigter til flugt. At slippe over de stejle sandmure var naturligvis ugørligt. Det var jeg blevet fuldstændig overbevist om allerede for en stund siden. Der var en mulighed, en svag mulighed for, at jeg i det usikre månelys kunne slippe godt fra spidsrodsløbet under bøsseskuddene. Stedet var så fuldt af rædsel for mig, at jeg var beredt til at underkaste mig enhver risiko for at slippe derfra. Man tænke sig derfor min henrykkelse, da jeg efter at være krøbet forsigtigt ned til flodbredden opdagede, at den forbistrede båd ikke var der. Min frihed lå for mig i de næste få skridt!

Når jeg gik ud til den første flade pyt, der lå ved foden af hesteskoens fremspringende venstre ende, kunne jeg vade over, dreje uden om kraterets side og begive mig ind i landet. Uden et øjebliks tøven gik jeg hurtigt forbi de tuer, hvor Gunga Dass havde fanget kragerne, og ud i retning af det jævne, hvide sand længere ude. Mit første skridt bort fra de tørre græstuer viste

mig, hvor fuldstændig forgæves ethvert håb om flugt var, for idet jeg satte foden på sandet, mærkede jeg en ubeskrivelig dragende, sugende bevægelse i sandet under den. Et øjeblik endnu, og mit ben var opslugt næsten til knæet. I måneskinnet syntes hele sandets overflade at ryste af djævelsk glæde over min skuffelse. Jeg kæmpede mig fri, svedende af rædsel og anstrengelse, tilbage til tuerne bagved mig og faldt om på mit ansigt.

Min eneste vej til at undslippe fra halvcirklen var beskyttet af et kviksand!

Hvor længe jeg lå der, har jeg ikke den fjerneste anelse om, men jeg blev vækket til sidst ved Gunga Dass' ondskabsfulde kluklatter i mit øre.

"Må jeg tilråde dig, du de fattiges beskytter," (slynglen talte engelsk) "til at vende hjem til dit hus, det er ikke sundt at ligge her. Desuden, når båden kommer tilbage, vil de ganske sikkert skyde på dig."

Han stod ved siden af mig i daggryets usikre lys og klukkede og lo ved sig selv. Jeg undertrykte min første indskydelse – at gribe fyren i halsen og smide ham ud på kviksandet – rejste mig tværtog fulgte efter ham til terrassen nedenfor hulerne.

Pludselig – og til ingen nytte, tænkte jeg, mens jeg talte – spurgte jeg:

"Gunga Dass, hvad gavn er båden til, når jeg ikke kan slippe ud på nogen måde?"

Jeg husker, at selv i min dybeste fortvivlelse havde jeg uklart grublet over den ødslen med ammunition for at holde vagt over en strand, der allerede var så godt beskyttet.

Gunga Dass lo igen og svarede:

"De holder kun båden her om dagen. Grunden er den, at *der er en vej*. Jeg håber, vi får fornøjelsen af dit selskab meget længe endnu. Det er et behageligt sted, når man har været her nogle år og ædt stegte krager længe nok."

Stiv i lemmerne og hjælpeløs vaklede jeg henimod den stinkende hule, der var blevet mig tildelt, og faldt i søvn. En times tid efter vækkedes jeg af et gennemtrængende skrig – det skingrende, hvinende smertensskrig af en hest. De, der en gang har hørt det, glemmer aldrig den lyd. Jeg havde lidt besvær med at kravle ud af hullet. Da jeg var nået ud i det fri, så jeg Pornic, min stakkels gamle Pornic, ligge død på den sandede jordbund. Hvordan de havde slået den ihjel, kan jeg ikke gætte. Gunga Dass forklarede, at hestekød smagte bedre end kragekød, og "det største gode for det største antal er en politisk maksime. Vi er nu en republik, hr. Jukes, og du er berettiget til en ligelig andel af dyret. Hvis du ikke ønsker det, vil vi vedtage en takadresse. Skal jeg foreslå det?"

Ja, vi var sandelig en republik! En republik af vilde dyr indespærret på bunden af en grav for at æde, slås og sove, til vi døde. Jeg gjorde ikke forsøg på nogen som helst indvending, men satte mig ned og stirrede på det modbydelige syn foran mig. I næsten endnu kortere tid, end det tager mig at nedskrive dette, blev Pornics krop på en eller anden uren måde parteret. Mændene og kvinderne slæbte stumperne op på terrassen og gav sig til at lave deres morgenmåltid. Gunga Dass kogte mit. Den næsten uimodståelige trang til at storme løs på sandmurene, indtil jeg var træt, greb mig på ny, og jeg måtte bekæmpe den med alle mine kræfter. Gunga Dass var nærgående spøgefuld, indtil jeg sagde til ham, at hvis han

henvendte en eneste bemærkning endnu af hvilken som helst slags til mig, ville jeg kvæle ham på stedet. Dette bragte ham til tavshed, indtil tavsheden blev uudholdelig, og jeg bød ham sige noget.

"Du kommer til at leve her, lige til du dør, ligesom den anden *feringhi*," sagde han koldblodigt, mens han betragtede mig over det stykke brusk, som han gnavede på.

"Hvad for en anden sahib, dit svin? Svar straks og stands ikke for at spekulere en løgn ud."

"Han ligger derovre," svarede Gunga Dass og pegede på en hulemunding omtrent fire døre til venstre for min. "Du kan selv se. Han døde i hulen, ligesom du vil dø, og jeg vil dø, og som alle disse mænd og kvinder og det eneste barn også vil dø."

"For Gud i Himlens skyld, fortæl mig alt, hvad du ved om ham. Hvem var han? Hvornår kom han, og hvornår døde han?"

Denne bønlige opfordring var en svaghed fra min side. Gunga Dass skævede bare til mig og svarede:

"Nej, jeg gør ikke – med mindre du først giver mig noget for det."

Så huskede jeg, hvor jeg var, og gav manden et slag mellem øjnene, så at han blev halvt bedøvet af det. Han trådte straks ned fra terrassen, og krybende og sleskende og grædende og under forsøg på at omfavne mine fødder førte han mig over til den hule, som han havde udpeget.

"Jeg ved intet som helst om den herre. Din gud skal være mit vidne på, at jeg ikke gør det. Han var lige så længselsfuld efter at slippe bort, som du var, og han blev skudt fra båden, skønt vi gjorde alt muligt for at hindre ham i at forsøge. Han blev ramt her."

Gunga Dass lagde hånden på sin magre mave og bukkede helt ned til jorden.

"Nå, og hvad så? Videre!"

"Og så – og så, Deres Højvelbårenhed, bar vi ham ind i hans hus og gav ham vand og lagde våde omslag på såret, og han lagde sig ned i sit hus og opgav ånden."

"Hvor længe efter? Hvor længe efter?"

"Omtrent en halv time, efter at han var blevet såret. Jeg kalder Vishnu til vidne på," hylede den elendige karl, "at jeg gjorde alt for ham. Alt hvad der var muligt at gøre, gjorde jeg!"

Han smed sig ned på jorden og greb fat om mine ankler. Men jeg havde mine tvivl om Gunga Dass' menneskekærlighed og sparkede ham til side, mens han lå og udøste sig i forsikringer.

"Jeg tror, du plyndrede ham for alt, hvad han ejede og havde. Men det kan jeg snart finde ud af. Hvor længe var den sahib her?"

"Næsten halvandet år. Jeg tror, han må være gået fra forstanden. Men hør mig sværge, du de fattiges beskytter! Vil Deres Højvelbårenhed ikke høre mig sværge på, at jeg aldrig har rørt ved en ting, der tilhørte ham? Hvad er det, Deres Velbyrdighed vil gøre?"

Jeg havde grebet Gunga Dass om livet og havde slæbt ham op på terrassen udenfor den forladte hule. Mens jeg gjorde det, tænkte jeg på min ulykkelige medfanges usigelige elendighed blandt alle disse rædsler i halvandet år, og den sidste kval – at dø som en rotte i et hul med et skudsår i maven. Gunga Dass bildte sig ind, at jeg ville til at slå ham ihjel og hylede ynkeligt. Resten af befolkningen, der befandt sig i den tilstand af

overmættelse, der følger efter et kraftigt kødmåltid, holdt øje med os uden at røre sig.

"Kryb derind, Gunga Dass," sagde jeg, "og bring det ud."

Jeg følte mig i øjeblikket ilde tilpas og mat af rædsel. Gunga Dass var nær trillet ned af terrassen og skrålede højt.

"Men jeg er brahmin, sahib – en brahmin af høj kaste. Ved din sjæl, ved din faders sjæl, tving mig ikke til at gøre dette!"

"Brahmin eller ikke brahmin, ved min sjæl og min faders sjæl, ind skal du!" svarede jeg, greb ham i skuldrene, proppede hans hoved ind gennem hulens munding, sparkede resten af ham ind – og så satte jeg mig ned og skjulte mit ansigt i hænderne.

Efter et par minutters forløb hørte jeg en raslen og en knagen, derpå Gunga Dass tale til sig selv i en hulkende, halvkvalt hvisken. Så et blødt bump – og jeg tog hænderne fra øjnene.

Det tørre sand havde forvandlet liget, der var overgivet til dets forvaring, til en gulbrun mumie. Jeg bød Gunga Dass træde til side, mens jeg undersøgte det. Legemet – klædt i en olivengrøn jagtdragt, meget plettet og forslidt, med læderlapper på skuldrene – var en mands mellem tredive og fyrre, over middelhøjde, med lyst, rødblondt hår, langt overskæg og et stridt, uplejet skæg. Venstre hjørnetand i overkæben manglede, og en del af højre ørelap var borte. På venstre hånds pegefinger sad en ring – en skjoldformet blodsten indfattet i guld, med et monogram, der kunne være enten B. K. Eller B. L. På højre hånds mellemfinger sad en sølvring i form af en sammenrullet brilleslange, meget slidt og anløbet. Gunga Dass lagde for mine fødder en håndfuld smågenstande, som han havde samlet i hulen, og efter at have

dækket ligets ansigt med mit lommetørklæde, vendte jeg mig bort for at undersøge dem. Jeg meddeler her en fuldstændig liste over dem i håb om, at den kan føre til at identificere den ulykkelige mand:

1. Hovedet af en rosentræspibe, skrammet i kanten, meget brugt og forbrændt. Skruen omviklet med seglgarn.

2. To patentnøgler. Kammen på begge brækket.

3. Lommekniv med skildpaddesskaft, navneplade af sølv eller nikkel mærket med monogrammet B. K.

4. Konvolut, poststemplet ulæseligt, bærende et frimærke med dronning Victorias billede, adresseret til "frk. Mon-" (resten ulæseligt) – "ham" – "nt".

5. Lommebog af imiteret krokodilleskind med blyant. De første fem og fyrretyve sider ubeskrevne, derpå fire og en halv ulæselige. De femten øvrige fulde af private optegnelser hovedsageligt vedrørende tre personer – en fru L. Singleton, hvis navn adskillige gange forkortet til "Lot Single", "Fru S. May", og "Garmison", der på sine steder benævnedes "Jerry" eller "Jack".

6. Skæfte til en lille jagtkniv. Klingen brækket af. Hjortetak, med rudeformet udskåret mønster, drejelig tap og ring for enden, en stump bomuldsgarn fastbundet dertil.

Man må ikke tro, at jeg på stedet optog en så fuldstændig liste over alle disse ting, som den, jeg her har nedskrevet. Lommebogen tiltrak sig først min opmærksomhed, og jeg stak den i min lomme i den hensigt at studere den senere. Resten af genstandene bar jeg til min hule for en sikkerheds skyld, og der optog jeg en fortegnelse over dem, da jeg er en metodisk mand. Så vendte jeg tilbage til liget og befalede Gunga Dass at hjælpe

mig at bære det ned til flodbredden. Mens vi var i færd med dette, faldt det sprængte hylster af en gammel brun patron ud af lommerne og trillede hen for mine fødder. Gunga Dass havde ikke set den, og jeg kom til at tænke på, at en mand ikke går med sprængte patronhylstre – navnlig ikke "brune", som ikke kan lades anden gang – i lommen, når han er på jagt. Med andre ord, den patron var blevet affyret inde i krateret. Følgelig måtte der findes en bøsse et eller andet sted. Jeg var lige på nippet til at spørge Gunga Dass, men tog mig i det, for jeg vidste, at han ville lyve. Vi lagde liget ned på randen af kviksandet ved tuerne. Det var min hensigt at skubbe det ud og lade det opsluges – den eneste mulige begravelsesmåde, som jeg kunne tænke mig. Jeg befalede Gunga Dass at gå sin vej.

Så skubbede jeg forsigtigt liget ud på kviksandet. Mens jeg gjorde dette – det lå på ansigtet – kom jeg til at rive en flænge i den møre og rådne khakis jagtfrakke og blottede derved et forfærdeligt hul i ryggen. Jeg har allerede sagt, at det tørre sand havde så at sige mumificeret liget. Et eneste blik viste, at det gabende hul var forvoldt af såret fra et skud hagl. Bøssen må være blevet afskudt med mundingen næsten rørende ved mandens ryg. Jagtfrakken var uskadt og må være blevet trukket på liget efter døden, der må være påfulgt øjeblikkeligt. Hemmeligheden ved det stakkels menneskes død stod mig klar som ved et lynglimt. En eller anden af kraterets beboere, antagelig Gunga Dass, måtte have skudt ham med hans egen bøsse – den bøsse, som de brune patroner hørte til. Han havde aldrig forsøgt at undslippe og derved udsat sig for geværilden fra båden.

Jeg skubbede hastigt liget ud og så det forsvinde for mit blik bogstaveligt talt i løbet af få sekunder. Jeg gøs, mens jeg så til. På en forvirret, halvt uklar måde vendte jeg mig bort for at gennemlæse lommebogen. Et plettet og skjoldet stykke papir var blevet stukket ind mellem bindet og ryggen, og faldt ud, da jeg åbnede bladene. Dette er, hvad det indeholdt: "*Fire ud fra krageklumpen, tre til venstre, ni ud, to til højre, tre tilbage, to til venstre, fjorten ud, to til venstre, syv ud, en til venstre, ni tilbage, to til højre, seks tilbage, fire til højre, syv tilbage.*" Papiret var forbrændt og forkullet i kanterne. Hvad det betød, kunne jeg ikke forstå. Jeg satte mig på det tørre rørgræs og vendte og drejede det mellem fingrene, indtil jeg opdagede, at Gunga Dass stod lige bagved mig med glødende øjne og udstrakte hænder.

"Har du fundet det?" stønnede han. "Vil du ikke også lade mig se det? Jeg sværger, at jeg skal give dig det tilbage."

"Fundet hvad? Give hvad tilbage?" spurgte jeg.

"Det, som du holder i dine hænder. Det kan hjælpe os begge to." Han strakte sine lange, fugleagtige klør ud, rystende af iver.

"Jeg kunne aldrig finde det," fortsatte han. "Han havde gemt det på sin person. Derfor skød jeg ham, men alligevel var jeg ikke i stand til at få fat i det."

Gunga Dass havde helt glemt sin lille historie om riffelkuglen. Jeg hørte roligt på ham. Moralen afstumpes, når man omgås de døde, som er i live.

"Hvad i al verden er det, du vrøvler om? Hvad er det, du vil have, at jeg skal give dig?"

"Det stykke papir der i lommebogen. Det kan hjælpe os begge. Å, dit fæ! Dit fæ! Kan du ikke indse, hvad det kan gøre for os? Vi kan slippe bort!"

Hans stemme steg næsten til et skrig, og han dansede af ophidselse foran mig. Jeg indrømmer, at jeg kom i oprør ved muligheden for at slippe bort.

"Er det din mening, at denne lap papir kan hjælpe os? Hvad betyder det?"

"Læs det højt! Læs det højt! Jeg beder og bønfalder dig om at læse det højt."

Jeg gjorde det. Gunga Dass lyttede henrykt og tegnede en uregelmæssig linje i sandet med fingrene.

"Jo, ser du! Det var længden af hans bøsseløb, uden skæftet. De løb har jeg. Fire bøsseløb ud fra det sted, hvor jeg fangede krager. Lige ud, forstår du? Og så tre til venstre. Å! Nu husker jeg godt, hvordan den mand arbejdede på det nat efter nat. Og så ni ud, og så fremdeles. Ud betyder altid lige frem over kviksandet mod nord. Det fortalte han mig, før jeg dræbte ham."

"Men når du vidste alt dette, hvorfor er du så ikke sluppet ud før?"

"Jeg vidste det *ikke*. Han fortalte mig for halvandet år siden, at han arbejdede på det, og hvordan han arbejdede nat efter nat, når båden var roet væk og han i sikkerhed kunne komme ud til kviksandet. Så sagde han, at vi ville flygte sammen. Men jeg var bange for, at han ville lade mig i stikken en nat, når han havde fået det hele udarbejdet, og derfor skød jeg ham. Desuden, det er ikke tilrådeligt, at de folk, som en gang kommer herind, skulle undslippe. Kun jeg, for *jeg* er en brahmin."

Håbet om flugt havde givet Gunga Dass hans kasteførelse tilbage. Han rejste sig op, gik omkring og gestikulerede

voldsomt. Efterhånden lykkedes det mig at få ham til at tale fornuftigt, og han fortalte mig, hvordan denne englænder havde tilbragt et halvt år nat efter nat med tomme for tomme at undersøge vejen over kviksandet. Hvordan han havde erklæret, at den var nem nok at finde indtil omtrent tredive alen fra flodbredden, når man var kommet udenom hesteskoens venstre side. Dette sidste stykke var han øjensynligt ikke blevet færdig med, den gang Gunga Dass skød ham med hans egen bøsse.

Jeg husker, at jeg blev så afsindig af glæde over mulighederne for en flugt, at jeg trykkede Gunga Dass' hænder helt fjantet, efter at vi havde bestemt, at vi skulle gøre et forsøg på at slippe bort endnu samme nat. Det var drøjt nok at vente eftermiddagen over.

Omtrent klokken ti, så vidt jeg kunne dømme, da månen netop var kommet op over kraterets rand, gik Gunga Dass til sin hule for at hente bøsseløbene, hvormed vi skulle måle vor vej. Alle de andre ulyksalige indbyggere var for længe siden krøbet ned i deres huller. Vagtbåden var drevet ned ad strømmen flere timer før, og vi var ganske alene ved kragetuen. Gunga Dass, som bar bøsseløbene, tabte det stykke papir, som skulle være vor vejledning. Jeg bøjede mig hurtigt for at tage det op igen, og idet jeg gjorde det, mærkede jeg, at slynglen rettede et voldsomt slag mod min nakke med bøsseløbene. Det var for sent til at vende mig om. Jeg må have fået slaget et eller andet sted på nakken, for jeg faldt bevidstløs om ved randen af kviksandet.

Da jeg kom til bevidsthed igen, var månen ved at gå ned, og jeg følte en utålelig smerte i nakken. Gunga Dass var

forsvundet, og min mund var fuld af blod. Jeg lagde mig ned igen og bad til, at jeg måtte dø uden yderligere vidtløftigheder. Så blev jeg igen grebet af det blinde raseri, som jeg før har omtalt, og jeg vaklede ind mod land henimod kraterets volde. Det forekom mig, at en eller anden kaldte hviskende på mig – "Sahib! Sahib! Sahib!" akkurat som min tjener plejede at kalde på mig om morgenen. Jeg troede, at jeg fantaserede, indtil en håndfuld sand faldt ned for mine fødder. Da så jeg op og fik øje på et hoved, der kiggede ned i amfiteatret – hovedet af Dunnoo, min hundedreng, der passede mine fårehunde. Så snart han havde tiltrukket sig min opmærksomhed, løftede han hånden og viste mig et reb. Vaklende fra side til side hele tiden gav jeg tegn til, at han skulle kaste det ned. Det var et par læderreb til en punkah, knyttede sammen og med en løkke i den ene ende. Jeg lod løkken glide over mit hoved og ind under mine arme, hørte Dunnoo drive et eller andet trækdyr fremad, følte, at jeg blev slæbt på ansigtet op ad den stejle sandskrænt, og befandt mig i næste øjeblik halvkvalt og dånefærdig på sandbakkerne ovenfor krateret. Dunnoo, med et ansigt, der var askegråt i måneskinnet, bønfaldt mig om ikke at blive der, men straks vende tilbage til mit telt.

Det viste sig, at han havde fulgt Pornics spor halvfjerde mil over sandsletten til krateret, var vendt tilbage og havde fortalt det til mine tjenere, som rent ud nægtede at have noget at gøre med nogen som helst, han være sig hvid eller sort, som en gang var styrtet ned i de dødes rædselsfulde landsby. Derefter havde Dunnoo taget en af mine ponyer og et par punkah-reb, var vendt tilbage til krateret og havde halet mig op, som jeg har skildret det.

Manden, som ville være konge

Broder til en fyrste og kammerat med en tigger, i fald han bliver fundet værdig dertil.

Den lov, jeg her har citeret, fremstiller en god livsførelse, men en, der ikke er let at følge. Jeg har atter og atter været kammerat med en tigger under omstændigheder, som forhindrede os begge i at finde ud af, om den anden var værdig dertil. Jeg har endnu ikke oplevet at være broder til en fyrste, skønt jeg en gang var nær ved at komme i slægt med, hvad der kunne være blevet en virkelig konge, og fik løfte på arveretten til et kongerige – med hær, domstole, skatter og politik alt sammen komplet. Men nu er jeg meget bange for, at min konge er død, og hvis jeg længes efter en krone, må jeg nok gå på jagt efter den selv.

Det begyndte alt sammen i et jernbanetog på vej fra Mhow til Ajmir. Der havde været et deficit i mit budget, som gjorde det nødvendigt for mig at rejse, ikke på anden klasse, der kun er halvt så dyr som første klasse, men på "mellemklassen", hvad der virkelig er højst uhyggeligt. Der er ingen hynder på "mellemklassen", og passagererne hører enten selv til "mellemklassen", det vil sige, de er eurasiere, eller de er indfødte, hvad der er ubehageligt på en lang natterejse, eller de er vagabonder, som er morsomme, selv om de er fulde. Rejsende på mellemklassen besøger ikke jernbanerestauranterne. De medbringer selv deres mad i bylter

og krukker, køber syltetøj af de indfødte syltetøjshandlere, og drikker det vand, de kan finde på stationerne. Det er grunden til, at passagerer på mellemklassen i den hede årstid stundom løftes døde ud af vognene, og at de i alle årstider bliver set ned på, som de fortjener det.

Den mellemklassekupé, som jeg kørte i ved denne lejlighed, var tilfældigvis tom, indtil jeg kom til Nasirabad, hvor en stor fyr med sorte øjenbryn og i skjorteærmer trådte ind og, som skik og brug er på mellemklassen, bød mig god dag. Han var en vandringsmand og en vagabond ligesom jeg selv, men havde en fint uddannet smag for whisky. Han fortalte historier om ting, han havde set og gjort, om afsides kroge af riget, hvortil han havde banet sig vej, og om eventyr, i hvilke han havde vovet sit liv for et par dages mad.

"Hvis Indien var fuld af mænd som De og jeg, der ikke mere end himlens fugle ved, hvor de skal finde deres føde næste dag, så ville landet ikke give en statsindtægt på halvfjerdsindstyve millioner – men på syv hundrede millioner," sagde han. Og når jeg betragtede hans mund og hans hage, var jeg tilbøjelig til at give ham ret.

Vi talte om politik – vagabondpolitik, som ser tingene fra undersiden, hvor kalkpudsen ikke er glattet af – og vi talte om postforanstaltninger, fordi min ven ville sende et telegram fra næste station tilbage til Ajmir, som er et sted, hvor man drejer af fra Bombay- til Mhow-linjen, når man rejser vestpå. Min ven havde ikke flere penge end otte annas, og dem havde han brug for til sin middagsmad, og jeg havde overhovedet ingen penge, på grund af den før omtalte mangel i budgettet. Desuden var jeg på vej til en udørken, hvor jeg ganske vist igen kunne

komme i forbindelse med finansdepartementet, men hvor der ingen telegrafkontorer fandtes. Jeg var derfor ude af stand til at hjælpe ham på nogen som helst måde.

"Vi kunne jo true en stationsforstander til at sende et telegram på kredit," sagde min ven, "men det ville betyde, at der blev anstillet efterspørgsler både om Dem og om mig, og det har *jeg* virkelig for travlt til nu for tiden. Sagde De ikke, at De om nogle dage rejste tilbage ad denne rute?"

"Om ti dage," svarede jeg.

"Kan De ikke lave det til otte?" spurgte han. "Min forretning er temmelig vigtig."

"Jeg kan afsende Deres telegram om ti dage, hvis det kan gavne Dem," sagde jeg.

"Nu jeg tænker nærmere over det, tør jeg dog ikke stole på, at telegrammet kan nå ham. Men nu skal De høre. Han tager fra Delhi til Bombay den 23. Det vil sige, at han kommer gennem Ajmir om aftenen den 23."

"Jamen, jeg er på vej til den Indiske Ørken," forklarede jeg.

"Vel så, vel så," svarede han. "Men De må skifte tog i Marwar for at komme til Jodhpore-territoriet – det er De nødt til – og han kommer gennem Marwar tidligt om morgenen den 24. med Bombay-ekspressen. Kan De ikke være på Marwar Banegård til den tid? Det vil ikke være nogen ulejlighed for Dem, for jeg ved, at der er forbistret lidt at hole nede i de stater i Centralindien – selv om man udgiver sig for at være korrespondent til *Nybyggeren*."

"Har De nogensinde prøvet det kneb?" spurgte jeg.

"Mange gange, men man bliver opdaget af residenterne, og så bliver man eskorteret til grænsen, før man får tid til at

klemme dem. Men det var min ven, vi skulle tale om. Jeg *må* sende ham besked om, hvad der er passeret mig, ellers ved han ikke, hvor han skal tage hen. Jeg ville betragte det som mere end en venlighed af Dem, hvis De kunne komme tilbage fra Centralindien i tide til at træffe ham på Marwar Banegård og sige til ham: 'Han er rejst sydpå for denne uge.' Han forstår, hvad det betyder. Han er en stor tamp med rødt skæg, og en vældig laps er han. De vil finde ham liggende og sovende ligesom en fin herre med al sin bagage rundt om sig i en anden klasses kupe. Men De skal ikke være bange. Slå De bare vinduet ned og sig: 'Han er rejst sydpå for denne uge,' så skal De se, der kommer nok liv i ham. Det er jo kun at forkorte Deres ophold i disse egne med to dage. Jeg beder Dem om det som en fremmed – der rejser vest på," sagde han med eftertryk.

"Hvor er *De* kommet fra?" spurgte jeg.

"Østfra," svarede han, "og jeg håber, De vil bringe ham min besked ærligt og redeligt – for min moders skyld og for Deres egens."

Englændere blødgøres i reglen ikke ved påberåbelser af deres moders minde, men af visse grunde, som er iøjnefaldende nok, anså jeg det for rigtigst at føje ham.

"Det gælder mere end en ren bagatel," sagde han, "og det er grunden til, at jeg bad Dem om at gøre det – og nu ved jeg også, at jeg kan stole på, at De gør det. En anden klasses kupe på Marwar Banegård, og en rødhåret mand, som ligger og sover i den. Glem det nu endelig ikke. Jeg står af på næste station, og der må jeg vente, indtil han kommer eller sender mig, hvad jeg trænger til."

"Jeg skal bringe ham beskeden, hvis jeg træffer ham," sagde jeg, "og for Deres moders skyld og for min egens vil jeg give Dem et råd. De skal for øjeblikket ikke prøve på at berejse staterne i Centralindien som korrespondent til *Nybyggeren*. Der er en rigtig en, som driver omkring her på egnen, og det kunne føre til ubehageligheder."

"Tak," svarede han jævnt, "men hvornår forsvinder det asen? Jeg kan da ikke sulte, bare fordi han spolerer mit arbejde. Jeg ville have haft fat i rajahen af Degumber hernede i anledning af den historie med hans faders enke, og givet ham en forskrækkelse."

"Hvad har han da gjort ved sin faders enke?"

"Proppet hende fuld af rødt peber og tærsket hende ihjel med en tøffel, mens hun hang under en bjælke. Det har jeg selv opdaget, og jeg er det eneste menneske, som turde vove mig ind i den stat og forlange penge for at holde min mund med det. De prøver naturligvis på at forgive mig, ligesom de gjorde i Chortumna, den gang jeg var ude efter bytte der. Men så bringer De manden på Marwar Banegård min besked?"

Han steg ud på en lille landstation, og jeg faldt i tanker. Jeg havde mere end en gang hørt om mænd, der udgav sig for bladkorrespondenter og pressede penge ud af små indfødte stater med trusler om at sætte dem i avisen, men jeg havde aldrig før *truffet* nogen af den profession. De fører et drøjt liv og dør i reglen overmåde pludseligt. De indfødte stater har en gavnlig rædsel for engelske aviser, der kan kaste lys over deres ejendommelige regeringsmetoder, og de gør deres bedste for at kvæle korrespondenter med champagne eller få dem til at gå fra forstanden med firspændige landauere. De forstår ikke, at

ingen bryder sig en sur sild om indfødte staters indre administration, så længe blot undertrykkelse og forbrydelse holdes indenfor anstændige grænser, og herskeren ikke er narkotiseret, drukken eller syg hele året rundt. De er jordens mørke punkter, fulde af grusomhed, som ingen kan forestille sig, og grænser på den ene side til jernbanen og telegrafen og på den anden til Harun al Raschids dage. Da jeg forlod toget, gjorde jeg forretninger med adskillige konger og gennemgik i løbet af otte dage mange forskellige livsomstændigheder. Stundom gik jeg i selskabsdragt og omgikkes med fyrster og politikere, drak af krystal og spiste på sølv, stundom lå jeg på den bare jord og fortærede, hvad jeg kunne få, af en tallerken lavet af blade, drak det rindende vand og sov under tæppe med min tjener. Det hørte alt sammen med til den daglige gerning.

Så satte jeg kurs efter den store Indiske Ørken på den rette dato, som jeg havde lovet, og nattoget satte mig af på Marwar Banegård, hvorfra en grinagtig lille, ligeglad bane, bestyret af indfødte, løber til Jodhpore. Bombay-ekspressen fra Delhi gør et kort ophold i Marwar. Den kom netop på samme tid som jeg, og jeg havde akkurat tid til at skynde mig over på dens perron og gå ned langs waggonerne. Der var kun én anden klasses kupé i toget. Jeg slog vinduet ned og fik øje på et ildrødt skæg, halvt skjult af et rejsetæppe. Det var min mand. Han snorksov, og jeg prikkede ham blidt i ribbenene. Han vågnede med et grynt, og jeg så hans ansigt ved lampelyset. Det var et stort og skinnende ansigt.

"Igen billetten?" sagde han.

"Nej," svarede jeg. "Jeg har at sige Dem, at han er rejst sydpå for denne uge. Han er rejst sydpå for denne uge!"

Toget havde allerede sat sig i gang igen. Rødskæg gned sine øjne.

"Han er rejst sydpå for denne uge," gentog han. "Næ, hvor det ligner hans frækhed. Sagde han, at jeg skulle give Dem noget? For det vil jeg ikke."

"Nej, han gjorde ikke," svarede jeg, trak mig tilbage og så de røde lanterner forsvinde i mørket. Det var skrækkeligt koldt, fordi vinden blæste fra sandørkenen. Jeg krøb op i mit eget tog – ikke i nogen mellemklassekupe denne gang – og faldt i søvn.

Hvis manden med skægget havde givet mig en rupi, ville jeg have beholdt den som en erindring om en ganske ejendommelig oplevelse. Men nu var bevidstheden om at have gjort min pligt min eneste belønning.

Senere kom jeg til at tænke på, at to herrer af mine venners kaliber ikke kunne gavne, hvis de mødtes og spillede bladkorrespondenter, og at hvis de pressede penge ud af en af de små rottefældestater, i Centralindien eller Syd-Rajputana, kunne de bringe sig selv i en alvorlig knibe. Jeg gjorde mig derfor en del ulejlighed med at beskrive dem så nøjagtigt, som jeg kunne huske dem, for folk, der ville have interesse af at fjerne dem, og efter hvad jeg senere fik at vide, lykkedes det mig at få dem vist tilbage fra Degumbers grænser.

Derefter trådte jeg igen ind i respektable menneskers kreds og vendte tilbage til et kontor, hvor der ingen konger var og ingen begivenheder udover den daglige fremstilling af en avis. Et blads redaktionskontor synes at tiltrække alle tænkelige slags personer til skade for disciplinen. Der kommer damer fra Haremsmissionen og anmoder redaktøren om øjeblikkeligt at give slip på alle sine pligter og i stedet for beskrive en kristelig

præmieuddeling i en baggyde i en aldeles utilgængelig landsby; oberster, som er blevet forbigået ved avancement, sætter sig ned og skitserer omridsene af en række på ti, tolv eller fire og tyve ledende artikler om anciennetetssystemet kontra springersystemet; missionærer ønsker oplysning om, hvorfor de ikke kan være anonyme og i stedet for deres sædvanlige udskældningsmidler få lov at revse en brodermissionær under særlig dækning af det redaktionelle "vi"; strandede skuespillerselskaber tropper op for at forklare, at de ikke kan betale for deres avertissementer, men vil gøre det med renter, når de kommer tilbage fra New Zealand eller Tahiti; opfindere af patent-punkah-trækkemaskiner, vognkoblinger, sabler og vognaksler, der ikke kan gå i stykker, aflægger besøg med patentbeskrivelser i lommerne og timer til deres disposition; thekompagnier træder ind og udarbejder deres cirkulærer med kontorets penne; sekretærer for balkomiteer skriger på at få herlighederne ved deres sidste bal udførligere beskrevet; fremmede damer rasler ind og siger: "Jeg skulle have hundrede visitkort trykt *straks*," hvad der jo åbenbart hører med til en redaktørs pligter, og hver eneste udskejende slubbert, som nogensinde har vagabonderet på den store hovedlandevej, tager sig den frihed at bede om ansættelse som korrekturlæser. Og hele tiden ringer telefonen, som om den var gal, og konger bliver slået ihjel i Europa, og kejserriger siger: "Det kan du selv være" til hinanden, og Gladstone nedkalder ild og svovl over de britiske riger og lande, og de små sorte sætterdrenge piber: "*Kaa-pi chay-ha-yeh!*" (der trænges til manuskript) ligesom trætte bier, og det meste af ens papir er lige så blankt som Mordreds skjold.

Men det er i den morsomme del af året. Der er seks andre måneder, da der aldrig kommer et eneste besøg, og termometret stiger tomme for tomme helt op i den øverste ende af glasrøret, og lyset i kontoret er dæmpet så meget, så at man lige akkurat kan se at læse derinde, og maskinerne er rødglødende at røre ved, og ingen skriver noget andet end referater af fornøjelser på bjergstationerne eller nekrologer. Da bliver telefonen til en kimende rædsel, fordi den fortæller en om pludselige dødsfald blandt mænd og kvinder, som man stod i fortroligt bekendtskab til, og heden dækker ens krop som et klædebon, og man sætter sig ned og skriver: "En let forværrelse af sundhedstilstanden meldes fra Khuda Janta Khan-distriktet. Udbruddet er af absolut sporadisk natur, og takket være distriktsmyndighedernes energiske anstrengelser er det allerede så godt som undertrykt. Vi må imidlertid med dyb beklagelse meddele følgende dødsfald osv."

Så bryder sygdommen ud for alvor, og jo mindre man refererer og reporterer, des bedre for abonnenternes sindsro. Men kejserrigerne og kongerne fortsætter med at muntre sig lige så egoistisk som nogensinde, og faktoren mener, at et dagblad burde da virkelig udkomme en gang hver fire og tyve timer, og alle mennesker på bjergstationerne siger midt i deres fornøjelser: "Men Vorherre bevares, hvorfor kan det blad ikke være mere livligt? Jeg er sikker på, at der virkelig sker nok heroppe."

Det er medaljens bagside, og den må man, som det hedder i avertissementssproget, "selv prøve for at kunne værdsætte den."

Det var på den årstid – og en ualmindeligt slem årstid var det – at bladet begyndte at trykke ugens sidste nummer lørdag nat,

eller rettere sagt søndag morgen, ligesom de londonske blade plejer at gøre. Dette var en stor behagelighed, for straks efter, at bladet var "puttet i seng", kom morgengryet og fik termometeret til at synke fra seks og tredive grader næsten til ni og tyve i en halv times tid, og under den kølighed – man gør sig intet begreb om, hvor koldt ni og tyve grader føles på græsset, før man er kommet så vidt, at man længes efter det – kunne man, når man var meget træt, falde i søvn, inden heden vækkede en.

En lørdag nat var det min behagelige pligt at "putte bladet i seng" alene. En konge eller hofmand eller en kurtisane eller et samfund skulle til at dø eller have en ny forfatning eller gøre et eller andet af vigtighed i en anden kant af verden, og bladet skulle ikke gå i trykken før i yderste øjeblik for om muligt at få telegrammet med.

Det var en bælgmørk nat, så kvælende som en juninat kan være, og *loo*, den rødglødende vestenvind, susede mellem de knastørre træer og lod, som om regnen var i hælene på den. Af og til faldt en dråbe næsten koghedt vand ned på støvet med et klask, som var det en skrubtudse, men hele vor trætte verden vidste godt, at det kun var på skrømt. Det var en nuance svalere i trykkeriet end på kontoret og derfor sad jeg derude, mens typerne raslede og raslede, natravnene tudede udenfor vinduerne, og de næsten nøgne sættere tørrede sveden af deres pande og råbte på vand. Den begivenhed, der sinkede os, hvad det nu var, ville ikke ske, skønt blæsten lagde sig og den sidste type var sat, og hele den runde jord stod stille i den kvælende hede med fingeren på læben for at vente på begivenheden. Jeg døsede og spekulerede på, om telegrafen var en velsignelse, og

om denne døende mand eller dette kæmpende folk havde nogen anelse om den ulejlighed, forsinkelsen voldte. Der var ikke nogen særlig grund til spænding, udover heden og ærgrelsen, men alligevel, alt som urviserne listede sig frem mod klokken tre, og maskinerne lod deres svinghjul løbe et par gange rundt for at se, om alt var i orden, før jeg gav den ordre, der skulle sætte dem i gang, kunne jeg have skreget højt.

Så rystede hjulenes larmen og raslen stilheden i stumper og stykker. Jeg rejste mig for at gå min vej, men to hvidklædte mænd stod foran mig. Den første sagde:

"Det er ham!" Den anden sagde: "Det er det også!" og begge to lo de næsten lige så højt, som maskineriet larmede, og tørrede deres pander.

"Vi så, her brændte lys, fra vejen, hvor vi lå og sov i grøften derude for kølighedens skyld, og så sagde jeg til min ven her: Kontoret er åbent, lad os gå derover og snakke med ham, der fik os jaget væk fra Degumber," sagde den mindste af de to.

Han var den mand, jeg havde truffet i toget til Mhow, og hans kammerat var den rødskæggede mand fra Marwar Banegård. Man kunne ikke tage fejl af den enes øjenbryn eller den andens skæg.

Jeg blev ikke glad, for jeg ville i seng og havde ingen lyst til at skændes med vagabonder.

"Hvad ønsker De?" spurgte jeg.

"En halv times passiar med Dem, nok så køligt og hyggeligt, inde i kontoret," svarede den rødskæggede. "Vi ville *gerne* have noget at drikke – kontrakten er ikke trådt i kraft endnu, Peachey, så du behøver ikke at låne mig de øjne – men hvad vi virkelig ønsker, er gode råd. Vi trænger ikke til penge. Vi beder

Dem om det som en gunst, fordi vi har fået at vide, at De spillede os et puds den gang med hensyn til Degumber."

Jeg viste vej fra trykkeriet ind i det kvælende hede kontor med kortene på væggene, og den rødskæggede gned sig i hænderne.

"Det kan jeg lide," sagde han. "Dette her var nok den rette butik at komme til. Må jeg nu forestille for Dem broder Peachey Carnehan, det er ham, og broder Daniel Dravot, det er *mig*, og jo mindre vi siger om vore professioner des bedre, for vi har været alt muligt i vor tid. Soldat, matros, sætter, fotograf, korrekturlæser, gadeprædikant og korrespondent til *Nybyggeren*, når vi syntes, bladet trængte til en. Carnehan er ædru, og det er jeg med. Se på os først og se, at det er sandt, så behøver De ikke bagefter at afbryde mig. Vi vil tage en af Deres cigarer hver, og så skal De se, når vi tænder dem."

Jeg holdt øje med prøven. Mændene var aldeles ædru, derfor gav jeg dem hver en lunken whisky med soda.

"Vel så, vel så," sagde Carnehan med øjenbrynene og tørrede skummet af sit overskæg. "Lad mig nu føre ordet, Dan. Vi har færdedes over hele Indien, mest til fods. Vi har været kedelpassere, lokomotivførere, småhåndværkere og så videre, og vi er kommet på det rene med, at Indien ikke er stor nok for folk som os."

De var i ethvert tilfælde for store til kontoret. Dravots skæg lod til at fylde det halve værelse og Carnehans skuldre det andet halve, som de sad der på det store bord. Carnehan fortsatte:

"Ikke halvparten af landets indtægtskilder bliver udnyttet, fordi de, der regerer det, vil ikke lade andre folk røre det. De tilbringer hele deres velsignede tid med at regere det, og man

kan ikke løfte en spade eller hugge en stump af en klippeblok eller kigge efter petroleum eller noget som helst i den retning, uden at hele regeringen siger: 'Lad det ligge, og lad os regere'. Derfor vil vi lade det ligge, sådan som det er, og gå vores vej til et andet sted, hvor man er fri for at blive belemret og kan få, hvad der tilkommer en. Vi er ikke små mænd, og der er ikke den ting, vi er bange for, undtagen drik, og det har vi underskrevet en kontrakt om. *Derfor* går vi nu vores vej for at blive konger."

"Konger med fuld ret," mumlede Dravot.

"Javel, naturligvis," sagde jeg. "De har trasket om i solskinnet, og det er meget varmt i nat, og gør De ikke bedst i at sove på det? Kom igen i morgen."

"Vi er hverken fulde eller har solstik," svarede Dravot. "Vi har sovet på det et halvt år og ønsker nu at se bøger og atlasser, og vi er på det rene med, at der kun er et sted nu i verden, hvor to stærke mænd kan grunde sig et rige. Det kaldes Kafiristan. Så vidt jeg kan regne ud, er det det øverste højre hjørne af Afghanistan, ikke mere end en fem og halvfjerds mil fra Peshawar. De har to og tredive hedenske afguder der, og vi vil være nummer tre og fire og tredive. Det er et bjergfuldt land, og kvinderne i de egne er meget smukke."

"Men det har vi sikret os imod i kontrakten," sagde Carnehan. "Hverken kvinder eller spiritus, Daniel."

"Og det er alt, hvad vi ved, undtagen at der aldrig er nogen, der har været der, og at de slås. Og på et sted, hvor de slås, der kan en mand, som forstår sig på eksercits, altid blive konge. Vi vil tage til de egne og sige til den første den bedste konge, vi finder: 'Ønsker du at besejre dine fjender?' Og så vil vi vise ham, hvordan man ind-eksercerer folk, for det kender vi bedre til end

noget andet. Og så vil vi støde den konge fra tronen og selv bestige den og grundlægge et dynasti."

"De bliver hugget sønder og sammen, før De er nået ti mile over grænsen," sagde jeg. "De må rejse gennem Afghanistan for at nå til det land. Det er en eneste masse af bjerge og fjeldtinder og isbræer, og aldrig er en englænder sluppet igennem det. Folkene er nogle rene bæster, og selv om De nåede dem, kunne De dog ikke udrette noget."

"Det kan jeg lide," sagde Carnehan. "Hvis De bare ville anse os for en lille smule mere gale, ville vi være bedre tilfreds. Vi er kommet til Dem for at få noget at vide om dette land, for at læse en bog om det og få kort at se. Hvad vi ønsker, er, at De skal sige til os, at vi er to idioter, og så vise os Deres bøger."

Han vendte sig til bogskabene.

"Er det da overhovedet Deres alvor?" sagde jeg.

"En lille smule," svarede Dravot blidt. "Det største kort, De har, selv om det er helt blankt, hvor Kafiristan ligger, og alle de bøger, De har. Vi kan læse, skønt vi ikke er meget lærde."

Jeg tog det store kort over Indien ud af dets foderal – det med målestokken to og tredive engelske mil på en tomme – i lige måde to mindre grænsekort, halede bindet INF-KAN af *Encyclopedia Britannica* ned fra hylden, og mændene gav sig til at studere dem.

"Se her!" sagde Dravot med tommelfingeren på kortet. "Op til Jagdallak kender Peachey og jeg vejen. Vi var der med Roberts' hær. Ved Jagdallak kommer vi til at dreje af til højre gennem Laghmann-territoriet. Så kommer vi op i bjergene – fjorten tusind fod – femten tusind – det bliver et koldt stykke arbejde der, men det ser ikke så meget langt ud på kortet."

Jeg rakte ham Woods bog om *Oxus' Kilder*. Carnehan var dybt hensunket i encyclopædien.

"De er en blandet bande," sagde Dravot eftertænksomt. "Og det kan ikke hjælpe os at kende navnene på deres stammer. Men jo flere stammer der er, desto mere slås de, og desto bedre for os. Fra Jagdallak til Ashang. Hmm!"

"Men alle oplysninger om landet er så vage og unøjagtige, som de vel kan være," indvendte jeg. "Ingen ved i virkeligheden noget om det. Her er indberetningerne fra *De Forenede Etaters Institut*. Læs, hvad Bellew siger."

"Blæse være med Bellew!" svarede Carnehan. "Dan, de er en stinkende bande hedninger, men bogen her siger, at de tror, de er i slægt med os englændere."

Jeg røg min cigar, mens mændene hang over Raverty, Wood, kortene og encyclopædien.

"De behøver ikke at vente," sagde Dravot høfligt. "Nu er klokken omtrent fire. Vi skal gå inden seks, hvis De vil i seng, og vi skal ikke stjæle nogle af papirerne. De skal ikke blive siddende oppe. Vi er to uskadelige dårekistelemmer, og hvis De i morgen aften vil komme ned til karavanseraiet, vil vi sige farvel til Dem."

"De *er* to idioter," svarede jeg. "De bliver tvunget til at gøre omkring ved grænsen eller også hugget ned, så snart De sætter Deres ben i Afghanistan. Trænger De ikke til penge eller til en anbefaling sydpå? Jeg kan muligvis hjælpe Dem til noget arbejde i næste uge."

"I næste uge er vi selv hårdt i gang med arbejdet, ellers tak," sagde Dravot. "Det er ikke så let at være konge, som det ser ud til. Når vi har fået vores kongerige i god gang, så skal vi lade

Dem det vide, og så kan De komme op og hjælpe os med at regere det."

"Ville to gale mennesker opsætte en kontrakt som denne her?" sagde Carnehan med hemmelig stolthed og viste mig et fedtet halvt ark brevpapir, hvorpå følgende stod skrevet. Jeg skrev det af på stedet som et kuriosum:

> Denne følgende kontrakt imellem mig og dig bevidner i Guds navn – amen og så videre:
>
> **Paragraf et**. At jeg og du vil klare denne sag sammen; det vil sige, blive konger af Kafiristan.
>
> **Paragraf to**. At du og jeg, mens denne sag er ved at blive klaret, ikke vil se til nogen spiritus, eller til noget fruentimmer, hverken sort, hvidt eller brunt, så at vi ikke kommer i roderier hverken med det ene eller det andet, der kunne være til skade.
>
> **Paragraf tre**. At vi opfører os værdigt og taktfuldt, og hvis en af os kommer i ulejlighed, skal den anden stå ham bi.
>
> Undertegnet i dag af dig og mig.
>
> *Peachey Taliaferro Carnehan.*
>
> *Daniel Dravot.*
>
> – Begge gentlemen på fri fod.

"Den sidste paragraf behøvedes nu ikke," sagde Carnehan og rødmede beskedent, "men den ser så regulær ud. Nu ved De, hvad for en slags folk vagabonder er – for vi er vagabonder, Dan, til vi slipper væk fra Indien – og tror De nu virkelig, at vi ville underskrive en kontrakt som den, hvis det ikke var vores alvor? Vi har forpligtet os til at afholde os fra de to ting, som gør livet værd at leve."

"De vil ikke ret længe kunne glæde Dem ved at være i live, hvis De agter at forsøge dette idiotiske eventyr. Stik nu ikke ild på kontoret," sagde jeg, "og gå Deres vej inden klokken ni."

Jeg forlod dem stadig rugende over kortene og i færd med at gøre optegnelser på bagsiden af "kontrakten".

"Glem nu ikke at komme ned til karavanseraiet i morgen," var deres afskedsord.

Kumharsen-karavanseraiet er den store, firkantede menneskehedens kloak, hvor karavanerne af kameler og heste nordfra lader og losser. Alle Centralasiens nationer kan findes repræsenteret der, så vel som de fleste folkeslag fra det egentlige Indien. Balkh og Bokhara mødes der med Bengal og Bombay og prøver, hvem der er den snedigste. Man kan købe ponyer, turkiser, persiske katte, sadeltasker, fedthalede får og moskus i Kumharsen karavanserai, og få mange sære ting ganske gratis. Næste eftermiddag gik jeg derned for at se, om mine venner agtede at holde deres ord, eller om de lå berusede dernede.

En præst klædt i båndstumper og pjalter kom spankulerende hen imod mig, mens han gravitetisk drejede på en snurremølle af papir, sådan som dem, børnene leger med. Bag ham kom hans tjener, bøjet under vægten af en pakkurv fuld af

legetøjsgenstande af ler. De to var i færd med at læsse to kameler, og karanvanseraiets beboere så til og hylede af latter.

"Præsten er gal," sagde en hestehandler til mig. "Han vil til Kabul for at sælge legetøj til emiren. Enten bliver han hævet til stor ære, eller også får han sit hoved hugget af. Han kom herind i morges og har opført sig vanvittigt hele tiden."

"De, som mangler fornuften, står under Guds beskyttelse," stammede en fladkindet usbek på dårligt hindi. "De kan forudsige, hvad der vil ske."

"Gid de kunne have forudsagt, at min karavane skulle blive splittet ad af shiwarierne, næsten mens den endnu var indenfor passets skygge!" brummede en eusufzaisk agent for et handelshus i Rajputana, hvis varer var blevet plyndret af andre røvere, lige som han var nået over grænsen, og hvis uheld var til latter for hele basaren. "Halløj, præst, hvor kommer du fra, og hvor skal du hen?"

"Fra Roum er jeg kommet," råbte præsten og svang sit legetøj. "Fra Roum, blæst over havet af hundrede djævles åndepust! O tyve, røvere, løgnere, Pir Khans velsignelse over svin, hunde og menedere! Hvem vil føre den af Gud beskyttede nordpå for at sælge amuletter, som stadig er i bevægelse, til emiren? Kamelerne skal ikke blive sadelbrudte, sønnerne skal ikke blive syge, og hustruerne skal holde sig trofaste under fraværet imod de mænd, som vil unde mig plads i deres karavane. Hvem vil hjælpe mig til at prygle rooernes konge med en guldtøffel med sølvhæl? Pir Khans varetægt være over hans arbejde!" Han bredte sin kaftans flige ud og gjorde piruetter mellem de tøjrede hestes rækker.

"Om tyve dage afgår der en karavane fra Peshawar til Kabul, Huzrut," sagde den eusufzaiske handelsmand. "Mine kameler går med den. Følg du også med og bring os held."

"Jeg vil drage af sted i dette øjeblik!" råbte præsten. "Jeg vil rejse bort på mine vingede kameler og være i Peshawar om en dag! Hallo! Hazar Mir Khan," hylede han til sin tjener, "driv kamelerne ud, men lad mig først bestige min."

Han sprang op på ryggen af sit dyr, mens det knælede, vendte sig om til mig og råbte: "Følg du med, sahib, et lille stykke henad vejen, så skal jeg sælge dig et tryllemiddel – en amulet, der kan gøre dig til konge af Kafiristan."

Så gik der en pås op for mig, og jeg fulgte efter de to kameler ud af karavanseraiet, indtil vi nåede den åbne vej og præsten gjorde holdt.

"Hvad mener De om *det*?" sagde han på engelsk. "Carnehan kan ikke tale deres bavl, derfor har jeg gjort ham til min tjener. Han tager sig nydeligt ud som tjener. Det er ikke for ingenting, at jeg har flakket om i landet i fjorten år. Holdt jeg ikke den tale pænt? Nu hænger vi os fast ved en karavane i Peshawar, indtil vi når Jagdallak, og så vil vi se, om vi ikke kan få æsler for vore kameler og marchere ind i Kafiristan. Snurremøller til emiren, å du glade verden! Stik Deres hånd ind under kamelernes poser og sig mig, hvad De føler."

Jeg følte kolben af en martini-riffel, og en til, og en tredje.

"Tyve i alt," sagde Dravot blidt. "Tyve i alt, med tilsvarende ammunition, under snurremøllerne og lerdukkerne."

"Gud nåde Dem, om De bliver fanget med de tingester i Deres besiddelse!" sagde jeg. "En martini-riffel er sin vægt i sølv værd iblandt afghanerne."

"En kapital på femten hundrede rupier – hver eneste rupi vi kunne tigge, låne eller stjæle sammen – er anbragt på disse to kameler," sagde Dravot. "Men vi lader os ikke fange. Vi går gennem Khyber-passet med en regulær karavane. Hvem ville gøre en stakkels gal præst fortræd?"

"Har De alt, hvad De behøver?" spurgte jeg, overvældet af forbavselse.

"Endnu ikke, men vi får det snart. Giv os en erindring om Deres venlighed, *broder*. De gjorde mig en tjeneste i går og en tjeneste den gang i Marwar. Mit halve kongerige skal De få, som man siger."

Jeg løsnede en lille amulet i form af en passer fra min urkæde og rakte den op til præsten.

"Farvel," sagde Dravot og rakte mig hånden forsigtigt. "Det bliver sidste gang i lang tid, at vi trykker en englænders hånd. Giv ham hånden, Carnehan," råbte han, da den anden kamel passerede forbi mig.

Carnehan bøjede sig ned og trykkede min hånd. Så travede kamelerne videre ad den støvede vej, og jeg blev stående alene med min undren. Mit øje kunne ikke opdage nogen fejl i forklædningerne. Optrinnet i karavanseraiet beviste, at de var så fuldendte, at også indfødte lod sig narre af dem. Der var derfor en svag mulighed for, at Carnehan og Dravot ville være i stand til at gennemvandre Afghanistan uden at blive opdaget, men længere borte ville de finde døden – en vis og frygtelig død.

Ti dage efter sendte en indfødt korrespondent mig dagens nyt fra Peshawar og sluttede sit brev således:

"Her har været megen morskab over en gal præst, som rejser i den hensigt at sælge værdiløst flitterstads og ubetydelige nipsgenstande, som han betragter som vigtige tryllemidler, til hans højhed emiren af Bokhara. Han rejste gennem Peshawar og sluttede sig til den anden sommerkaravane, som drager til Kabul. Købmændene var vel fornøjede, fordi de i deres overtro bilder sig ind, at den slags gale mennesker bringer held med sig."

De to mænd var altså nået over grænsen. Jeg ville have bedt for dem, men samme aften døde der en virkelig konge i Europa, så jeg måtte skrive en nekrologisk notits.

Verdenshjulet svinger atter og atter gennem de samme faser. Sommer gik, og vinter med, og kom og gik igen. Avisen levede sit liv, og jeg med den, og den tredje sommer kom der en hed nat, en natlig trykning, og en anspændt venten på et eller andet, der skulle telegraferes fra den anden ende af verden, akkurat ligesom det var hændt før. Et par store mænd var døde i de forløbne to år, maskinerne arbejdede med større spektakel, og nogle af træerne i kontorets have var et par fod højere. Men det var også hele forskellen.

Jeg gik over i trykkeriet og gennemlevede netop mage til scene som den, jeg allerede har beskrevet. Den nervøse spænding var stærkere, end den havde været for to år siden, og jeg døjede mere af heden. Klokken tre råbte jeg: "Tryk væk!" og vendte mig om for at gå, men i det samme kom der krybende hen imod min stol, hvad der var til overs af et menneske. Han var krumbøjet næsten helt i en cirkel, hans hoved var sunket

ned mellem skuldrene, og han flyttede fødderne den ene over den anden ligesom en bjørn. Jeg kunne næppe se, om han gik eller kravlede – denne pjaltede, klynkende krøbling, som tiltalte mig ved navn og råbte, at han var kommet tilbage.

"Kan De ikke give mig noget at drikke?" jamrede han, "for Gud i Himlens skyld, giv mig noget at drikke!"

Jeg gik tilbage til kontoret, mens manden fulgte mig under smertestønnen, og jeg skruede lampen op.

"Kan De ikke kende mig?" gispede han, idet han sank om i en stol og vendte sit udtærede ansigt med en tæt masse gråt hår ovenover om mod lyset.

Jeg så vist på ham. En gang før havde jeg set øjenbryn, som mødtes over næsen i et tommebredt sort bånd, men om det havde kostet mig mit liv, kunne jeg ikke have sagt hvor.

"Jeg kender Dem ikke," sagde jeg og rakte ham whiskyen. "Hvad kan jeg gøre for Dem?"

Han tog en slurk ublandet spiritus og gøs til trods for den kvælende hede.

"Jeg er kommet tilbage," gentog han, "og jeg var konge af Kafiristan – jeg og Dravot – kronede konger var vi! I dette kontor afgjorde vi det – De sad der og gav os bøgerne. Jeg er Peachey – Peachey Taliaferro Carnehan, og De har siddet her lige siden den gang – å Gud!"

Jeg var betydeligt forbavset og udtrykte mine følelser i overensstemmelse med dette.

"Det er sandhed," sagde Carnehan med en tør fnisen og kælede for sine fødder, som var viklet ind i pjalter, "den rene, skære sandhed. Konger var vi, med kroner på hovederne – jeg

og Dravot – stakkels Dan – å, stakkels, stakkels Dan, som aldrig ville høre et råd, ikke om jeg så tiggede og bad ham om det!"

"Drik et glas whisky," sagde jeg, "og giv Dem tid. Fortæl mig alt, hvad De kan huske om det hele, lige fra først til sidst. De slap over grænsen på Deres kameler, Dravot udklædt som en gal præst og De som hans tjener. Kan De huske det?"

"Jeg er ikke gal – endnu, men jeg bliver snart noget i den retning. Naturligvis kan jeg huske det. Bliv ved at se på mig, ellers går mine ord måske helt i stykker for mig. Bliv ved at se på mig, ind i mine øjne, og sig ingenting."

Jeg lænede mig forover og så ham ind i ansigtet så fast som jeg kunne. Han lagde den ene hånd på bordet, og jeg greb den om håndleddet. Den var kroget som en fugleklo, og på bagsiden var et hakket, rødt, ruderformet ar.

"Nej, se ikke på det. Se på *mig*," sagde Carnehan. "Det kommer vi bagefter til, men nu må De for Guds skyld ikke bringe mig fra koncepterne. Vi tog af sted med den karavane, og jeg og Dravot gjorde alle mulige narrestreger for at more de folk, vi var sammen med. Dravot plejede at få os til at le om aftenen, når alle folkene lavede deres mad – lavede deres mad, og … hvad var det så, de gjorde? De tændte små bål med gnister, som fløj op i Dravots skæg, og så lo vi allesammen – som om vi skulle revne. Små røde bål var det, som fløj op i Dravots store røde skæg – så grinagtigt."

Hans blik slap mit, og han smilede fjollet.

"De fulgtes med den karavane så langt som til Jagdallak," sagde jeg på lykke og fromme, "efter at de havde tændt de bål. Til Jagdallak, hvor De drejede af for at prøve på at slippe ind i Kafiristan."

"Nej, ingen af delene gjorde vi. Hvad er det, De snakker om? Vi drejede af før Jagdallak, fordi vi hørte, at vejene var gode. Men de var ikke gode nok til vore to kameler – min og Dravots. Da vi forlod karavanen, trak Dravot alle sine klæder af og mine med og sagde, at nu skulle vi være hedninge, for kafirerne fandt sig ikke i, at muhamedanere talte til dem. Så klædte vi os ud, så godt vi kunne, og mage til syn som Daniel Dravot har jeg aldrig før set og venter aldrig at få at se igen. Han sved sit halve skæg af og kastede et fåreskind over skulderen og ragede sit hoved i mønstre. Han ragede også mit og fik mig til at klæde mig i nogle skrækkelige ting for at se ud som en hedning. Det var i et meget bjergfuldt land, og vore kameler kunne ikke komme videre på grund af bjergene. De var høje og sorte, og på hjemvejen så jeg dem slås som vilde geder – der er masser af geder i Kafiristan. Og disse bjerge, de holder sig aldrig i ro, lige så lidt som gederne. Altid slås de, så man ikke kan få fred til at sove om natten."

"Drik noget mere whisky," sagde jeg ganske langsomt. "Hvad gjorde De og Daniel Dravot så, da kamelerne ikke kunne komme videre på grund af de ubanede veje, der førte til Kafiristan?"

"Hvad gjorde hvad for noget? Der var en fyr, som hed Peachey Taliaferro Carnehan, og som fulgtes med Dravot. Skal jeg fortælle Dem om ham? Han døde deroppe i kulden. Bardus ned fra broen faldt gamle Peachey og vendte og drejede sig i luften ligesom en vindmølle til en penny, som man kan sælge til emiren – nej. Man fik to for halvanden penny af de vindmøller, om jeg ikke tager meget fejl – og jeg er så frygtelig øm … Og så var de kameler ingen nytte til, og Peachey sagde til Dravot: 'Lad

os for Gud i Himlens skyld se til at slippe ud af dette her, før vi får hovedet hugget af,' og så slagtede de kamelerne deroppe mellem bjergene, for de havde egentlig ikke noget at spise, men først tog de kasserne med geværerne og ammunitionen af dem, og så kom to mænd hen ad vejen og drev fire muldyr foran sig. Dravot sprang op og dansede foran dem og sang: 'Sælg mig fire muldyr.' Den første mand svarede: 'Er du rig nok til at købe, er du også rig nok til at plyndre.' Men inden han kunne så meget som føre en hånd til kniven, havde Dravot knækket halsen på ham over sit knæ, og den anden fyr løb sin vej. Så læssede Carnehan muldyrene med bøsserne, der var taget af kamelerne, og vi marcherede videre sammen ind i de bitterligt kolde bjergegne, hvor der aldrig var en vej, som var bredere end bagen af ens hånd."

Han tav et øjeblik, mens jeg spurgte ham, om han kunne huske det lands natur, som han var vandret igennem.

"Jeg fortæller Dem det så nøjagtigt, som jeg kan, men mit hoved er ikke så godt, som det kunne være. De hamrede nagler igennem det, for at jeg bedre skulle høre, hvordan Dravot døde. Landet var bjergfuldt, og muldyrene var højst obsternasige, og indbyggerne boede spredt og ensomt. De gik op og op, og ned og ned, og den anden fyr, Carnehan, bad Dravot om ikke at synge og fløjte så højt, for han var bange for, at det skulle få de frygtelige laviner til at rutsje ned. Men Dravot sagde, at hvis en konge ikke måtte synge, så var det ikke umagen værd at være konge, og gav muldyrene et dask over krydset, og lod fem være lige i ti kolde dage. Vi kom til en stor, jævn dal midt inde mellem bjergene, og muldyrene var næsten helt udslidt, så derfor slagtede vi dem, for vi havde ikke noget særligt at spise, hverken

til dem eller os. Vi sad på kasserne og spillede effen eller ueffen med de patroner, der var trillet ud.

Så kom ti mænd med buer og pile løbende ned gennem den dal. De forfulgte tyve andre mænd, og der var et forfærdeligt halløj. De var lyse af hudfarve – lysere end de eller jeg – med gult hår og udmærket godt bygget. Dravot pakkede geværerne ud og sagde: 'Nu begynder forretningerne. Vi vil tage parti for de ti mænd.' Og dermed affyrer han to bøsser mod de tyve mand og dræber en af dem på en afstand af to hundrede meter fra klippen, hvor han sad. De andre gav sig til at løbe, men Carnehan og Dravot sidder på kasserne og piller dem væk på alle mulige skudhold, op og ned gennem dalen. Så går vi hen til de ti mænd, som også var kommet løbende over sneen, og de skyder en elendig lille pil imod os. Dravot affyrer et skud over deres hoveder, og de falder alle ned på ansigtet. Så går han henover dem og sparker til dem, og så rejser han dem op og trykker dem alle sammen i hånden for at vise, at han mener det venskabeligt. Han råber på dem og giver dem kasserne at bære og slår ud med hånden, aldeles som om han allerede var konge. De tager kasserne og viser ham vej over dalen og op ad bjerget til en fyrreskov på toppen, hvor der stod en fem-seks store stengudebilleder. Dravot går hen til den største af dem – en fyr, de kalder for Imbra – og lægger en bøsse og en patron for hans fødder, gnider hans næse ærbødigt med sin egen næse, klapper ham på hovedet og gør honnør foran ham. Han vender sig om til mændene og nikker med hovedet og siger: 'Det er alt sammen, som det skal være. Jeg er også med på noderne, og alle disse gamle himpegimper er mine venner.' Og så åbner han munden og peger ned i den, og da den første mand bringer

ham mad, siger han nej, og da den anden mand bringer ham mad, siger han nej, men da en af de gamle præster og landsbyens høvding bringer ham mad, siger han ja meget stolt og spiser den langsomt. Sådan gik det til, at han kom til vores første landsby, uden spor af besvær, aldeles som om vi var dumpet ned fra himlen. Men vi dumpede ned fra en af de forbandede tovbroer, forstår De, og – man kan da ikke forlange, at et menneske skal være synderligt gemytlig efter at have oplevet det?"

"Drik noget mere whisky og gå videre," sagde jeg. "Det var den første landsby, De kom til. Hvordan blev De så konge?"

"Jeg var ikke konge," svarede Carnehan. "Dravot, han var kongen, og køn så han ud med guldkronen på sit hoved og det hele. Han og den anden fyr blev i den landsby, og hver morgen sad Dravot ved siden af gamle Imbra, og folk kom og tilbad. Sådan havde Dravot befalet det. Så kom der en hel bande mænd ned i dalen, og Carnehan og Dravot piller dem væk med bøsserne, før de selv vidste et muk af det, og løber så ned i dalen og op igen på den anden side og finder nok en landsby, akkurat ligesom den første, og alle folkene kaster sig fladt ned på deres ansigter, og Dravot siger: 'Hvad er der i vejen mellem jer to landsbyer?' Og folkene peger på en kvinde, lige så lys i huden som De eller jeg, som var blevet bortført og Dravot bringer hende tilbage til den første landsby og tæller de døde – der var otte. For hver død mand hælder Dravot en smule mælk på jorden og svinger med armene som en vindmølle, og så siger han: 'Nu er det, som det skal være.' Og så tager han og Carnehan høvdingen for hver landsby ved armen og fører dem ned i dalen, og viser dem, hvordan de skal trække en linje i jorden med et

spyd lige ned gennem hele dalen, og giver hver af dem en græstørv fra begge sider af linjen. Så kommer alle folkene ned og råber som bare fanden, og Dravot siger: 'Gå så hen og dyrk jorden og vær frugtbare og mangfoldiggør jer.' Og det gjorde de, skønt de ikke forstod, hvad han sagde. Og så spørger vi dem om, hvad ting hedder i deres sprog – brød og vand og ild og gudebilleder og sådan noget, og Dravot fører præsten i hver landsby op til gudebilledet og siger, at der skal han sidde og dømme folket, og hvis noget går galt, bliver han skudt.

I den næste uge gik de alle sammen i gang med at grave i jorden nede i dalen ligeså fredelige som bier og meget kønnere, og præsterne hørte på alle klager og fortalte Dravot med pantomimer, hvad det drejede sig om. 'Det her er bare begyndelsen,' siger Dravot. 'De tror, vi er guder.' Han og Carnehan udvælger tyve flinke mænd og viser dem, hvordan de skal knalde en bøsse af og træde an i roder og marchere på geled, og de var svært fornøjede over det og flinke til at finde sig tilrette i det. Og så tager han sin pibe og sin tobakspung frem og lader den ene ligge i den ene landsby og den anden i den anden, og så trasker vi to af sted for at se, hvad der er at gøre i den næste dal. Der var lutter klipper, men der var en lille landsby der, og Carnehan siger: 'Send dem til den gamle dal for at dyrke jorden,' og så bringer han dem derhen og giver dem noget jord, som ikke var beslaglagt i forvejen. De var en tarvelig bande, og vi indviede dem med blodet af et kid, inden vi slap dem ind i det nye kongerige. Det var for at gøre indtryk på folkene, og så slog de sig ganske stilfærdigt ned, og Carnehan vendte tilbage til Dravot, der var marcheret til en anden dal, som var lutter sne og is og meget bjergfuld. Der var ingen

mennesker der, og hæren blev bange, derfor skyder Dravot en af dem og marcherer videre, indtil han finder nogle folk i en landsby og hæren forklarer dem, at hvis de ikke har lyst til at blive slået ihjel, må de hellere lade være med at affyre deres små luntebøsser – for de havde luntebøsser. Vi gør os gode venner med præsten, og jeg bliver der alene med to af hæren og lærer folkene eksercits, og en vældig stor høvding kommer ned over sneen med fuld musik af pauker og horn, fordi han havde hørt, at der var en ny gud, som gik og muntrede sig der. Carnehan sigter efter menneskeflokken en halv fjerdingvej tværs over sneen og sårer en af dem. Så sender han bud til høvdingen, at hvis han ikke vil slås ihjel, må han komme og give mig hånden og lade sine våben blive tilbage. Høvdingen kommer alene først, og Carnehan giver ham hånden og svinger med armene, akkurat ligesom Dravot plejede, og høvdingen blev meget forbavset og strøg mine øjenbryn. Så går Carnehan alene til høvdingen og spørger ham med pantomimer, om han havde en fjende, som han hadede. 'Ja, det har jeg,' siger høvdingen. Altså vælger Carnehan de dygtigste af hans folk ud og sætter de to af hæren til at eksercere dem, og fjorten dage efter kan folkene manøvrere omkring lige så godt som en borgervæbning. Så marcherer han med høvdingen til en stor og bred slette på toppen af et bjerg, og høvdingens folk stormer en landsby og erobrer den, mens vi tre med martini-geværer knalder løs på fjenden. Sådan indtog vi også den landsby, og jeg giver høvdingen en lap af min klædning og siger: 'Tag du min plads, indtil jeg kommer,' hvad der lød bibelsk. Og for at give ham en lille huskekage lod jeg, da jeg og hæren var et par kilometer borte, en kugle ramme sneen ved siden af det sted, hvor han

stod, og så kastede de sig allesammen fladt ned på ansigtet. Så sender jeg et brev til Dravot, hvor han nu kunne være, til lands eller til søs."

Med fare for at bringe manden til at tabe tråden afbrød jeg:

"Hvordan kunne De skrive et brev deroppe?"

"Brevet? – nå, brevet! Bliv ved at se mig lige ind i øjnene. Det var et brev i snoresproget, som vi havde lært af en blind tigger i Punjab."

Jeg erindrer, at der en gang kom en blind mand til kontoret med en knudret gren og et stykke snor, som han viklede omkring grenen efter et eller andet ejendommeligt chiffersystem. Han kunne flere dage eller timer efter gentage den sætning, han sådan havde oprullet. Han havde ført alfabetet ned til elleve grundlyde, og prøvede på at lære mig sin metode, men jeg kom aldrig til at forstå den.

"Jeg sendte det brev til Dravot," blev Carnehan ved, "og bad ham komme tilbage, fordi hans kongerige var ved at blive for stort for mig at behandle, og så marcherede jeg tilbage til den første landsby for at se, hvordan præsterne holdt det gående. De kaldte den landsby, vi erobrede sammen med høvdingen, for Bashkai, og den første landsby, vi indtog, for Er-Heb. Præsterne i Er-Heb klarede sig storartet, men de havde en hel del uafgjorte sager om landejendomme at forelægge mig, og nogle mænd fra en anden landsby havde skudt pile efter dem om natten. Jeg gik ud og ledte efter den landsby og affyrede fire skud på den i en kilometers afstand. Flere patroner havde jeg ikke lyst til at anvende, og så ventede jeg på Dravot, som havde været borte en to, tre måneder, og jeg holdt mine folk stille.

En morgen hørte jeg et fandens spektakel af trommer og horn, og Dan Dravot kommer marcherende ned ad bjerget med sin hær og et følge på hundreder af mennesker og, hvad der var det mest forbavsende, en stor guldkrone på hovedet.

'Gud fader bevares, Carnehan,' siger Daniel, 'det her er en gevaldig historie, og vi har hele landet, så vidt det er noget værd at have. Jeg er søn af Alexander og dronning Semiramis, og du er min yngre broder og gud ligesom jeg! Det er den kolossaleste forretning, vi nogensinde har været med til. Jeg har marcheret og kæmpet i seks uger sammen med hæren, og hver eneste elendig lille landsby i ti miles omkreds har overgivet sig og været glade ved det, og hvad mere er, jeg har fundet nøglen til hele historien, som du skal få at se, og jeg har en krone til dig! Jeg gav dem ordre til at lave to kroner på et sted, der hedder Shu, hvor guldet ligger i bjerget ligesom fedt i en lammesteg. Guld har jeg set, og turkiser har jeg sparket ud af klipperne, og der er granater i flodsandet, og her er en klump rav, som en mand bragte mig. Kald alle præsterne sammen og tag så her din krone.'

En af mændene åbner en sort hårdugspose, og jeg sætter kronen på hovedet. Den var alt for lille og alt for tung, men jeg bar den for ærens skyld. Hamret guld var den af – fem pund vejede den og havde facon som et tøndebånd.

'Peachey,' siger Dravot, 'vi behøver ikke at slås mere. Ordenen klarer det hele, pinedød!'

Og så trækker han frem den samme høvding, som jeg havde efterladt i Bashkai – Billy Fish kaldte vi ham senere hen, fordi han lignede Billy Fish, som førte det store tenderlokomotiv på Mach-Bolan-linjen i gamle dage. 'Ræk ham hånden,' siger

Dravot, og jeg gav ham hånden og var nær gået bagover, for Billy Fish gav mig håndgrebet. Jeg sagde ingenting, men prøvede ham med svendetegnet. Han svarer, ganske som det skal være, og jeg prøvede mestertegnet, men det slog fejl.

'Svend er han,' siger jeg til Dan, 'kender han ordet?'

'Ja han gør,' siger Dan, 'og det gør alle præsterne med. Det er et vidunder! Høvdingene og præsterne kan åbne en svendeloge på en måde, der i høj grad ligner vor, og de har indhugget tegnene på klipperne, men de kender ikke den tredje grad, og nu er de fulgt med for at indvies i den. Det er den rene, skære sandhed. I mange år har jeg vidst, at afghanerne kendte op til svendegraden, men dette er et vidunder. Gud og ordensstormester er jeg, og en loge i tredje grad vil jeg åbne og vi vil optage ypperstepræsterne og landsbyernes høvdinge.'

'Det er imod alle regler,' siger jeg, 'at åbne en loge uden bemyndigelse fra nogen, og du ved, vi har aldrig beklædt embede i nogen loge.'

'Det er et politisk mestertræk,' siger Dravot. 'Det betyder så meget som, at hele landet vil løbe lige så glat som en firhjulet vogn ned ad en skråning. Nu kan vi ikke standse for at spørge os for, ellers vender de sig imod os. Jeg har fyrre høvdinge i hælene på mig, og indviet og optaget alt efter deres fortjeneste skal de blive. Indkvarter disse mænd her i landsbyerne og se til, at vi kan arrangere en loge af en eller anden slags. Imbras tempel kan bruges til logeværelse. Kvinderne må sy skødskind, sådan som du kan vise dem. Jeg vil holde kur for høvdingene i aften og loge i morgen.'

Jeg vidste knap, om jeg stod på hovedet eller på benene, men jeg var ikke sådan et fæ, at jeg ikke kunne indse, hvilket skub

fremad denne her historie med ordenen gav os. Jeg lærte præsternes familier at sy skødskind til de forskellige grader, men den blå kant og mærkerne på Dravots skødskind lavede vi af uslebne turkiser på hvidt skind, ikke tøj. Vi tog en stor, firkantet sten i templet til mesterstol og små stene til forretningsbrødrenes stole og malede hvide firkanter på det sorte gulv og gjorde i det hele taget, hvad vi kunne, for at gøre alting regulært.

Ved kuren, som holdtes den aften på bjergskrænten med store glædesbål, erklærer Dravot, at han og jeg var guder og sønner af Alexander og stormestre i ordenen, og var kommet for at gøre Kafiristan til et land, hvor alle mennesker skulle æde i fred og drikke i ro og især adlyde os. Og så kom høvdingene for at trykke vore hænder, og de var så skæggede og hvide og blonde, at det var akkurat ligesom at trykke gamle venner i hånden. Vi gav dem navne, efter som de lignede folk, vi havde kendt i Indien – Billy Fish, Holly Dilworth, Pikky Kergan, som var basarmester, den gang jeg var i Mhow, og så videre, og så videre.

Men det mest forbavsende vidunder var logen næste aften. En af de gamle præster holdt stadig øje med os, og jeg følte mig urolig til mode, for jeg vidste, at vi blev nødt til at makke ritualet sammen, så godt vi kunne, og jeg vidste ikke, hvor meget mændene vidste. Den gamle præst var en fremmed, der var kommet fra egnen på den anden side af landsbyen Bashkai. I samme minut som Dravot tager mesterskødskindet på, som de unge piger har syet til ham, udstøder præsten et vræl og et hyl og prøver på at vælte den sten, som Dravot sad på.

'Nu er hundrede og et ude,' siger jeg, 'det kommer der ud af at rode med ordenens sager uden bemyndigelse!'

Dravot ikke så meget som blinkede med øjnene, ikke en gang da ti præster tog og væltede stormesterens stol – det vil sige Imbras sten. Præsterne begyndte at gnide på den nederste ende af den for at få den sorte jord væk, og lidt efter viste han alle de andre præster mestermærket, det samme som på Dravots skødskind, hugget ind i stenen. Ikke en gang præsterne i Imbras tempel havde vidst, at det var der. Den gamle fyr kaster sig fladt ned på ansigtet for Dravots fødder og kysser dem.

'Vi har igen held med os,' siger Dravot til mig tværs over logen, 'de siger, at det er det savnede mærke, som ingen kunne forstå meningen af. Nu er vi mere end i sikkerhed.'

Og så dundrer han med sin bøssekolbe i stedet for hammer og siger:

'I kraft af den myndighed, der er overdraget mig af min egen højre hånd og Peacheys hjælp, erklærer jeg mig selv for stormester for hele frimurerordenen i Kafiristan i denne landets moderloge, og konge af Kafiristan sammen med Peachey!'

Og dermed tager han sin krone på, og jeg tager min på – jeg optrådte som første forstanderbroder – og vi åbner logen med det fuldeste ceremoniel. Det var et forbavsende vidunder! Præsterne gennemgik ceremonierne i de første to grader næsten uden hjælp, som om erindringen vågnede op hos dem. Og derefter forfremmede Peachey og Dravot dem, der var værdige – ypperstepræster og høvdinge for fjerne landsbyer. Billy Fish var den første, og De kan tro, at vi skræmte næsten sjælen ud af kroppen på ham. Det var på ingen måde efter

ritualet, men det passede i vores kram. Vi optog ikke mere end ti af de betydeligste mænd, for vi ville ikke gøre graden almindelig. Men de var voldsomt ivrige efter at blive optaget.

'Om et halvt år,' siger Dravot, 'vil vi holde nok en sammenkomst og se, hvordan det går.'

Og så spørger han dem om deres landsbyer og får at vide, at de altid sloges indbyrdes, men at de var lede og kede af det. Og når de ikke gjorde det, så sloges de med muhamedanerne.

'Dem må I gerne slås med, når de falder ind i vort land,' siger Dravot. 'Tæl af hver tiende mand af jeres stammer til en grænsevagt, og send to hundrede ad gangen til dalen her for at lære eksercits. Ingen skal mere blive skudt eller spiddet, så længe han opfører sig godt, og jeg ved, at I ikke vil snyde mig, fordi I er hvide mennesker – sønner af Alexander – og ikke sådan som almindelige sorte muhamedanere. I er *mit* folk, og –' her slog han over i engelsk – 'jeg skal Fanden tage mig gøre jer til et pokkers stolt folkefærd eller også dø under forsøget!'

Jeg kan ikke fortælle alt, hvad vi gjorde i det næste halve år, fordi Dravot gjorde en hel masse, som jeg ikke kunne forstå meningen med, og han lærte deres sprog så godt, som jeg aldrig kunne. Min gerning var at hjælpe folkene med at pløje og af og til at rykke ud med nogle af hæren og se, hvordan de andre landsbyer opførte sig, og få dem til at slå tovbroer over de kløfter, der gennemskar landet så forskrækkeligt. Dravot var meget venlig mod mig, men når han gik op og ned i fyrreskoven og trak sig med begge næver i sit blodrøde skæg, så vidste jeg, at han tænkte over planer, som jeg ikke kunne råde ham med, og så ventede jeg bare på hans befalinger.

Men Dravot viste mig aldrig nogen mangel på agtelse i folkets påsyn. De var bange for mig og hæren, men de elskede Dan. Han var de fineste venner af verden med præsterne og høvdingene, men enhver som helst kunne komme over bjergene med en klage, og så hørte Dravot ham til ende ærligt og redeligt og kaldte fire præster sammen og sagde, hvad der skulle gøres. Han plejede at tilkalde Billy Fish fra Bashkai og Pikky Kergan fra Shu og en gammel høvding, vi kaldte Lirumlarum – hans rigtige navn lød sådan noget lignende – og rådslå med dem, når vi skulle slås med små landsbyer. Det var hans krigsråd, og de fire præster fra Bashkai, Shu, Khawak og Madora var hans statsråd. De blev enige om at sende mig med fyrre mand og tyve bøsser og tres mand, der bar turkiser, til Ghorband for at købe den slags håndgjorte Martini-geværer, som laves i emirens værksteder i Kabul, af et af emirens Herati-regimenter, der gerne havde solgt tænderne ud af munden på sig for turkiser.

Jeg blev i Ghorband en måned, lod guvernøren der få lov til at tage for sig af mine kurve for at lukke munden på ham og bestak regimentets oberst endnu kraftigere, og med hjælp af de to og folkene af stammen fik vi skrabet over hundrede håndgjorte martinier sammen, hundrede gode Kohat jezails, som kunne række henved seks hundrede meter, og fyrretyve dragter meget dårlig ammunition til bøsserne. Så vendte jeg tilbage med, hvad jeg havde, og fordelte dem blandt de mænd, som høvdingene havde sendt mig til eksercits. Dravot havde for travlt til at tage sig af de dele, men den gamle hær, som vi først havde indøvet, hjalp mig, og vi præsterede fem hundrede mand, som kunne eksercere, og to hundrede til, som forstod at tage nogenlunde på våbnene. Selv de elendige håndgjorte

bøsser var vidundere for dem. Dravot talte store ord om krudtmøller og fabrikker, en gang mens han gik op og ned i fyrreskoven, da vinteren nærmede sig.

'Jeg vil ikke skabe en nation,' sagde han. 'Jeg vil skabe et kejserrige! Disse mænd er ikke niggere, de er englændere! Se på deres øjne – se på deres munde. Se på deres holdning! De sidder på stole i deres egne huse. De er de forsvundne israelitiske stammer eller sådan noget lignende, og de har udviklet sig til englændere. Til foråret vil jeg holde folketælling, hvis præsterne ikke bliver skræmt af det. Der må være godt og vel to millioner af dem i disse bjerge. Landsbyerne er fulde af små børn. To millioner mennesker – to hundrede og halvtreds tusinde våbenføre mænd – og allesammen englændere! De mangler bare bøsserne og en smule eksercits. To hundrede og halvtreds tusinde mand, rede til at hugge ind på Ruslands højre flanke, hvis Rusland langer ud efter Indien! Peachey, kammerat,' siger han og tygger på store mundfulde af sit skæg, 'vi bliver kejsere – kejsere over hele Jorden! Rajah Brooke vil være et rent pattebarn i sammenligning med os. Jeg vil forhandle med vicekongen som med min ligemand. Jeg vil bede ham sende os tolv udvalgte englændere – tolv, som jeg kender – for at hjælpe os at regere en smule. Der er Mackray, pensioneret sergent i Segowli – mangen en god middag har han givet mig, og sin kone et par bukser. Der er Donkin, fangevogteren i Tounghoo-fængslet. Der er hundreder, som jeg kunne få fat i, hvis jeg var i Indien. Vicekongen skal gøre det for mig. Til foråret vil jeg sende en mand derned efter de folk, og så vil jeg skrive efter dispensation fra storlogen, for hvad jeg har gjort som stormester. Det – og så alle de Snider-rifler, som bliver

kasseret, når nu de indfødte tropper i Indien bliver bevæbnet med Martinier. Riffelgangene vil nok være noget slidte, men de kan godt bruges til at slås med her i bjergene. Tolv englændere, hundrede tusind Snidere, som bliver smuglet gennem emirens land i småpartier – jeg skal være tilfreds med tyve tusind om året – og så bliver vi et kejserrige. Og når alting er i orden, så vil jeg aflevere kronen – denne krone, jeg bærer nu – til dronning Victoria på mine knæ, og hun vil sige: *Rejs dig, sir Daniel Dravot.* Å, det er kolossalt! Det er kolossalt, siger jeg dig! Men der er så meget at gøre alle vegne – i Bahskai, Khawak, Shu og alle andre steder.'

'Hvad da?' sagde jeg, 'der kommer ikke flere hertil for at lære eksercits i dette efterår. Se på de tykke, sorte skyer der. De bringer sne.'

'Det er ikke det, jeg mener,' sagde Daniel og lagde sin hånd meget tungt på min skulder, 'og jeg har ikke lyst til at sige noget nedsættende om dig, for intet andet levende menneske ville have fulgt mig og gjort mig til, hvad jeg er, sådan som du har gjort. Du er en første klasses øverstkommanderende, og folket kender dig, men – det er et stort land, og du kan nu alligevel ikke hjælpe mig, Peachey, på den måde, jeg trænger til at hjælpes.'

'Så gå til dine forbandede præster!' sagde jeg, og jeg var selv ked af det, da jeg havde gjort den bemærkning, men det krænkede mig dybt, at Dan talte så overlegent til mig, da jeg dog havde indekserceret alle folkene og gjort alt, hvad han pålagde mig.

'Lad os ikke skændes, Peachey,' svarede Daniel uden så meget som at bande. 'Du er også konge, og halvdelen af dette

kongerige er dit, men kan du ikke indse, Peachey, at nu trænger vi til kløgtigere mænd, end vi selv er – en tre-fire stykker, som vi kan sprede over landet som vore statholdere. Det er en vældig stor stat, og jeg kan ikke altid afgøre, hvad der er det rette at gøre, og jeg har ikke tid til alt, hvad jeg gerne ville have gjort, og nu kommer vinteren, og så videre.'

Han stak det halve af sit skæg i munden. Det var helt rødt, ligesom guldet i hans krone.

'Det gør mig ondt, Daniel,' sagde jeg. 'Jeg har gjort alt, hvad jeg kunne. Jeg har ekserceret med mændene og lært folkene at sætte deres havre bedre i stak, og jeg har hentet de legetøjsbøsser fra Ghorband – men jeg ved nok, hvad du mener. Jeg tror, konger altid føler sig trykkede på den maner.'

'Så er der også en anden ting,' sagde Dravot og gik frem og tilbage. 'Vinteren står for døren, og folkene her vil ikke volde os megen ulejlighed, og selv om de gør det, kan vi ikke slippe herfra. Jeg længes efter en kone.'

'For Guds skyld, lad kvindfolkene i fred!' sagde jeg. 'Vi har begge to alle hænder fulde af arbejde, skønt jeg er et fæ. Husk på kontrakten og hold dig klar af kvindfolk.'

'Kontrakten stod kun ved magt, indtil vi blev konger, og konger har vi nu været i adskillige måneder,' sagde Dravot og vejede sin krone i hånden, 'du skal også tage dig en kone, Peachey – et kønt, velvoksent, buttet pigebarn, som kan holde dig varm til vinter. De er kønnere end engelske piger, og vi behøver bare at vælge. Vask dem et par gange i varmt vand, så skal du se, de bliver ligesom mælk og blod.'

'Frist mig ikke!' sagde jeg. 'Jeg vil ikke have noget at gøre med en kvinde – ikke før vi er et fandens langt stykke mere i orden,

end vi er nu. Jeg har gjort to mænds arbejde, og du har gjort tres. Lad os tage os en lille ferie og se, om vi ikke kan få noget bedre tobak fra Afghanistan, og indføre nogle gode drikkevarer, men ingen kvindfolk.'

'Hvem taler om *kvindfolk*?' sagde Dravot. 'Jeg sagde en *kone* – en dronning til at føde kongen en kongesøn. En dronning af den stærkeste stamme, som vil gøre dem til ens blodsbrødre, og som vil ligge ved ens side og fortælle en alt, hvad folket tænker om en og om deres egne sager. Det er det, jeg længes efter.'

'Kan du huske det bengalske fruentimmer, jeg holdt i Mogul-seraiet, den gang jeg var skinnelægger?' sagde jeg, 'hende havde jeg sgu ikke megen gavn af. Hun lærte mig sproget og et par andre ting, men hvad skete der så? Hun stak af med stationsforstanderens tjener og min halve månedsløn. Og så dukkede hun op på Dadur Banegård sammen med en halvblods og havde den frækhed at sige, at jeg var hendes mand – og det lige midt iblandt lokomotivførerne i remisen!'

'Den slags ting er vi færdige med,' sagde Dravot, 'kvinderne her er hvidere end du eller jeg, og en dronning vil jeg have til vintermånederne.'

'Jeg beder dig for sidste gang, Dan, lad være,' sagde jeg, 'det vil kun bringe os ulykke. Bibelen siger, at konger ikke må spilde deres styrke på kvinder, navnlig ikke, når de har et splinternyt kongerige at bearbejde.'

'Jeg svarer dig for sidste gang, jeg *vil*,' sagde Dravot, og så gik han sin vej gennem fyrreskoven og så ud som en stor, rød djævel, for solen skinnede på hans krone og skæg og det hele."

Men at få en kone var ikke så let, som Dan tænkte. Han forelagde statsrådet sagen, men ingen svarede, før Billy Fish til

sidst sagde, at han hellere måtte spørge de unge piger. Dravot bandede dem allesammen langt væk.

'Hvad er der i vejen med mig?' råbte han, mens han stod ved Imbras billede. 'Er jeg en hund, eller er jeg ikke nok af en mand til jeres tøser? Har jeg ikke udstrakt min hånds skygge over dette land? Hvem var det, der standsede afghanernes sidste plyndringstog?'

Det var nu i virkeligheden mig, men Dravot var for gal i hovedet til at huske det.

'Hvem har købt bøsser til jer? Hvem har istandsat broerne? Hvem er stormester af det tegn, som er indhugget i stenen?' sagde han og dunkede med hånden i stenblokken, som han plejede at sidde på i logen, og i statsrådet, der også altid åbnedes som loge. Men Billy Fish sagde ingenting, og det gjorde de andre heller ikke.

'Tag det med ro, Dan,' sagde jeg, 'og spørg de unge piger. Sådan bærer man sig ad hjemme, og disse mennesker er jo komplet engelske.'

'Kongens giftermål er en statssag,' sagde Dan, hvidglødende af raseri, for han havde forhåbentlig en følelse af, at han handlede mod bedre vidende. Så forlod han rådssalen, og de andre blev siddende stille og med nedslagne øjne.

'Billy Fish,' siger jeg til høvdingen af Bashkai, 'hvad er vanskeligheden her? Giv en oprigtig ven et ærligt svar.'

'Det ved du godt selv,' siger Billy Fish, 'hvor skulle et menneske sige dig det, du som ved alting? Hvordan kan menneskenes døtre ægte guder eller djævle? Det sømmer sig ikke.'

Jeg huskede, at der stod sådan noget lignende i Bibelen. Men hvis de, efter at have set os så længe, som de havde, stadig troede, at vi var guder, så var det ikke min sag at rive dem ud af vildfarelsen.

'En gud kan gøre, hvad det skal være,' siger jeg, 'hvis kongen holder af en ung pige, vil han ikke lade hende dø.'

'Det må hun,' sagde Billy Fish, 'der er alle slags guder og djævle i disse bjerge, og af og til ægter en ung pige en af dem, og så ser man hende aldrig mere. Desuden, I to kender tegnet, som er indhugget i stenen. Og det kender kun guderne. Vi troede, at I var mennesker, indtil I viste mestertegnet.'

Da ønskede jeg, at vi straks fra begyndelsen af havde givet forklaring med hensyn til tabet af en stormesters ægte hemmeligheder, men jeg sagde ingenting. Hele natten var der en blæsen i horn i et lille, mørkt tempel halvvejs nede ad bjerget, og jeg hørte en ung pige græde, som om hendes hjerte skulle briste. En af præsterne fortalte os, at hun var i færd med at blive forberedt til at ægte kongen.

'Jeg vil ikke vide noget af den slags vrøvl at sige,' siger Dan. 'Jeg ønsker ikke at blande mig i jeres skikke, men jeg vil selv vælge min hustru.'

'Pigen er en lille smule bange,' siger præsten, 'hun tror, at hun skal dø, og de er i færd med at opmuntre hende dernede i templet.'

'Så gør det meget varsomt,' siger Dravot, 'ellers skal jeg opmuntre jer med en geværkolbe, så I aldrig mere skal trænge til opmuntring.'

Og så slikkede han sig om munden, gjorde Dan, og blev oppe mere end den halve nat og travede omkring og tænkte på den

kone, han skulle få næste morgen. Jeg var alt andet end vel til mode, for jeg vidste, at fruentimmerhistorier i et fremmed land ikke kunne være andet end risikable, om man så tyve gange var en kronet konge. Jeg stod op ganske tidligt om morgenen, mens Dravot lå og sov, og jeg så præsterne hviske og tiske med hinanden og høvdingene også snakke sammen, og de skævede til mig.

'Hvad er der i gære, Fish?' siger jeg til manden fra Bashkai, som var pakket ind i sit pelsværk og så storslået ud.

'Det kan jeg ikke rigtig sige,' svarer han, 'men hvis du kan få kongen til at opgive alt dette giftermålsvrøvl, vil du gøre både ham og mig og dig selv en stor tjeneste.'

'Ja, det vil jeg gerne tro,' siger jeg, 'men, Billy, du må da vide ligeså godt som jeg, du som har kæmpet både for og imod os, at kongen og jeg ikke er mere end to af de ypperste mennesker, som den almægtige Gud nogensinde har skabt. Intet mere, det forsikrer jeg dig.'

'Kan være,' siger Billy Fish, 'og dog ville det gøre mig ondt, hvis det var tilfældet.'

Så lader han sit hoved synke ned på sin store pelskappe og tænker.

'Konge,' siger han, 'hvad enten du er menneske eller gud eller djævel, så vil jeg stå dig bi i dag. Jeg har tyve af mine mænd med mig, og de vil adlyde mig. Vi vil gå til Bashkai, indtil uvejret driver over.'

Der var faldet en smule sne i løbet af natten, og alting var hvidt undtagen de store, grumsede skyer, som stadig kom drivende for blæsten nordfra. Dravot kom ud med sin krone på

hovedet, svang med armene og stampede med fødderne og så svært fornøjet ud.

'For sidste gang, lad være, Dan,' hviskede jeg. 'Billy Fish her siger, at der bliver spektakler.'

'Spektakler blandt mine folk!' siger Dravot, 'nej, du kan tro nej. Peachey, du er et fæ, at du ikke også tager dig en kone. Hvor er pigen?' siger han med en stemme så skingrende som et æsels skryden. 'Kald alle høvdingene og præsterne sammen, og lad kejseren se, om han er tilfreds med sin hustru.'

Det behøvedes ikke at kalde på nogen. De var der alle, støttende sig på deres geværer og spyd rundt om lysningen midt i fyrreskoven. En flok præster gik ned til det lille tempel for at hente pigen, og hornene tudede, som om de ville vække de døde. Billy Fish slentrer omkring og stiller sig så tæt ved Daniel, som han kunne, og bag ham stod hans tyve mænd med luntebøsser. Ikke en af dem var under seks fod høj. Jeg stod nærmest ved Dravot, og bag mig havde jeg tyve mand af den regulære hær. Så kommer pigen, og en velvoksen tøs var hun, udstafferet med sølvsmykker og turkiser, men dødbleg og hvert øjeblik seende sig tilbage efter præsterne.

'Hun kan gå an,' sagde Dan, mens han tog hende i øjesyn. 'Hvad er der at være bange for, min pige? Kom og giv mig et kys.'

Han lægger sin arm om hende. Hun lukker øjnene, giver et lille hvin og begraver sit ansigt i den ene side af Dans ildrøde skæg.

'Den tæve har bidt mig!' siger han og fører hånden op til sin hals, og ganske rigtigt, hans hånd blev rød af blod. Billy Fish og to af hans luntebøssemænd slår en klo i Dans skuldre og

trækker ham ind mellem folkene fra Bashkai, mens præsterne hyler på deres sprog:

'Hverken gud eller djævel, men et menneske!'

Jeg var helt forbløffet, for en præst huggede efter mig forfra, og hæren bag mig begyndte at skyde på folkene fra Bashkai.

'Vorherre bevares!' siger Dan, 'hvad skal dette her betyde?'

'Tilbage! Væk!' siger Billy Fish, 'undergang og oprør betyder det. Vi vil se at nå Bashkai, om vi kan.'

Jeg forsøgte at give mine folk en eller anden slags ordre – folkene af den regulære hær – men det nyttede ikke noget, og derfor fyrede jeg ind i klumpen med en engelsk Martini og jog en kugle gennem tre af tampene, som stod på rad. Dalen var fuld af råbende, hylende væsener, og hver eneste af dem skreg:

'Hverken gud eller djævel, men bare et menneske!'

Troppen fra Bashkai holdt sig til Billy Fish som kække karle, men deres luntebøsser duede ikke halvt så meget som bagladerne fra Kabul, og fire af dem faldt. Dan brølede som en tyr, for han var meget vred, og Billy Fish havde stort besvær med at hindre ham i at styrte løs på mængden.

'Vi kan ikke stå os,' siger Billy Fish, 'tag benene på nakken ned gennem dalen! Hele landsbyen er imod os.'

Luntebøssemændene løb og vi skyndte os ned gennem dalen meget imod Dravots vilje. Han bandede skrækkeligt og råbte på, at han var konge. Præsterne rullede store sten ned på os, og den regulære hær fyrede ivrigt, og der var ikke mere end seks mand foruden Dan, Billy Fish og mig, som nåede bunden af dalen i live.

Så holdt de inde med skydningen, og hornene i templet tudede igen.

'Af sted – for Guds skyld, af sted!' siger Billy Fish, 'de sender løbere ud til alle landsbyerne, før vi når til Bashkai. Der kan jeg beskytte jer, men jeg kan intet udrette nu.'

Jeg har nu den idé, at Dan begyndte at gå fra forstanden fra den time. Han gloede op og ned ligesom en stukket gris. Og så ville han absolut gå tilbage alene og dræbe præsterne med sine bare næver, hvad han også kunne have gjort.

'Kejser er jeg,' siger Daniel, 'og til næste år slår dronningen mig til ridder.'

'Ja, det er meget godt, Dan,' siger jeg, 'men kom nu, mens det er tid.'

'Det er din skyld,' siger han, 'fordi du ikke passede bedre på din hær. Der var mytteri i den, og det anede du ikke noget om – din forbandede køter af en lokomotivfører og skinnelægger!'

Han sad på en klippeblok og kaldte mig ved alle de skældsord, som han kunne hitte på. Jeg var alt for syg om hjertet til at bryde mig om det, skønt det jo udelukkende var hans dumhed, der bragte katastrofen over os.

'Ja, det gør mig ondt, Dan,' siger jeg, 'men man kan jo aldrig i forvejen vide, hvad der kan falde indfødte ind. Denne historie er det samme for os, som oprøret i syvoghalvtreds var for den indiske regering. Måske vi endda kan redde stumperne, når vi når Bashkai.'

'Så lad os se at nå Bashkai,' siger Dan, 'men ved Gud, når jeg kommer tilbage hertil igen, skal jeg feje dalen så ren, at der ikke er en væggelus til overs i et tæppe!'

Vi gik hele dagen og hele den næste nat. Dan traskede hid og did på sneen og mumlede hen for sig.

'Der er intet håb om at slippe fra dem,' sagde Billy Fish, 'præsterne har sendt løbere til landsbyerne med besked om, at I kun er mennesker. Hvorfor holdt I det ikke gående som guder, indtil der var kommet mere orden i sagerne? – Jeg er dødsens,' siger Billy Fish og kaster sig ned på sneen og giver sig til at bede til sine guder.

Næste morgen var vi i et forfærdeligt slemt terræn – alt sammen op og ned, ikke spor af jævn grund, og heller ikke noget at spise. De seks mænd fra Bashkai så sultent til Billy Fish, som om de havde lyst til at bede om noget, men ikke et muk sagde de.

Ved middagstid kom vi til toppen af et fladt bjerg, der var helt snedækket, og da vi klatrede derop, så stod der midt på det en hær i slagorden og ventede!

'Løberne har været meget rappe,' siger Billy Fish med en kort latter, 'de venter på os.'

En tre-fire stykker på fjendens side gav sig til at fyre, og et skud på lykke og fromme ramte Dan i læggen. Det bragte ham til fornuft. Han så ud over sneen hen imod hæren og fik øje på de bøsser, som vi selv havde indført i landet.

'Vi er færdige,' sagde han, 'de er englændere, disse folk – og det er mit forbandede vås, som har bragt jer så vidt. Gå din vej, Billy Fish, og før dine mænd bort. Du har gjort, hvad du kunne, se nu at slippe helskindet væk. Carnehan,' sagde han, 'giv mig din hånd, og følg så med Billy. Måske de vil lade være at dræbe jer. Jeg vil gå dem i møde alene. Det er mig, der har voldet det. Mig, kongen!'

'Gå!' sagde jeg, 'ad helvede til, Dan! Jeg følges med dig her. Billy Fish, stik du af, så vil vi to møde disse folk.'

'Jeg er en høvding,' sagde Billy Fish ganske roligt, 'jeg bliver hos jer. Mine mænd kan gå.'

Fyrene fra Bashkai ventede ikke på at høre mere, men stak af, og Dan og jeg og Billy Fish gik over til stedet, hvor trommerne dundrede og hornene klang. Det var koldt – græsselig koldt. Jeg har endnu den kulde i min nakke. Der sidder en klump af den der."

Punkah-kulierne var faldet i søvn. To petroleumslamper brændte i kontoret, og sveden trillede ned ad mit ansigt og faldt i dråber på klatpapiret, mens jeg bøjede mig fremad. Carnehan gøs, og jeg blev bange for, at han var ved at miste forstanden. Jeg tørrede mit ansigt, greb på ny fat om de ynkeligt lemlæstede hænder og spurgte:

"Og hvad skete der så?"

Men det, at jeg et øjeblik havde taget mine øjne til mig, havde brudt den jævne strøm.

"Hvad var det, De var så god at sige?" peb Carnehan. "De greb dem uden at give en lyd fra sig. Ikke så meget som en sagte hvisken over sneen, endskønt kongen slog den første mand, der lagde hånd på ham, til jorden – endskønt gamle Peachey affyrede sin sidste patron midt ind i flokken. Ikke en eneste lyd gav de bæster fra sig. De sluttede bare tæt sammen, og de kan tro, at deres pelse stank. Der var en mand, som kaldtes Billy Fish, en god ven af os alle, og ham skar de halsen over på, herre, lige med det samme, ligesom en gris, og kongen sparker til den blodige sne og siger:

'Vi har min sandten gjort, hvad vi kunne. Hvad nu?'

Men Peachey, Peachey Taliaferro – det fortæller jeg Dem, herre, i fortrolighed og mellem venner – han tabte hovedet. Nej, det gjorde han for resten ikke. Det var kongen, der tabte hovedet, gjorde han, på grund af en af disse snedige tovbroer. Vil De være så venlig at låne mig papirkniven. Ser De, sådan skrånede den. De marcherede af sted med ham en fjerdingvej over sneen til en tovbro over en kløft med en flod på bunden. De har måske set den slags. De prikkede ham bagfra ligesom en okse.

'Gid fanden havde jer!' siger kongen, 'tror I ikke, jeg kan dø som en gentleman?'

Så vender han sig til Peachey – Peachey, der græd som et barn.

'Jeg har ført dig så vidt, Peachey,' siger han, 'ført dig bort fra dit lykkelige liv for at blive dræbt i Kafiristan, hvor du først var øverstkommanderende over kejserens tropper. Sig, at du tilgiver mig, Peachey.'

'Det gør jeg,' siger Peachey, 'fuldt ud og villigt tilgiver jeg dig, Dan.'

'Ræk mig din hånd, Peachey,' siger han, 'nu går jeg.'

Ud går han, uden at se hverken til højre eller til venstre, og da han var lige midt ude på de svimlende, svajende tove, råbte han:

'Hug til, I slyngler!'

Og de huggede tovene over, og gamle Dan faldt og snurrede rundt og rundt og rundt, tyve tusind mil ned, for han var en halv time om at falde, inden han nåede vandet, og jeg kunne se hans legeme hænge et øjeblik på en klippeblok med guldkronen lige ved siden af.

Men ved De, hvad De gjorde ved Peachey mellem to fyrretræer? De korsfæstede ham, herre, som man kan se på Peacheys hænder. De brugte træpløkke til at banke gennem hans hænder og hans fødder, og han døde ikke. Han hang der og skreg, og de tog ham ned næste dag og sagde, at det var et vidunder, at han ikke var død. De tog ham ned – stakkels gamle Peachey, som ikke havde gjort dem nogen fortræd – som ikke havde gjort dem nogen –"

Han rokkede frem og tilbage og græd bitterligt, tørrede sine øjne med bagen af sine arrede hænder og jamrede som et barn i en halv snes minutter.

"De var grusomme nok til at give ham mad i templet, fordi de sagde, at han var mere af en gud end gamle Daniel, som var et menneske. Og så jog de ham ud på sneen og bød ham gå hjem, og Peachey gik hjem – han var næsten et år om det og tiggede sig frem langs landevejene, men han var ganske tryg, for Daniel Dravot, han gik foran og sagde:

'Kom nu, Peachey. Det er en stor bedrift, vi udfører.'

Bjergene de dansede om natten, og bjergene de forsøgte at falde ned på Peacheys hoved, men Dan han løftede hånden, og Peachey fulgte efter ham helt krumbøjet. Aldrig slap han Dans hånd, og aldrig slap han Dans hoved. De forærede ham det i templet for at minde ham om ikke at komme igen, og skønt kronen var af det pure guld og Peachey var nær ved at sulte ihjel, ville Peachey aldrig sælge den. De kendte Dravot, herre! De kendte Hans Højvelbårenhed broder Dravot! Se på ham nu!"

Han famlede i den bunke pjalter, han bar om sin krogede krop, fremtog en sort pose af hestehår broderet med sølvtråd, og ud af den hældte han på mit bord – Daniel Dravots tørrede,

indskrumpede hoved! Morgensolen, der allerede længe havde fået lamperne til at blegne, faldt på det røde skæg og de udslukte, indsunkne øjne – faldt også på en tung guldring besat med uslebne turkiser, som Carnehan kærligt satte på de forslåede tindinger.

"Her ser De," sagde Carnehan, "kejseren i al sin pragt, som da han levede – kongen af Kafiristan med sin krone på sit hoved. Stakkels gamle Dan, som en gang var hersker!"

Jeg gøs, for til trods for mangfoldige vanhelligelser genkendte jeg hovedet af manden fra Marwar Banegård. Carnehan rejste sig og ville gå. Jeg forsøgte at standse ham. Han var ikke i en sådan tilstand, at han kunne gå på egen hånd.

"Lad mig tage whiskyen med mig, og giv mig en smule penge," stønnede han. "En gang var jeg konge. Jeg vil gå til vicekommissærens bolig og bede om at få lov til at være på fattiggården, indtil jeg kommer til min helse igen. Nej tak, jeg kan ikke vente, til De får hentet en vogn til mig. Jeg har påtrængende private forretninger – sydpå – i Marwar."

Han sjokkede ud af kontoret og forsvandt i retning af vicekommissærens bolig. Samme dag ved middagstid kom jeg tilfældigvis ned ad den gloende hede alle, og der så jeg en krumbøjet mand kravle henover vejens hvide støv med hatten i hånden, mens han med rystende stemme sang en ynkelig sang ligesom gadesangerne hjemme i England. Der var ikke et menneske i sigte, og det var umuligt, at han kunne høres fra husene. Men han drejede hovedet fra højre til venstre og sang sin snøvlende sang:

Menneskesønnen drager i strid
for at vinde kronen af guld
hans blodrøde banner vajer højt –
hvem følger den herre huld?

Jeg ventede ikke for at høre mere, men satte det stakkels menneske op i min vogn og kørte ham til den nærmeste missionær, hvorfra han eventuelt kunne blive overflyttet til sindssygehospitalet. Han gentog sin salme to gange, mens han kørte med mig, men genkendte mig slet ikke, og jeg forlod ham syngende den for missionæren.

To dage efter spurgte jeg til ham hos sindssygehospitalets forstander.

"Han blev indlagt som lidende af solstik. Han døde i går morges tidligt," sagde forstanderen. "Er det sandt, at han gik en halv time barhovedet i solen midt på dagen?"

"Ja," svarede jeg, "men skulle De tilfældigvis vide, om han havde et eller andet hos sig, da han døde?"

"Ikke så vidt mig bekendt," svarede forstanderen.

Og mere er der ikke kommet ud af den sag.

Om "Rickshaw-genfærdet"

Forfatter: Rudyard Kipling (1865-1936).
Org.udgaver:

The Phantom Rickshaw: i *The Quartette, The "Civil and Military Gazette" Press*, Lahore 1885.

My Own True Ghost Story: i *The Week's News*, Allahabad 15. februar 1888.

The Strange Ride of Morrowbie Jukes: i *The Quartette, The "Civil and Military Gazette" Press*, Lahore 1885.

The Man Who Would Be King: Ingen udgaver før bogudgaven er fundet.

Samlet bogudgave som *The Phantom Rickshaw and other eerie Tales.* Messrs. A. H. Wheeler & Co. Allahabad 1888 .
Denne udgave baseret på: Rudyard Kipling: *Rickshaw-genfærdet*. V. Pios Boghandel, København 1912.
Oversætter: Axel Halling (1869-1917). Forfatterens forord er oversat af Kim N. Jensen (1955-).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af William Strang (1859-1921): *The man who would be king, no. 2*.

ISBN 978-87-7979-947-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-167-1 (Ølstykke 2009).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk